

MRS. H. MATTSON

NO. 10, W. N. Street

257

VAPPU

1919

AMERIKAN
SUOMI-
LAISTEN
TYÖLÄISTEN
KEVÄT-
JULKAISU

TKS

MRS. H. LATTSON
325 N. 2nd W.
KELSO, WN. 98528

VAPPU 1919

Amerikan suomalaisten työläisten kevätjulkaisu

Riemun Kevät

*Nyt, valtaluokat, teillä riemunkevät kai,
Kun kevähangen veri pürppuroi...
Kun isät uljaat, pojat nuoret sota sai,
Ja orpolasten itkut teille soi.
Teille kuiskii verikentät
Ja kasvaa kalman kukkaset.*

*Nyt kuin surmansudet te yössä hiipikää,
Sill' aamu ehkä pian sarastaa.
Ja palkka runsas töistänne nyt kerätkää,
Ja verirahat pian ottakaa.
— Onhan verta paljon vuotanut,
Siis ootte paljon ansainnut.*

*Nyt, jos teillä viel' on sydän paikallaan
— Kun tarkastatte työt tykkien —
Niin riemuvirttä alatte te laulamaan,
Kiitellen jumalaanne hyppien...
— Paljonhan on orpoja,
Ja onhan kyyneleitä kyllin.*

 WESTERN WORKMEN'S PUB. SOCIETY
ASTORIA, OREGON, 1919

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTTI
MIGRATIONSINSTITUTET
Pohjanmaan aluekeskus
Österbottens regioncenter

*Nyt tanssi hurja, riemun hyppy tanhutkaa,
Se viimepäivän piirileikki lie;
Ja hurjasti te hurtat verta ahmikaa,
Jo viimeinen se himojuoma lie.
Sillä orjan luinen nyrkki
Jo ovillanne kolistaa...*

*Nyt, valtaluokat, teillä riemunkevät on,
Kun kalmistoks' jo muuttunut on maa;
Nyt kaupungit ja kylät hävitetty on,
Ja ihmisverest' pelot punottaa...
— Raiskattu on neidot nuoret,
Raadeltu äidit vanhukset.*

*Ne pestasivat meidät verityöhön,
Ja rohkaisivat, ruojat, valhesaarnoillaan.
Ne lähettivät meidät surmanyöhön
Ja palkan lupasivat he kun palataan.
Me, houkat, kelmiä uskottiin,
Ja henkemme uhallalla riehuttiin.*

*Me raadoimme tehtaissa, kaivannoissa,
Ja vuosia me sodissakin värjyttiin...
Me kiduttu on vankikomeroissa
— Emme suuttuneet vaikka meitä ruoskittiin,
Me aina luotimme lupauksiin,
Ja orjina osaamme tyydyttiin.*

*Mutt' nyt on vihdoin tullut taiston hetki,
Kun kevätpäivä kirkas mielet rohkaisee.
Nyt päättynyt on konnain ryöstöretki,
Ja vanhat valtojen pylvää jo vapisee...
Jo murtuupi muurit linnojen
Ja katkeepi kahleet jo orjien.*

*Jo tuuli kaukaa voiton huudot kantaa;
Ne ilohuutoja on ryysyjoukkojen. —
Noin taistonpalot punaa pilvenrantaa —
On masennettu mielet keisar'-kelmien.
Nyt joukko juro käy taistohon
— Tää kevät, kuulkaa, riemunkevät on.*

A. MÄKI.

Kuularuiskuja Berliinin kaduilla.

Joudu, armas kevät, joudu

Pitääkö minun tottua siihen kirvelevään ajatukseen, että kaikki on ollut vain kaunista, ihanaa unta? Vuosia monia ja niin pitkiä kuin itse iankaikkisuus olen sinua odottanut, mutta sinä et vain tule...

Armas, sano, kuinka kauan minun täytyy vielä odottaa. Huomiseenko, ylihuomiseen, tulevaan viikkoonko — vai vieläkö pitkän, tuon kiduttavan pitkän vuoden... kaksi, kolme vuottako...?

Ei vastausta.

Oh, kuinka tuo äänettömyytesi raatelee sydäntä! aivan kuin tuhannet kiiltävät pistimet olisivat siihen uppoamassa. Kuuletko noita huokauksia... noita syviä huokauksia, jotka muistuttavat sinulle mustan syysyön tuulenhenkäyksiä alastomien vuorten rotkoissa? Ne lähtevät sydämestäni, armas, palkkaorjan sydämeistä, jonka kärsimysten vertauskuvaksi paljas orjantappuroista punottu seppelä ei riitä.

Monta pitkää vuotta on kulunut siitä kun tulin tuntemaan sinut; siitä asti sinä olet ollut mielessäni päivät ja yöt. Ja enkö täst'edeskinpäin sinua ajatuksissani säilyttäisi. Ihan varmaan! sillä minä tunnen, että näin on helpompi kantaa elämän taakkaa...

Kun minä aamusin raskain askelin laahustan tehtaaseen työhön, ja näen kuinka aurinko hellästi hyväilee mustuneita savupiippuja ja tehtaan tummanharmaita seiniä, niin minä ajattelen: sinä tulet keran, ja silloin tuntuvat jalkani keveämmiltä. Minä

muistan sinua painuessani alas mustaan kaivokseen, jolloin nostohissin räminä muuttuu korvissani uuden elämän lauluksi, joka virkistää ja lohduttaa, antaa voimaa ja rohkeutta. Sinä seuraat minua merten ulapoille ja annat aaltojen laulaa puolestasi. Sinä olet mukanani kun askeleeni ohjautuvat erämaihin tai aarniometsiin. Siellä iltasin silmäillessäni luonnon suurta, yksinäistä ja rauhallista kotia, soi sydämessäni: joudu, joudu, armas! Täällä sinua kaivataan ja odotetaan... Joudu, ennenkuin se on myöhäistä!

Mutta sinä viivyt yhä, enkä minä aina jaksa käsittää miksi et *nyt jo* voisi tulla.

Olen valmis kaikkeen puolestasi... kaikkeen... kuolemaankin. Minä tiedän ettet sinä sellaista vaadi, mutta elämän polku on mutkainen ja joskus se voisi johtaa askeleeni suuren, yhteisen haudan partaallekin, josta on vain silmänräpäyksen matka haudan pohjalle. En minä tuollaista sattumaa toivo, mutta en pelkääkään, sillä sellaisen suuren haudan mullassa on leppoisa olla, niin rauhaisa levätä, sillä sinähän poikasi haudan peität!

Tiedäthän, että tuollaisia suuria, yhteisiä toverihautoja on kerinnyt tulla viime vuosien aikana useita. Ne ovat täältä tuhansien mailien päässä, mutta siitä huolimatta tuntuu sellaiselta kuin ne olisivat aivan silmiäni edessä, ja minä näen tuon vienon murheellisen usvan joka leijailee niiden yllä, sillä onhan nyt varhainen aamu... Tällaisena aamuna kylmän, lohduttoman talven jälkeen tuntuu niin äärettömän kaihoisalta. Tuo räiskivä ja pauhaava, epämääräinen mailma nukkuu vielä, mutta luonto on valveillaan ja riemuitsee. Linnut visertävät, virrat kohisevat, kosket pauhaavat ja ulapan aallot lempeästi loiskahtelevat.

vat rantakiviä vasten... Maakin jo viheriöi ja metsän puissa työntäytyy lehti rohkeana esiin nupuistaan. Aurinko nousee...

Ensimmäiset kukat ikkunani alla aukasevat terälehtensä. Lajittelen niistä soman vihkon ja huomenna aikaseen vien sen noista yhteisistä toverihautoista suurimmalle. Täytyykö minun yksin tehdä tuo retki ja itkeä noiden hautojen ikipyhässä hiljaisuudessa miljoonien elämäntuskaa.

Sinä äänetön, armas, kaunis kansojen kevät, älä viivy enää kauemmin... joudu, joudu!

Mikä kauhea näky minulle avautuu! Jumalat, oh, te suuret jumalat, auttakaa minua kestäämään tätä! Sillä tämä on liian kauheaa ihmiselle.

Suljen silmäni... Liian myöhään. Tuo hirveä näky vaivaa minua kuitenkin. Minun täytyy siis katsella... minun täytyy...

Rosvoja, rosvoja... haa, rosvoja! Niitä virtaa kaikilta ilmansuunnilta asestettuina kiireestä kanta-päihin saakka. Ne kaikki suuntaavat kulkunsa samaan paikkaan, tuonne kylän laitaan tiheään metsän siimekseen. Oo, kuinka niillä on kiire. Mitä ne aikovatkaan? Yhtyvät kaikki... pitävät jo neuvotte-lua. Eivät aio enään koskaan hajaantua pieniin joukkoihin ja taistella toisiaan vastaan, kuten tähän asti sanovat tapahtuneen, vaan tästälähtein aikovat kaikin taistella yksistä puolin rikkauksia ryövätessä ja tasata voitot niin tarkoin, ettei sen tähden tule enää koskaan riitaa heidän keskuudessaan... Kuinka inhottavan näköisiä he ovatkaan! Aivan kuin röhkiviä sikoja... ei, nehän ovatkin rupisammakoita... Nyt ne muuttuvat pedoiksi... hyenoiksi. Taivas, kuinka paljon

niitä onkaan, kun ne kaikki ovat yhdessä! Nyt ne päättivät panna toimeen yhteisen jahdin... niin aika-seen, etteivät kaikki asukkaat kerkiä vielä herätäkään, kun kaikki raadeltavaksi kelpaava on raastettu luoliin ja puolet asukkaista makaa ruumiina. Aamutuimissa sitten pengotaan haudatkin... Voiko katalampaa aietta enää keksiä petojenkaan aivoilla! Tämähän saattaa itse saatanan häpeämään! Ja ne panevat aikeensa varmasti käytäntöön ... jo tänään — sanovat niiden päättävät katseet.

Mailma jo pimenee... yö saapuu... Nyt ne lähtevät liikkeelle sanoin kuvaamaton verenhimo ja voittonvarmuus silmissään. Kirous ja kuolema! Eikö niiden aikeita voi millään estää. Missä minun kirveeni on, että voisoin hyökätä niiden kimppuun ja tappaa niistä edes muutaman... Ei löydy kirvestäkään — kuinka minä paljain käsin... ooh, nyt on kaikki hukassa! Kärsivä ihminen, nyt on vuorosi tullut... Pian ympäröivät sinua kauheat pedot joka puolelta, pian lämmin veresi höyryää koleassa yössä kuin tuhannet uhripadat... Ihminen, sinä luonnon suuren kodin jalostaja, miksi sinulle näin piti käydä...

Jumalat, miksi te ette auta! En voi kestää tätä enään, sillä tunnen että pedon kynnet ovat omaan sydämeenikin uppoamassa.

Auttakaa, auttakaa...!

*

Herään vuoteellani ja pyyhin hikeä.

Se olikin siis vain unta, kauheata unta...

Hypähdän seisaalleni ja sivallan ikkunaverhon ylös. Kuinka ihana kevätaamu saattaakin olla! Niin valoisa ja iempää, että se tempaa aivan vastustamattomasti mukaansa. Tuolla on korkea sininen taivas,

muodostamassa taustaa muutamalle yksinäiselle, laiskasti pois päin vaeltavalle pilvenjonkalelle, joitten liepeillä jo leikkii aamurusko. Itäpohjoinen punertaa... sieltä nousee aurinko... mailman kansojen kevätaurinko, kirkkaana ja hohtavana kuin ikuinen totuus. Ahnaasti nielevät maan kasvit sen säteitä, eikä yksikään niistä jää osattomaksi. Ulapan aallotkin loiskahtavat rantakiviä vasten nyt vapaammin ja linnut visertävät kauniimmin kuin koskaan ennen.

Ihanaa on herätä kansojen kevätaurinon nousuun... ihanaa on nähdä olevan toteutumassa sen, jota miljoonat ovat toivoneet ja unelmoineet.

Vapaa, vapaa! huutaa kosket kuohuvat,

Vapaa, vapaa, pauhaa valtameri.

Joudu, armas, kaunis, kansojen kevät, joudu, miljoonat sorretut sinua tervehtävät!

A. N. Koskela.

Yleisnäköala Sewardin kaupungista, jossa Alaskan rautatien merenpuolinen pääte-asema sijaitsee.

Valtion omistuskokeilua Alaskassa

Varsin harvat ovat ne alat, joilla Yhdysvalloissa on normaalioloissa pyritty — tai sallittu — mitään valtion omistuskokeilua. Lukuunottamatta sellaisia aloja, joilla valtion omistus kääntyy suorastaan yksityisten pääoman omistajien hyödyksi, ei sitä ole olemassakaan.

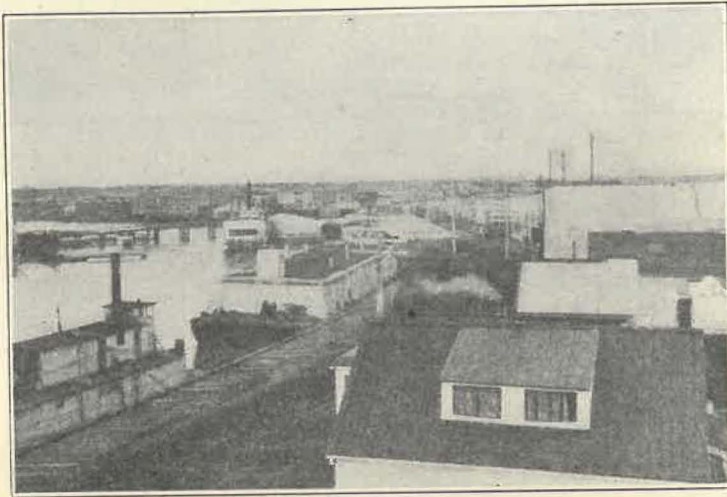
Joitakin vuosia sitten rakenteille pantu hallituksen rautatie Alaskassa saattaa näyttää ikäänkuin hallitus olisi siinä tahtonut alkaa kokeilla valtion omistuksella. Mutta asianlaita on kuitenkin siten, että siinäkään ei ole mitään todellista pyrkimystä rautatietaitoksen saattamiseksi valtion omaisuudeksi, vaan yksityisten kapitalistien avustaminen Alaskan luonnonrikkauksien käsiinsäsaamiseksi oli koko rautatiehomon takana.

Kuten entiset kokemukset ovat osoittaneet, on rautatieliikenne Alaskassa melkein kannattamatonta hommaa; — ellei se sellaista olisi, olisivat kapitalistit jo aikoja sitten risteillyttäneet Alaskan rautateillä, sen luonnonrikkauudet kun ovat niin suunnattomat.

Mutta jokainen rautatiekokeilu Alaskassa on päättynyt huonosti. Luonnonesteet tekevät rautatieliikenteen siellä vaikeaksi. Eikä ainoastaan liikenteen, vaan jopa uhkaavat koko radan ole-

massaoloakin. Useassa tapauksessa ovat liikkuvat jäätiköt tehneet radan pitkiksi ajoiksi kokonaan liikenteelle kelpaamattomaksi, jopa pakottaneet muuttamaan sen suuntaakin.

Siinä yksinkertaisesti syy, miksi hallitus pantiin rakentamaan rautatie Alaskaan; siitä tulee kuleuslaitos yksityisten anastamille luonnonrikkauksille. Radan varrella olevat rikkaat kulta- ja muut mineraalialueet ovat näet jo suurimmalta osalta yksityisten hallussa. Ja kivihilimaistakin omistaa hallitus vain osan, eikä ole takeita siitäkään, kuinka kauan.

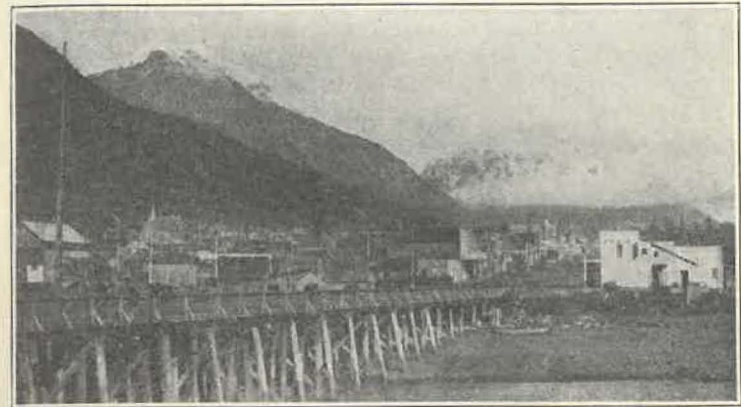
Fairbanksin kaupunki.

Ne seudut, joiden lävitse Alaskan rautatie kulkee, ovat erikoisesti monipuolisia luonnonrikkauksistaan. Niillä on kultaa ja melkein kaikenlaisia metalleja, sekä laajat alueet kunnollista tukkimetsää, vieläpä lehtimetsääkin. Ja laaksopaikat kelpaavat maanviljelykselle; varsinkin karjanhoito menestyy melkoisesti. Rautatien suunta on valittu sillä tavalla, että se tulee yhteyteen lukuisten Alaskan parasten vesikulkureittien kanssa, kuten Yukon ja Kuskokwin ja niiden haarajokien kanssa, joita myöten voidaan kuleta tuotteita tuhansia maileja rautatien varteen.

Myötäliitetty kartta selityksineen osoittaa, miten tämä hallituk-

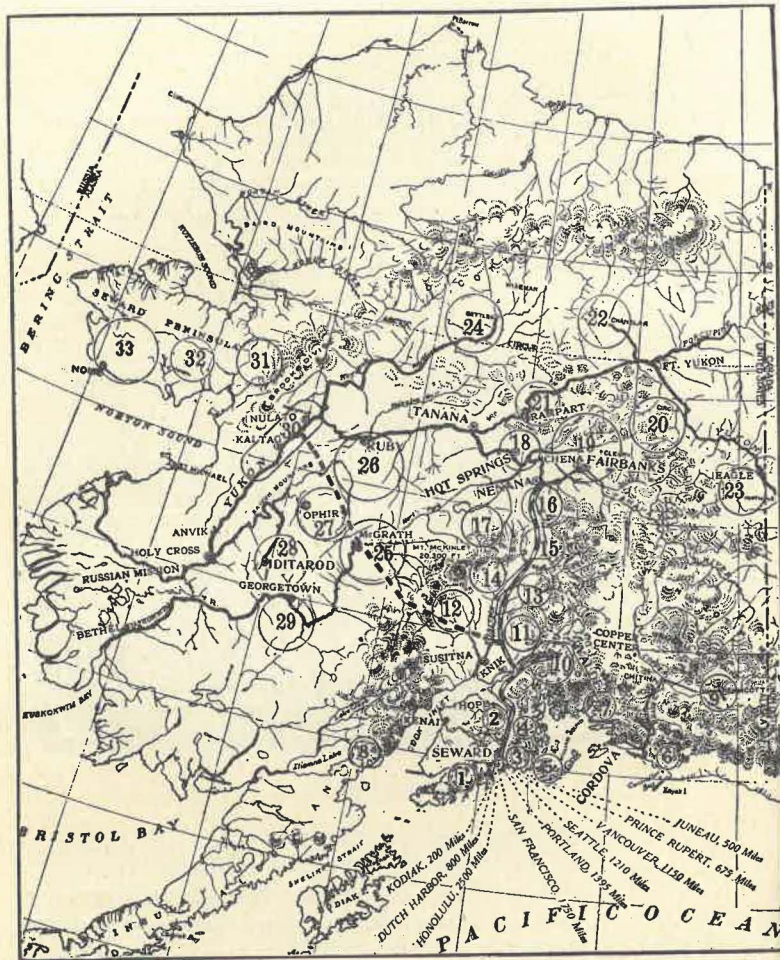
sen rautatie palvelee yksityisiä pääoman omistajia. Kaikki merkityt alueet ovat yksityisten hallussa ja hiilialueita vuokrataan yksityisille, vaikkapa hallitus ne nimellisesti omistaakin.

Yukon, Alaskan suurin joki, jonka syrjäjoen, Tananan varrella Fairbanksissa on tämän hallituksen rautatien pohjoinen pääteasema, on yksinäänkin 1400 mailia pitkä ja sen syrjäjoet, yllämainittu Tanana, Porcupine, Chandlar, Koyukuk ja Innoko, muodostavat 1500 mailia vesikulkutietä. Näiden lisäksi tulee vielä Kuskokwin joki, jolle tältä pääradalta rakennetaan haararata. Kuskokwin joki muodostaa 600 mailia pitkän vesikulkureitin ja tämän haararadan pääteasema tulee Yukon virran pääjuoksun varrelle.

Sewardin kaupunki.

Milloin tämä Alaskan rautatie valmistuu, ei ole vielä tiedossa, mutta arvelujen mukaan saadaan tie auki liikenteelle vasta v. 1921. Töitä on tehty jatkuvasti ja tehdään edelleen. Tämän vuoden helmikuulla anoi sisäasiain ministeri Lane kongressilta lisää varoja radan rakennustöiden loppuunsaattamiseen. Alkuperäisin myönnetty summa oli 35 miljoonaa dollaria, mutta se ei riitä. Nyt pitäisi saada lisää lähes kymmenen miljoonaa, sillä rataa on jatkettu Fairbanksiin saakka, joten sen koko pituus tulee nyt olemaan 504 mailia Sewardista Fairbanksiin. Viime kesänä edistyivät kiskotustyöt eteläpäässä niin pitkälle, että vain 147 mailia on enää

YLLÄOLEVA KARTTA OSOTTAA ALASKAN RAUTATIET JA KULKUKELPOISET JOET.

(Ympyrät osottavat pääasiallisimpia tunnettuja mineraali- ja kaivosalueita seuraavassa järjestyksessä: 1, Port Dick piirin kuparialue; 2, Sunrise piirin kulta-alue; 3, Resurrection piirin kuparialue; 4, Falls Creekin kulta-alue; 5, LaTouche piirin kuparialue; 6, Bering joen kivihillaluet; 7, Valdez piirin kulta- ja kuparialue; 8, Illiamna piirin kulta- ja kuparialue; 9, Alaska Syndikaatin omistama

kiskottamatta, lukuunottamatta Nenanan ja Fairbanksin välistä 110 mailin osaa, joka on vielä kiskottamatta.

Radan pohjoiseksi pääteasemaksi ajateltiin ensin Nenanaa, mutta sittemmin päätettiin jatkaa rataa Fairbanksiin saakka.

Kuten tämän kirjotuksen yhteydessä oleva kartta osottaa, alkaa rautatie Sewardin kaupungista valtameren rannalta ja kulkee pohjoiseen, ensin poikki Kenai niemekkeen, jolla olevan Alaska Northern radan hallitus osti ratansa alkuosaksi. Tämän niemekkeen, jonka pinta-ala on noin 18,000 neliömailia, luonnonrikkauudet ovat satumaisen suuret. Sen vuoristot ovat komeudessaan verrattavia Sveitsin Alpeihin ja siellä on viljalti kaikenlaista metsäriistää, sekä kultaa ja kuparia ja laaksoissa tuuheita metsiä.

Kenai niemekkeen takana laskee rautatie viljelyskelpoiseen Susitna laaksoon, joka on 150 mailia pitkä ja noin 75 mailia leveä ja ainoastaan sadasta seitsemään sataan jalkaan merenpinnan yläpuolella. Se on parhaita viljelyskelpoisia alueita Alaskassa ja sen mineraalirikkaudet ovat myöskin tunnetusti suuret.

Radan varrella ovat sitäpaitsi myöskin Alaskan laajimmat tunnetut kivihillimaat, jotka, kuten yllä on mainittu, ovat hallituksen omistamat, mutta joilla ei hallitus harjota kaivosteollisuutta, vaan vuokraa ne yksityisille. Nämä hillialueet voidaan aukasta rakentamalla lyhyitä haararatoja, kuten esim. Matanuskan alueelle on jo rakennettukin.

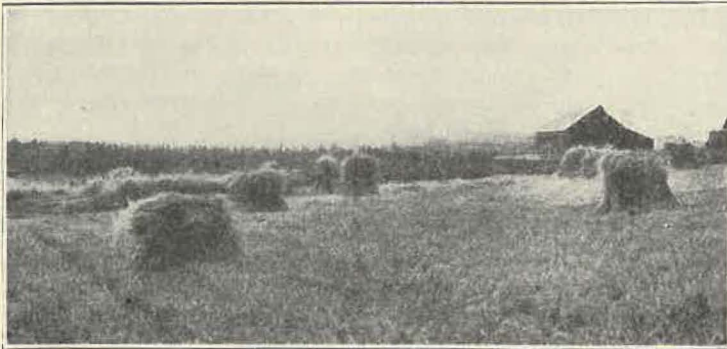
Ellei Yhdysvaltain tyväestä pääse määräämään hallituksen tehtäviä pikaisessa tulevaisuudessa, niin saamme nähdä, että niin pian kuin Alaska kansottuu siinä määrässä, että rautatieliikenne kannattaa paljaana rautatielikenteenä, niin soluu tämä rautatiekin yksityisten käsiin, sillä kapitalistit anastavat sen kyllä silloin kun hallitus on suorittanut kustannukset ja tehnyt mahdolliseksi luonnonrikkauksien riistämisen suuremmassa mittakaavassa kuin ilman rautatietä olisi ollut mahdollista.

Bonanza kaivosalue, jolla on paljon kuparia; 10, Matanuskan hiili-, rauta- ja kulta-alueet; 11, Willow Creekin kulta-alue; 12, Yentnan kulta-alue; 13, Talkeetnan kulta- ja kuparialue; 14, McKinleyn kulta- ja hopea-alue; 15, Broad Passin kulta- ja kuparialue; 16, Nenanan kivihillialueet; 17, Kantishnan kulta-alue; 18, Hot Springsin kulta-, hopea- ja tina-alue; 19, Fairbanksin kulta-alue; 20, Circle piirin kulta-alue; 21, Rampartin kulta-alue; 22, Chandlarin kulta-alue; 23, Eagle piirin kulta-alue; 24, Kcyukukin kulta- ja kivihillialue; 25, Kuskokwimin kulta-alue; 26, Ruby kulta- ja kivihillialue; 27, Ophir kulta-alue; 28, Iditarodin kulta-alue; 29, Georgetownin kulta-alue; 30, Nulaton kivihillialueet; 31, 32 ja 33, Seward niemekkeen kulta-alueet. Cordovasta Kennicott'in kaivosalueelle (9) kulkee saman yhtiön omistama 199 mailin mittainen Copper River & Northwestern rautatie, ollen se ainoa rautatielinja Alaskassa, lukuunottamatta tätä hallituksen rautatietä.)

Ja tämä kansottuminen ja "kehittyminen" tapahtuu Alaskassa nykyisin sängen nopeasti, sillä työttömyys pakottaa työläiset menemään sikäläisiinkin korpiin, etsimään toimeentuloaan, vaikka minkälaisilta jäätiköiltä, kunhan maakeinottelija vain leimaa ne ilmoituksissaan vihreiksi kentiksi ja viljaviksi peltovainioiksi, kuten tämänkin kirjoituksen yhteydessä oleva kuva osottaa.

Epäilemättä kannattaa jonkinlainen maanviljelyskin Alaskassa ja karjanhoito vieläkin paremmin, mutta ei pienviljelijän harjoittamana. Sen pitäisi tapahtua suuressa mittakaavassa, valtion omistamana ja kansan tarpeen tyydyttämistarkoituksessa.

—O.

Maatila Tanana laaksossa.

Katoajan Ballaadi

*Sisäisen riemun kirkastamin silmin
mies nuori riensi keväisellä tiellä,
— jo näki ikkunan ja hatun nosti
ja uutimia häilytettiin siellä.*

*Vain hetkinen ja käsi ylti käteen
ja kaksi rintaa sykki toistaan vasten,
ja kaksi ulompänä harmaapäistä
hymyillen katsoi kohtausta lasten.*

*Ens kukkiensa kevät kylvi maille
ja ensi lempi täylti nuoret rinnat,
hymyili maa ja taivas, päivä laski
ja hattaroilla leikki satulinnat.*

*Hymyili lehvät puun, sireeni tuoksusi,
ei sanoin kysy toinen toisen miellä,
soi sävel tenhoava soittimitta
ja helkkyy riimit sanatonta kieltä.*

*Niin meni hetket, läksi nuorukainen,
vaan neito vielä ikkunassa viipyi,
kons öinen tuuli leyhyi viileämmin
ja satulinnut hämääryyteen hiipyi.*

*Ja koitti huomen taas ja tuli ilta,
mut armasta ei luokse kuulunutkaan,
niin kaihoin neito tietä vartioitsi,
ei vielä surrut hän, ei huokailutkaan.*

*Vaan kolmanna jo suli kyyneleihin,
kun viesti saapui: riennä asemalle!
Hän riensi, riensi... mutta hyvästiksi
vaan sadat liinat liehui tulijalle.*

*Kuin unissansa neito kodin löysi
ja lohdutus nyt oli äidin syli,
niin valvoivat he toistaan lohdutellen
yön ensimmäisen armottoman yli.*

*Niin kului hiljaa kesä kukkasineen
ja kalpeana asui neidon poski,
vaan helkkyeli hellät murhelaulut
tai äänettömyys vanhuksiin koski.*

*Ei silmä enää tietä vartioinut
kun saapui lemmenkaihoinensa ilta,
vaan suruhohtein kauas taivaan rantaan
harhaili katse hellä balkongilta.*

*Toi viesti kaukomailta pari kertaa
hituisen toivoa ja lohdutusta,
mut outo aavistus ei suonut rauhaa
ja unten mailla liikkui varjo musta.*

*Niin saapui viimein koleana syksy
ja lemmettömyys leikki pihapuissa,
hymynsä peitti taivas suruhunnuin
ja luonto voihki myrskyn otteluissa.*

*Vaan ympärillä kotilieden illoin
tyyntyivät surut unhotenkin poveen —
niin kului päivät, illat — ilta kerran,
kun arka kolkutus käy ulko-oveen.*

*Vavahti neitonen kuin satutettu
ja kasvot liinankalpeus nyt peitti,
ovellet aikoivat hän, mut pysähtyikin
ja katseen avunpyytelevän heitti.*

— — —
*Ovella pimeällä rampa huojuu,
tuul' ilakoiden riepoi tyhjää hihaa,
horjuili jalka ainut, huulet värjyi
ja sauvat turhaan etsi leposijaa.*

*Niin ovi aukenee, hän vait on siinä,
pää alemma vaan rinnan yli taipuu,
avaaja lähestyy — jo kauhistuukin
ja neitonen kuin vaha maahan vaipuu.*

*Niin kuluu tuokio nyt tuskaisena,
ei löydä sanaa hapuileva huuli,
ov' avattuna siinä odottaapi,
vaan sisään ryntää jäinen öinen tuuli.*

*Niin ovi odottaa ja katse pyytää,
mut on kuin kielto olis pantu tuolle —
vaan viimein vanhus hihaan koskettaapi
ja sauvat kolkkaa oven sisäpuolelle.*

AKU PÄIVIÖ.

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTTI
MIGRATIONSINSTITUTET
Pohjanmaan aluekeskus
Österbottens regioncenter

Elämän evankeliumi

MOTTO: *Memento vivere!*
(*Muista elää!*)

Yksi niistä monista kirouksista, jotka meitä palkkaorjia tämän viheliäisen kapitalistisen järjestelmän vallitessa painavat, on ylityö. Tuhannet meistä pakotetaan normaalisenakin aikana tekemään ylityötä, jopa useissa tapauksissa satoja tunteja vuoden mittaan, siitä huolimatta, että Yhdysvalloissakin on aina satojatuhansia — usein miljooniakin — raatajia työttöminä.

Ja tuosta ylityöstä me saamme parhaassa tapauksessa vain kaksinkertaisen palkan, sangen useissa tapauksissa ainoastaan puolitoistakertaisen ja vieläpä sitäkin pienemmän. Ikävimpiä puolia tässä asiassa on se, että vielä niin monet raatajaveljet ja -siskot tyytyväisinä tekevät ylityötä, lainkaan pysähtymättä tarkemmin ajattelemaan, millä tavalla meidän pitäisi siihen suhtautua.

On aina muistettava se mitä suurimerkityksisin seikka, että me emme suinkaan ole työtä varten — vaan henkistä kehitystä ja kohtuullisia — olin juuri sanoa siveellisiä — elämännautinnoita varten. Työ on meillä vain sinä keinona, jonka avulla me nämä päämäärät saavutamme. Se on oikeastaan yksi noista n. k. välttämättömistä pahoista — mutta myöskin sellainen, joka tulee aina olemaan välttämätön — ja siksi pä meidän löytyykin joukkotoiminnan avulla kai-

kin keinoin pyrkiä supistamaan mahdollisimman lyhyeksi se aika, jonka me elämästämme kulutamme työntekoon, saadaksemme siten mahdollisimman paljon aikaa henkistä kehitystä ja elämännautinnoita varten.

Me palkkaorjat emme oikeastaan elä silloin kun me teemme työtä, vaan me ainoastaan olemme olemassa; me elämme vain silloin kun olemme vapaina raadannasta — vaikka sangen monissa tapauksissa meidän olemassaolomme yleensä on niin kurjaa, että on kerrassaan väärin sitä milloinkaan elämäksi kutsua. Kun me nyt siis palkan edestä teemme työtä, tuotamme rikkauksia riistäjillemme, niin me silloin oikeastaan myymme elämäämme — ja aina niin hävyttömän halvasta hinnasta. Pakotettuaan ensin meidät tekemään niin hirveän pitkiä kuin 8-, 10- ja 12-tuntisiakin työpäiviä, meidän riistäjillämme on vielä otsaa vaatia meitä tekemään työtä yliajalla. — Ja itse he eivät milloinkaan mitään muuta teekään kuin mässäillen nauttivat elämästä.

*

Katsokaammepa tarkemmin asiaa numeroiden avulla, päästäksemme selvemmin käsittämään mitä meille merkitsee ylityön tekeminen. Ottakaamme esimerkiksi työläinen, joka tekee tavallisesti työtä kahdeksan tuntia päivässä. Tämän lisäksi hänet pakotetaan tuon tuostakin tekemään ylityötä, jopa niin paljon, että noita ylityötunteja voi karttua vuoden mittaan sanokaamme 200. On raatajia, joiden onnistuu säilyttää henkensä ja pysyä työkykyisinä niin kauan, että voivat tuottaa riistäjille rikkauksia neljänkinkymmenen vuoden ajan. Jos sellainen työläinen tekee keskimäärin 200 ylityötuntia vuodessa, niin hän tulee

neljäkymmenen vuoden aikana tehneeksi ylityötä 8000 tuntia — josta tulee 8-tuntisia päiviä 1000. Tämä työläinen tulee siis siitä ajasta, jonka hänen pitäisi välttämättä saada käyttää *elämästä nauttiakseen ja henkisesti itseään kehittääkseen*, tuhlanneeksi kokonaista 8000 tuntia rikkauksien tuottamiseen riistäjille. Ja täytyy muistaa, että vaikka hän saisi yhdestä ylityötunnista 1,000,000 dollaria, niin hän ei sillä voi ostaa takaisin minuuttiakaan elämänsä kalliista ajasta minkä hän on tuhlanut ylityötä tehden.

Vielä muuan tärkeä seikka tämän kysymyksen yhteydessä: Useita vuosia sitte silloinen Yhdysvaltain työkomissioneri Carrol D. Wright tilastoja tutkittuaan sanoi, että jos kaikki työkykyiset ihmiset Yhdysvalloissa tekisivät tuottavaa työtä, niin elintarpeita voitaisiin tuottaa kaikille kylliksi tekemällä vain kaksi ja puoli tuntia päivässä työtä. Ettei minun voitaisi sanoa menevän liiallisuuksiin tässä suhteessa lisään tuohon puolitoista tuntia ja väitän, että elintarpeita voidaan tuottaa kaikille yllin kyllin tekemällä vain 4 tuntia päivässä työtä, jos kaikki työkykyiset henkilöt pakotetaan tekemään työtä — kuten ne vielä tullaankin pakottamaan. Ja koska näin kerta on asia, niin eikö meidän silloin täydy oikeastaan laskea ylityöksi kaikki se, mitä me teemme työtä ylitse 4 tunnin päivässä? Mutta silloin me tulemmekin tehneeksi ylityötä jo joka viikko 24—36 tuntiin, riippuen työpäivämme pituudesta, siis niin tavattoman paljon, että onpa miltei harmista ja kiukusta haljeta, kun sitä tarkemmin ajattelee. Ja meidän täytyy olla työn, tuon välttämättömän pahan, orjina kiinteästi noin suuri osa elämästämme vain järjestelmän nurinkuruisuuden takia. Onpa meillä siis syytä enemmän kuin

kylliksi ryhtyä toimimaan entistä rivakammin ja tarkomkammin saadaksemme muutoksen aikaan järjestelmässä mahdollisimman pian. Meidän täytyy pakottaa meidän hiestämme ja verestämme elävät rikkaat, laiskoina maleksivat ja mässäilevät parasiitit tekemään tuottavaa työtä, ja samalla myöskin katsoa, että meidän tuottamamme rikkaudet jaetaan tasapuolisesti, niin silloin me vapaudumme työn orjuudesta, eikä meidän tarvitse kuluttaa parasta osaa elämästämme näännyttävässä raadannassa.

Työnorjien mieliin ei voida liiaksi usein terottaa sitä, että *me emme ole työtä varten, emme ole täällä vain olemassaollaksemme, vaan elääksemme, henkisesti kehittyäksemme ja elämän raikkaista iloista ja huveista nauttiaksemme*. Ja kun meillä on vain tämä yksi, vieläpä perin lyhyt, elämä elettävänämme, niin tämän pitäisi toki kaikin mokomin koettaa elää *mahdollisimman hyvin*. Ei näin lyhyestä elämästä sovi ainoatakaan minuuttia tuhjata ylityötä tehden; täytyy koettaa *elää* niin monta tuntia, päivää ja viikkoa kuin suinkin mahdollista. — Vaatikaamme työstämme niin paljon palkkaa, että voimme elää kunnollisesti tarvitsematta tehdä ylityötä.

Elämän tarjoamista iloista, nautinnoista ja huveista emme me voi *täysin siemauksin* nauttia, elleivät määrätty edellytykset ole täyttyneet: ellemme me ole ehdottomasti terveitä ja tyyten vapaita kaikista huolista ja väsymyksestä. Mutta tuollaista olotilaahan me emme voi lainkaan saavuttaa niin kauan kuin me olemme pakotettuja joka päivä kuluttamaan elämästämme 8, 10 ja 12 tuntia kaikin puolin tylsistyttävässä ja surkastuttavassa raadannassa, saaden palkkaa vain

sen verran, että se näpin riittää — eikä monissa tapauksissa riitäkään — välttämättömimpiin elintarpeisiin. Nykyään meistä työnorjista löytyy ehdottomasti terveitä tuskin yhtä tuhannesta, kiitos siitä ensi sijassa riistäjillemme, jotka myöskin pitävät tarkan huolen siitä, että meitä ovat aina kaikenlaiset elämänhuolet ja väsymys painamassa, ettemme me voi milloinkaan elämästä täysin siemauksin nauttia.

Me työn raskauttavat palkkaorjat kiihkeästi odotamme aikaa, jolloin meidänkin elämäntaivaaltamme pilvet poistuvat, jolloin meilläkin on tilaisuus todella elää, nauttia elämästä, ettei meidän tarvitse tyytyä vain kurjaan olemassaoloon. Ja tuon ajan tuloa me voimme parhaiten jouduttaa tekemällä tarmokkaasti kukin kykyjemme mukaan valistustyötä vielä tietämättömyyden unessa uinuvien raatajaveljien ja -siskojen keskuudessa. Meidän on mentävä heidän keskuuteensa ja saarnattava heille *elämän, vapauden ja ilon evankeliumia*; riistäjät ovat heille jo liian kauan saarnanneet raadannan, sorron ja kurjuuden lakia.

Pian saamme me heidät valveutumaan ja työskentelemään kanssamme noiden suurien *vapauden, veljeyden ja tasa-arvoisuuden* ihanteiden toteuttamiseksi.

Raatajaveljet ja -siskot! Vielä lopuksi: muistakaa, *muistakaa elää!*

A. S.

Vienan Karjala kansainvälisenä saalistuspaikkana

Kun ennen sotaa käyneinä aikoina, jolloin jokapäiväisiksi tulleet julmuudet eivät vielä olleet kivetäneet ihmismieliä siinä määrin kuin nyt, haluttiin mainita esimerkki jostakin sellaisesta henkeen ja vereen käyvästä ryöstöjärjestelmästä, jonka toteuttamiseen voivat ryhtyä vain nykyaikaisen kapitalistisen kaisantokannan omaavat yksilöt ja riistäjien järjestöt silloin kun ne konnantöitään uskovat harjottavansa täydelleen suojassa julkisuudelta, niin tavallisesti mainittiin europalaisten kauppayhtiöiden Kongo joen varrella asustavia nekeriheimoja vastaan toimeenpanema iljettävä ryöstösota. Aikoinaan puhuttiin ja kirjoitettiin Suomessakin Kongon tapahtumista niskakarvoja pystyyn nostavalla tavalla ilman että tiedettiin, tai tahdottiinkaan tietää mitään siitä, että aivan samantlaisia iljettävyydessä ensiluokkaisia ryöstönäytteitä annettiin omien rajapyykkien ääressä — Vienan Karjalassa, missä sivistyneen mailman valtateistä kylliksi sivussa ollessaan riistäjien palkkarengit toimeenpanivat mestariensa mistään inhimillisyydestä perustamattomia toimintaohjeita.

Vienan Karjalasta, tuosta seudusta, jonka Suomeen yhdistämisestä suursuomalaiset "heimoushengen" nimessä viime aikoina niin imelässä äänilajissa ovat puhuneet, ja jota tuumaa ne Suomessa valtaan päästyään nykyisten murroskausien aikana väkivoi-

malla ovat koettaneet totuttaa, ei yleensä suurella yleisöllä ole ollut seikkaperäisempiä tietoja. Vienan Karjalasta mainittaisa on vaistomaisesti tullut mieleen asumattomat korvet, loppumattomat suot ja rämeet ja tundra-alueitten sammallakeudet, ja suurella uteliaisuudella lueskeltiin aikoinaan niitä liikaa aikaa tappaneitten huvimatkailijain kertomuksia, joissa lukija kuletettiin jonkun korvessa erakkona elelevän ikälopun runolaulajan ja loihtijan maatuneelle savupirtille "käärmeen purusanoja" ja muita runomittaisia loruja kuuntelemaan.

Kuitenkin on jo vuosikymmeniä ollut henkilöitä, joilla Vienan Karjalasta on ollut toisenlaisiakin käsitteitä ja jotka sieltä ovat muutakin etsineet, eivätkä vain loihtuja ja esihistoriallisia Suomen heimon tapain jätteitä. Nämä henkilöt ovat olleet europalaisia rahamiehiä, jotka rahoilleen edullisia sijoituspaikkoja etsiessään ovat tähän syrjäiseen seutuun ahnaat silmänsä iskeneet, saatuaan vihiä sen luonnonrikkauksista.

Kappaleen matkaa kolmattakymmenettä vuotta sitten tunkeutuivat Vienan meren rannikolta päin Vienan Karjalaan ensimmäiset Europan kapitalistiryhmien palkkaamat tutkimusretkikunnat, mukanaan metsä- ja mineraaliasioiden erikoistuntijoita ottamaan selvää tämän pohjoisen seudun laajoista salomaista ja niitten suunnattoman arvokkaista metsistä, sekä mitenkä niitä vähimmillä kustannuksilla voitaisiin mailmanmarkkinoille kulettaa. Vienan Karjalan metsäseuduista laaditut raportit olivat mitä houkuttavinta laatua, ja puiden avoveden varteen kulettamiselle tarjosivat kaikenlaisia mahdollisuuksia Vienanmereen laskevat vesistöt. Puutavaraliikenteellä keinottelevien

maiden kapitalistien keskuudessa syntyi kiihkeä halu päästä "liikettä harjottamaan" Vienan Karjalassa ja niinpä sitten samoihin aikoihin ilmestyikin tänne useita, pääasiallisesti Skandinavian, Englannin ja Venäjän rahamiesten kontrolleeraamia tukkiyhtiöitä noin parisenkymmentä vuotta sitten järjestelmällisesti metsiä raiskaamaan.

Ensimmäiseksi ilmaantui tälle ikuisten salojen koskemattomalle metsäseudulle missä viljalti kasvaa erittäin arvokasta valkomäntyä, tukinhakkuuta harjottamaan englantilais-ruotsalainen Kouta-yhtiö, joka valtasi Oulanka ja Tuntsa joen latvojen varsilla olevat alueet. Vuotta myöhemmin ilmaantui hiukan pohjoisempaan Kuolla ja Tuntsa jokien varsille Romanoff-yhtiö, eli kuten sitä yleisemmin nimitettiin "keisarin yhtiö." Tämän yhtiön takana, kuten sen nimikin jo osottaa, oli Venäjän keisarillinen perhe, joka, sanottakoon se tässä sivumennen, mikäli kapitalistinen keinottelu on kysymyksessä, oli aikoinaan Europan etevimpiä. Joidenkin lähinnä seuraavien vuosien kuluessa alkoi näillä mailla sitten toimia Kuusamo Factory yhtiö ja sitten yhä uusia ja uusia saalistajien ryhmiä, joissa kansallisuudella ei ollut mitään tekemistä. Ne riensivät tänne tasajaolle sahalaitoksineen, petosjärjestelmineen, raakuuksineen jne., joista seuraavassa annettakoon lyhyt kuvaus erään luotettavan puolueverin kertoman mukaan, joka useita vuosia on toiminut Kouta-yhtiön palveluksessa.

Vienan Karjalassa metsää hakkauttavilla yhtiöillä on kullakin omat suuret sahalaitoksensa Kouta ja Näsö nimisillä saarilla Vienan meressä Oulanka, Kuolla ja Tuntsa jokien suulla. Mitenkä paljon kukin näistä yhtiöistä kunakin vuonna tukkia hakkautti ja

sahautti, ei tiedä muut kuin yhtiöiden virkailijat, sillä Venäjän valtion edustajat, joiden valtion puolesta piti tukkiyhtiöiden toimintaa valvoa, eivät milloinkaan saapuneet metsänkaatopaikalle. Ne valmistivat raporttinsa milloin Koudassa, milloin Näsössä, vieläpä joskus Arkangelissäkin, minne yhtiön virkailijat niitä varta vasten menivät tapaamaan mukanaan viljalti väkijuomia ja rahaa. Mitenkä näitä hallitukselle lähetettäviä raportteja valmistettiin, joiden mukaan tukkiyhtiöt kantorahaa joutuivat maksamaan, on vaikeata yksityiskohtaisesti kuvata, sillä niitä tehdessä vällettiin todistajia. Pääasia vain on, että todellista tukkien lukumäärää ei milloinkaan hallitukselle ilmoitettu, ja että lahjomisreissuilla olleet virkailijat takasin palatessaan näyttivät ylen onnellisilta ja tyytyväisiltä. Ja kun nämä "tukkipomot" sitten jälestäpäin juominkeja pitäessään humaltuivat, niin hallituksen "tsinovnikoista" sai kuulla monenmoisia juttuja mitenkä mikin niistä oli "siaksi juotettu" ja kuinka monta tuhatta ruplaa kunkin "voitelemiseen" oli mennyt. Pääsippä joskus humalaisen tukkiherran hampaiden välistä ilmoille tieto siitäkin, kuinka paljon hänelle yhtiö oli suorittanut "hyvän afäärin" teosta.

Jonkinlaisen käsityksen tästä petoksien skaalasta saanee siitä, kun tietää mitenkä monesta tuhannesta kannosta yhtiöt kevättalvisin Arkangelissä pidettävissä valtion tukkihuutokaupoissa rahan maksoivat, ja kun vertaa niitä lukuja siihen suunnattomaan tukkien lukumäärään, mitä kukin yhtiö kesän kuluessa sitten uitti sahauspaikalle. Niinpä oli Kouta-yhtiönkin tapana huutokaupassa ostaa yhtiölle muodollisuuden vuoksi oikeus milloin 8,000, milloin 10,000 ja joskus 15,000:kin puun kaatamiseen 20—40 kopeekan hin-

nasta kanto. Tavallinen maallikkokin saattoi sitten kesäisin laskea yhtiön kuljettaneen sahalaitokselleen 50,000—100,000, jopa joskus yli 150,000 tukkia. Vain laskemalla uitettujen tukkilauttojen lukumäärän ja kertomalla sen keskimääräisellä lauttojen tukkien lukumäärällä, sai jotenkin todenmukaisen käsityksen yhtiön valtiolta varastamasta summasta.

Näistä petoksista ei kuitenkaan kukaan julkisuudessa hiiskunut sanaakaan, sillä yhtiöt pitivät tarkan huolen siitä, että kaikki asioiden kulusta hajulla olevat "pikkupomotkin" pysyivät yhtiölle suosiollisina. Tämäkin kävi päinsä pienten lahjuksien ja viinan avulla, jota jokainen yhtiön kirjoissa "paremmasta ihmisestä" käyvä sai vapaasti yhtiön kustannuksella juoda minkä vatsa veti. Ja aina kun vain arveltiin jonkun hallituksen tarkastajan tai muun virkailijan olevan tulossa yhtiön toiminta-alueelle, niin lähetettiin kyllin ajoissa viinakuorma vastaan, jota kukaan aito venäläinen keisarikauden virkailija ei sen ääreen sortumatta voinut sivuuttaa. Tiedottomaksi juotetun virkamiehen kanssa sitten ei enää mikään vaikeus ollut tulla toimeen.

Tämä hallituksen pettäminen ei itsestään mikään outo ilmiö ollut Venäjällä siihen aikaan kun siellä "hallitsija jumalan armosta" kansan kohtaloa oli ohjaamassa. Tässä siitä mainitaankin vain siksi, että kävisi selväksi, että Vienan Karjalan metsiä raiskaa-massa häärivät tukkiyhtiöt eivät tätäkään puolta jättäneet laskelmissaan huomioon ottamatta. Sen sijaan on meidän näkökannaltamme katsottuna paljoa tärkeämpää selostaa sitä petomaista raakuutta, jota tukkiyhtiöt osottivat palveluksessaan oleville Jäämeren rantamaiden asukkaille, ja johon viitaten esityksem-

me alussa sitä verrattiin Kongon neekereitä vastaan Europan kauppayhtiöiden harjottamaan julmuuteen.

Ennenkuin kuitenkin tähän asiaan koskemme, niin mainittakoon, että tukkiyhtiöt oman etunsa huomioon ottaen kohtelivat Suomen puolelta tukin hakuuseen ja ajoon haalimiaan työläisiä verraten hyvin. Näille maksettiin kohtalaisen hyvää palkkaakin, sillä näiden Vienan Karjalan metsiin saamisesta riippui kokonaan mitenkä paljon kukin tukkiyhtiö valtiota kykenisi yli määrän kaatamisessa pettämään. Mutta sen sijaan ei tukinuittoon Pohjois-Venäjän saloilta ja Jäämeren rantamailta pestatuille ostjakeille, vogueille ja syrjääneille, joita yhtiöiden kirjoissa nimitettiin samojeedeiksi, annettu mitään ihmisarvoa. Ne joutuivat armottoman ja hillittömän raakalaisen kohtelun alaisiksi, jonka tarkoituksena oli riistää jokaisesta yksilöstä kaikki elinvoima mahdollisimman lyhyessä ajassa ja mahdollisimman tyystin. Toisaalta ei näillä onnettomilla ollut minkäänlaista turvaa eikä mitään oikeutta mihin vedota, vaan luonnonkansan tietämättömyyden tilassa olevina ne joutuivat piiskurivoutien käsissä henkiorjuuttakin kurjempaan asemaan. Jos näistä joku syystä taikka toisesta yritti tehdä vastarintaa, niin silloin ei orjavoutien julmuudella ollut mitään rajaa, vaan solmuruoskan lisäksi saatettiin arkailematta käyttää ampuma-aseita, jolloin ei pidetty lukua siitä menettikö samojeedi henkensä tai tuliko siitä ikuisesti raajarikko.

Näitä orjuuden tilaan painettuja Jäämeren seutujen asukkaita hankki tukkiyhtiöille Arkangelissa oleva Kischeffin työnvälitystoimisto ties minkälaisia menettelytapoja noudattaen. Jokainen oli pestin ottaessaan joutunut puumerkillään vahvistamaan venä-

jänkielellä kirjotetun orjakontrahdin, jonka sisällöstä kaikkine tunnottomine määräyksineen samojeedi ei mitään tiennyt ennenkuin niiden alaisina joutui työpaikalle. Kischeff lupasi miehilleen sopimuksessa maksa puolitoista ruplaa viikolta ja antaa ruuan, mutta "erinäisissä tapauksissa" voitiin tämäkin nimellinen palkka jättää maksamatta. Palkan maksusta lupasi jokaisessa tapauksessa Kischeff toimisto pitää huolta, ja lopputilitys tuli tapahtua vasta kuusi kuukautisen pestiajan päätyttyä. Nuo kuusi kuukautta oli samojeedi täydellisessä riippuvaisuudessa työnantajasta, jolla oli häntä oikeus käyttää miltei mihin tarkotukseen tahansa.

Tämänlaisilla sopimuksilla pestattua työvoimaa Kischeff toimisto sitten vuokrasi tukkiyhtiöille tukinuitossa käytettäväksi ottaen päätä kohden vuokraa 2 ja puoli ruplaa viikolta. Vuokra-ajan kuluessa olivat kaikki Kischeffin toimiston oikeudet siirtyneet vuokraajalle, mikä samojeedit saattoi suoranaiseen yhtiöiden kontrahtiin perustuvaan orjuuteen.

Tukkiyhtiöiden oli määrä Kischeffin toimistolta vuokraamilleen miehille antaa ruuan, mutta sitä inhottavaa, puoliksi mädäntynyttä hapankaalia ja kehnon öljyn kanssa sotkettua hirssivelliä, mitä näille syötettiin, saattanee tuskin ruuaksi nimittää. Ja tätäkään koiran mojakkaa ei annettu edes kyllyiksi näille ylen määrin rasitetuille miesparoilta, vaan siinäkin vielä kitsasteltiin mahdollisimman pitkälle. Jos ruuan kehnouden tai niukkuuden johdosta asianomaiset millään tavalla mieltänsä osottivat, niin pian ilmaantuivat humalaiset orjavoudit paikalle solmuruoskalla ja potkuilla ylintä lakia lukemaan, mikä kylläkin oli

omansa kapinanhenkeä näissä lammassuonitoisissa orjissa tukahuttamaan.

Työn teettämisessä ei ollut mitään rajaa eikä määrää, vaan sitä piti puskea lakkaamatta ainaises- sa humalassa olevien voutien hoputellessa ja sadatellessa ja aina väliin läimäytellessä piiskallaan. Ja tukin uitossa, mihin samojeedeja käytettiin, kun tämän tuosta joku pudota molskahti jäiseen veteen, niin asianomaisen ei annettu mennä nuotion ääreen vaatetaan kuivamaan, koska siihen olisi "tuhlautunut yhtiön aikaa", vaan "huolimattomuuttaan" veteen pudonneen oli määrissä rievuissaan väristävä iltamyöhään saakka, tai siksi kunnes pääsi vuorollaan levolle menemään. Muuten olivat pohjolan pitkät kesäpäivät erinomaisina liittolaisina tukkiyhtiöille työpäivien pituuden määräämisessä. Ja jos yhtiöt talvipäivän lyhyden takia tukin hakkuussa joutuivat suomalaisille työläisilleen antamaan lyhyitä työpäiviä, niin kyllä ne kesällä samojeedien niskasta kaksin kerroin kiskottiin takasin. Kun joku näistä onnettomista liikarasituksesta, vilustumisesta tai yleensä mistä syystä tahansa uupui tai sairastui, niin hänelle ani harvoin annettiin toipumisen aikaa. Ellei piiskalla "lääkitseminen" ollut kyllin tehoisaa, niin potkittiin uhri liikkeelle tavallisesti niin kauan kunnes hän kuolleen viimein kaatui maahan tai kupsahti veteen. Tällä tavalla menetti kymmeniä kontrahtiorjia kesäkauden kuluessa henkensä, ja moni uimataidoton samojeedi myöskin hukkuu koskien pyörteisiin joutuessaan. Tämän lisäksi kun silloin tällöin jotkut samojeedeista yrittivät paeta, niin karkulaiset suorastaan ammuttiin kuoliaaksi pitemmittä käräjittä kun pyssyn kantamiin päästiin takaa ajaessa.

Kymmeniä samojeedeja kuopattiin kunkin kesäkauden kuluessa, eikä kukaan koskaan kadoksiin joutuneista kysäissyt eikä tiedustellut. Tukkiyhtiö kun vain vuokra-ajan päättyessä suoritti Kischeleff toimistolle niin monesta miehestä maksun kuin oli uittokauden alussa vuokrannut, niin tämä toimisto välitti viisi siitä kuinka moni takasin palasi. Tällaisen järjestelmän kautta joutuivatkin Kischeleffin välityksellä hankitut vuokraorjat paljoa kurjempaan asemaan kuin tavallisesti henkiorjat ovat, sillä niiden hengissä pitäminen on toki omistajalle finanssikysymys. Tässä tapauksessa oli taasen Kischeleff yhtiölle edullista mitä enemmän sen vuokraamista uhreista jäi pois lopullisesta palkkatilityksestä pestikauden päätyttyä. Kaikki tuli tämä samojeedien halpuus esille, eivätkä humalaiset orjavoudit suotta kerskuneet, että samojeedin "saa ken tahansa tappaa kunhan vain kymmenen ruplaa maksaa". On vaikeata sanoa, mistä tukkiyhtiöt kaikki ne tunnottomat "pikkupomot" olivat haalineet tänne Vienan Karjalan saloille, missä ne mielin määrin saattoivat mellastaa. Ja kun yhtiö hankki niille kylliksi viinaa, niin ei petomaisuudesta työläisiä kohtaan milloinkaan ollut puutetta, vaan siitä sai joka päivä viljalti pöyrityttäviä esimerkkejä.

Vaikkakin Vienan Karjala on melkolailla pohjoisessa, niin siitä huolimatta on siellä hyviä viljelysmaita, joista vienan-karjalaiset ovat itselleen sinne tänne raivailleet peltotilkkuja ja naurishalmeita. Olletikin on Oulanka joen varsilla useita vankkoja karjalaisia kyläkuntia, joilla on arvokkaita metsämaita hallussaan jakamattomina yhteismaina. Näitä metsäkais- taleita ovat tukkiyhtiöt mitä kavalimmilla juonilla itselleen hankkineet vuosien kuluessa ja ne puhtaiksi

hakkauttaneet. Milloin kyläkunnan miehiä ei viinala ole voitu saada suopealle kauppatuulelle, niin siellä tukkiyhtiöt ovat väkevemmän oikeuteen luottaen anastaneet haltuunsa kyläkuntien metsämaita antamatta minkäänlaista korvausta omistajille. Ja kesäisin tukkeja uittaessaan eivät yhtiöiden miehet Vienan Karjalassa ole tottuneet kyläkuntien heinämaita sääntämään, vaan siellä missä ne osuvat jokivarteen, sotkevat uittomiehet ne sääliittä, ilman että yhtiöt omistajille mitään korvausmaksuista mainitsisivat. Tämän lisäksi tukkiyhtiöiden humalaiset palkkarengit tämän tuosta yltyvät karjalaisille tekemään monenmoisia ilkitöitä, joita vastaan mikään laki, enempää kuin oikeuskaan ei ole rientänyt suojaansa antamaan. Monta kertaa ovat karjalaiset kyläkunnat koettaneet tehdä valituksia hallintovirastoihin tukkiyhtiöiden harjoittamien konnuuksien johdosta, mutta niistä ei ole ollut minkäänlaista apua, sillä lahjuksien ja viinatulvan läpi ei talonpoikien valitukset näiltä syrjäseuduilta ole voineet tunkeutua vaikuttavampiin paikkoihin. Ja kun sitäpaitsi keisarillinen Romanoffien yhtiö kaikessa kävi erinomaisen tärkeällä esimerkillä edellä, niin olisipa orjamaisuuteen tottuneita hallituserroja ollut perin vaikea missään tapauksessa muutenkaan saada ryhtymään mihinkään toimenpiteeseen Vienan Karjalan talonpoikien aseman parantamiseksi kun kerran ei julkisuus siihen asiaan päässyt vaikuttamaan.

Kuten edellä käyneestä esityksestä selviää, on Vienan Karjala ollut kaikin puolin mitä herkullisin kapitalistien riistopaikka. Siellä ovat kansainväliset rahamiesten yhtymät eelleet jo vuosikymmeniä aivan kuin pellossa. Tältä "luvatulta maalta" ovat Suomen

riistäjät kuitenkin syystä taikka toisesta olleet miltei pois suljetut, mikä seikka niiden pienen sydämen on ollut pelkästä kateudesta pakahduttaa. Kun kaiken lisäksi Vienan Karjalasta viime aikoina on löydetty rikkaita mineraalimaita, sellainen kuin esim. Kivakka-vaara on, jonka laaja laki on miltei puhdasta kuparia, niin ovat suursuomalaiset käyneet perin levottomiksi. Haikeita lurituksia on sepitetty "Väinön kansan hajalleen joutuneista lapsista" ja jokaisessa kansakoulussakin on lapsiin istutettu sellainen käsitys, että "Suomen heimo olisi koottava yhteen" jne. Tuo puuha on vuosikymmeniä ollut vain salaisena toiveena, jota ei ääneen ole vieraan kuullen arvattu lausua. Mutta kun nykyisten murroskausien aikana suursuomalaiset vähäksi aikaa saivat saksalaisten pistimet turvakseen, niin heti niiden sydämen sisimmästä syöksähti esiin Vienan Karjalan vallottamishanke, joka kaikesta päätäen lienee saanut perin ankaria kolahduksia uusien ja laskelmista pois jääneiden voimien astuessa mailman tapauksia johtaviksi tekijöiksi.

K. E. Heikkinen.

Ihmiskunnan Kevät

*Vapisevat orjien orjuuttajat,
kurjat kansojen ruoskijat halvat,
nousevat elämän uudistajat,
kas, jo välkkyvät peitset ja kalvat.
Nyt vierivät viestit syrjäkyliin,
missä on vaivuttu epätoivon syliin,
julistaen loppua kurjimusi-ajan,
nousua köyhien vapahtajan.*

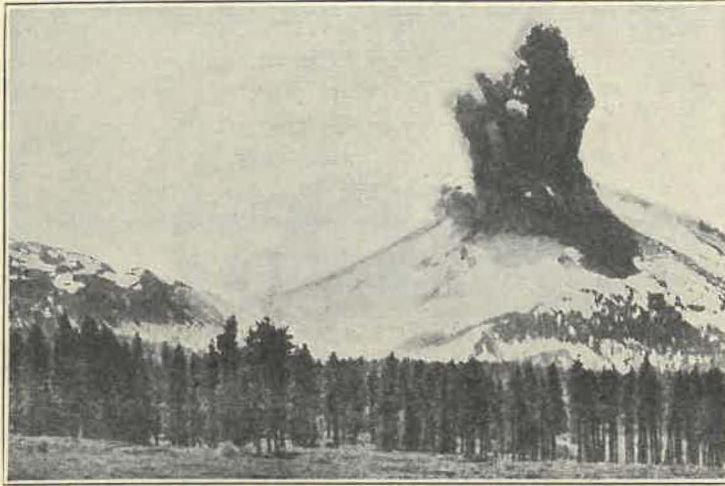
*Kumoustaistohon miljoonat ryntää,
tyranniin vitsomat, orjuuttamat!
Vapaita virtoja aatos nyt kyntää,
tulsta sähköjen silmät samat.
joill' äsken tuskin katsoa tohti,
joita ain' sokkona sokeat johti,
työntäen kurjuuskuiluhun syvään;
joill' oli riistetty luottamus hyvään.*

*“Jumalan kiitos!” — lausu en suotta,
— jokainen sydän nyt riemuun ratkee!
Elää mä tahtoisin tuhannen vuotta,
koska jo rytisten kahleet katkee!
Taisteluintoa kasvoilta hohtaa;
paiskaton kättä, toisiaan kohtaa
raatajat, toivo kun täyttää
jokaisen rinnan. Tiel' oikeus näyttää.*

*Elämme taistojen tuiminta aikaa
lähellä kansojen toukokuuta,
tuntemme kevätvoimien taikaa,
sitä jo laulaa miljoona suuta.
Vapauden siemen jo tähkään puhkee,
siitäpä nousee sato niin uhkee;
nousee orjien toivottu sato,
johon pysty ei sorron hyytävä kato.*

*Kevät luo toivoa, kevät luo rauhaa,
kansojen kevät luo uskoa uutta.
Leyhkeän tuulosen vilpoista lauhaa,
työmiehen onnelle vastaisuutta.
Siinä on jokaisen olla niin hyvä,
veljeystunne on voimakas, syvä,
siinä ei värjytä orjuuden yössä
kansojen onni on yhteistyössä.*

*Mailman kansat jo kevättään luovat,
vapaus orjilla rivejään täyttää.
Airueet tuosta nyt tietoja tuovat,
siksipä kaikki niin uudelta näyttää.
Taistelu vinha se kauan jos kestää,
kuka voi joukkojen voittoa estää!
Meillä on voimaa, meillä on valtaa
kohota vapaaksi orjuuden alta!
MIKAEL RUTANEN.*

Mt. Lassen purkautuessaan.

Tulivuorimuodostumista Amerikan länsirannikolla

Joitakin vuosia takaperin, kun Amerikan mantereen Tyynenmeren puolisella rannikolla (Californiassa) oleva Mt. Lassen niminen tulivuori purkautui, heräsi asiaaharrastavissa vuoritieteen tutkijoissa kysymys, olisiko mahdollista, että tämä rannikko joskus vielä joutuisi yleisen häviön uhriksi, seurauksena useiden täkäläisten lumipeitteisten mutta tulipitoisten vuorten puhkeamisesta toimintaan?

Siihen aikaan siitä kirjoitettiin paljonkin. Asialle lisäsi mielenkiintoa se, että Alaskan rannikolla tapahtui kesäk. 6 p:nä, 1912, yksi valtavimpia tulivuoren purkauksia, mitä milloinkaan tunnetaan; — valtavimpia siinä suhteessa, että purkauksen vaikutus tuntui niin laajalle ja sen liikkeelle saama ainepaljous oli niin suuri, että sellaista ei ole usein, jos koskaan, havaittu.

Alaskassa, kuten tunnettua, on lukuisia vieläkin toiminnassa olevia tulivuoria, m. m. yksi merenalainen, Aleutien saariryhmän pohjoispuolella, Beeringin meressä oleva Bogosloff, joka toisinaan

kohottaa saaren meren pinnalle, toisinaan jälleen vaivuttaa sen syvyyteen.

Lassen vuoren purkautumista Californiassa pitivät vuorittelijät merkinä siitä, että koko Tyynenmeren rannikko on tulipitoinen, jopa siinä määrässä, että sellaiset ikuisen lumen peittämät vuoret, kuin esim. Mt. Rainier, Mt. Hood, Mt. Adams, Mt. Shasta, y. m. saattavat joutua toimintaan ja aiheuttaa mitä tuhoisimpia seurauksia lähiseutujen asukkaille. Mt. Lassen'in purkaus oli pieni, mutta Mt. Katmain purkaus Alaskassa oli suuri, lennättäen hallituksen vuoritoimiston tiedonantojen mukaan ilmaan noin kahdestatoista viiteentoistasataan biljoonaan tonniin kiviä ja maata

Tyynenmeren rannikon tulipitoiset vuoret.

ja levittäen sen noin kymmenen tuhannen neliömailin laajuiselle alueelle.

Tästä saa lukija jonkinlaisen käsityksen siitä, mitä seuraisi, jos esimerkiksi sellainen jättiläinen kuin Seattlen ja Tacoman läheisyydessä oleva Mt. Rainier suvaitisi jonakin aikana lähettää ilmoille raskaan kalliopiteensä. Nämä satatuhantiset kaupungit olisivat muutamassa minuutissa pyyhkäistyt olemattomiin.

Lyhyt kertomus Mt. Katmain purkauksesta lienee tämän yhteydessä paikallaan, koska siitä on puhuttu vain varsin vähän, siksi että vuori sijaitsee asumattomassa seudussa, jossa sen tuottaman tuhon uhriksi ei suoranaisesti joutunut yhtään ihmistä.

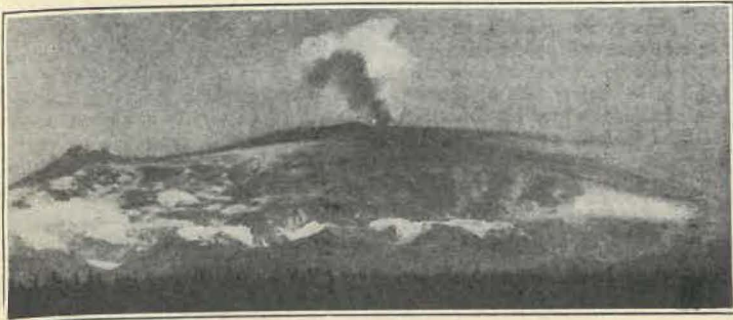
Alaskan Vesuvius.

Tämän Alaskan nyt huomatuimman tulivuoren purkauksesta kirjottaa muuan asiantuntija seuraavaa:

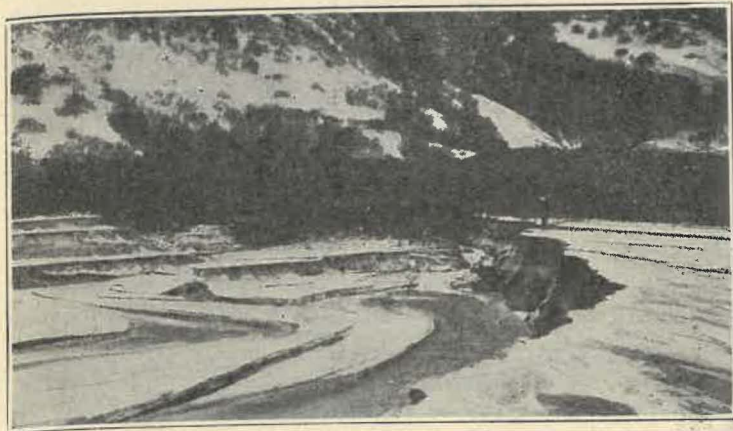
Ennen kesäkuun kuudetta päivää vuonna 1912 oli Mt. Katmai yksi Alaskan vähemmän huomattuja tulipitoisia vuoria. Sen "elin-

toiminnasta" oli kulunut jo niin pitkä aika etteivät paikalliset asukkaat edes kansantaruissaan siitä enää muista.

Mutta kesäkuun 6 p:nä ilmotti tämä tulivuori yht'äkkiä olemassaolostaan hirmuisella pamauksella, joka kuultiin aina 750 mail-

"Elävä tulivuori" Mt. Wrangell, Alaskassa.

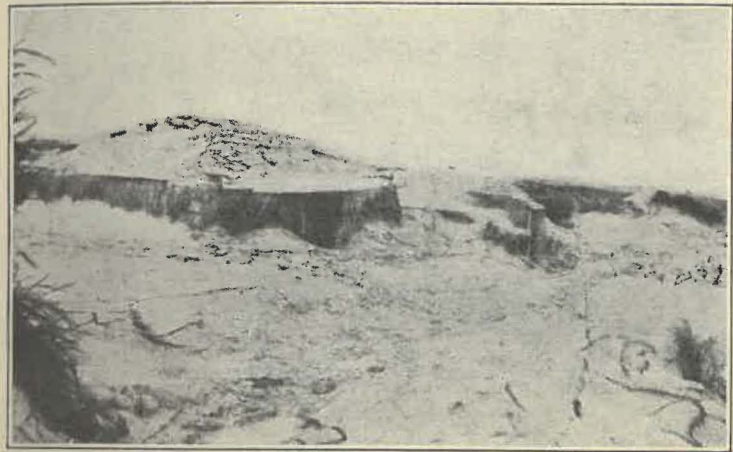
Laavakerroksen läpi uurtautunut puro Amalak lahdella, kaukana Mt. Katmailta.

iin päässä olevassa Juneaun kaupungissa, sekä kaukana Alaskan sydänmaalla sijaitsevista Dawsonissa ja Fairbanksissa.

Noin 500 tai 600 neliömailin alalla vuoren juurella hävisi kaikki elollisuus purkauksen vaikutuksesta. Ja vuoren aukosta kohoava

musta savu- ja kaasupatsas huomattiin noin 150 mailin päässä olevalla Clark Lakella ja Cook Inletissä. Muutaman tunnin kuluttua räjähdyksestä peitti koko Alaskan niemimaan itäisen osan paksu tuhkasade ja Kodiak ja Afognak saarilla vallitsi keskipäivällä sydänyön pimeys, ulottuen se niinkin kauaksi kuin kahdensadan mailin päässä olevalle Kenai niemekkeelle. Tuhkasadetta huomattiin aina Puget Soundin seuduille saakka, noin puolitoista tuhatta mailia purkautumispaikalta.

Noin kahdenkymmenen mailin alue vuoren juurella peittyi kaksi ja kolme jalkaa paksulla laavatuhka-kerroksella ja Kodiak saarella,

Alkuasukasten majat laavatuhkan peittämänä.
Katmai vuoren purkauksen jälkiä 50 mailin päässä vuorelta.

joka on sata mailia Katmailta, laskeutui maahan vielä noin jalkaa paksusti tuhkaa, tukahuttaen kaiken. Vyöryen alas vuorenrinteitä ja kokoontuen läjiin, se särki asuntoja ja peitti useat syvänteet 25. jopa paikoin 40 jalkaakin, paksulla tuhkakeroksella.

Purkaus sai aikaan kauheita näkyjä ja seurauksia.

Ainoat ihmisoliot, jotka olivat tapahtuman läheisinä näkijöinä, olivat pari Katmai indiaanikylän asukasta, jotka olivat jääneet kotiin toisten mentyä kalastamaan. Nämä ilmoittivat että "Katmai kukkulan päällyys on puhaltautunut pois ja kuumat kivet lentelevät

kaikkialla kahdenkymmenen mailin päässä vuorelta. Katmai lahdessa on vesi ihan kuumaa." Erään 28 mailin päässä vuoren juurelta sijaitsevan indiaanikylän asukkaat selittivät, että "Katmai vuoren koko ylempi puoli on poissa ja koko vuori tulella."

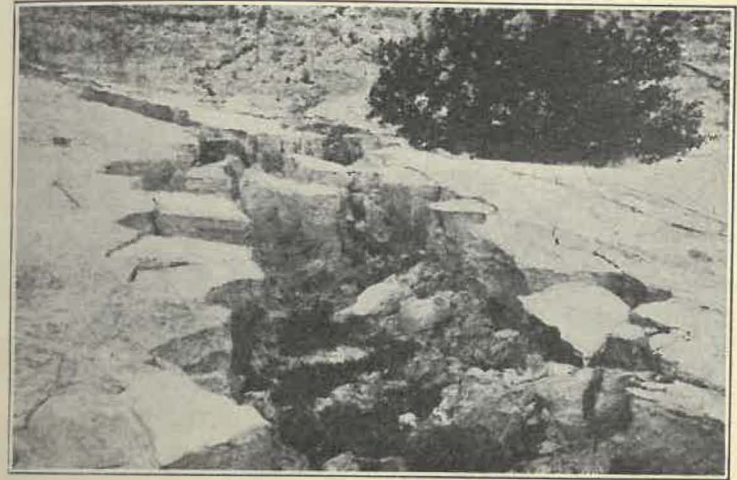
Kanatuksi, Cold Bayssa, Iliamnassa ja aina yli 400 mailin päässä olevassa Katallassa kuultiin hirmuista jyrynä ja räjähdystä. Maanjäristys tärisytti maata, ja ihmiset, peläten asuntojensa luhistuvan, riensivät ulos niistä. 150 mailin päässä olevalla Iliamna lahdella tunnettiin maan yhtämittaista liikuntaa kaksitoista tuntia

Mt. Katmain purkauksen jälkiä Kodiak saarella, noin sadan mailin päässä vuorelta.

räjähdysten jälkeen. Läheisimmillä paikoilla nähtiin tulivuoren paikkeilla leimahtelevan häikäisevän kirkkaita salamoita ja suunnattomat määrät sulaa laavaa kohosi yläilmoihin, jossa se paloi tuhaksi ja kulki tuulen mukana paksuina pilvinä. Suuremmat kappaleet alkoivat putoilla maahan melkein heti räjähdysten tapahtuttua. Tiilikiven kokoisia kappaleita tuli alas aina viidentoista ja kahdenkymmenen mailin päässä vuorelta. Tuhansien neliömailien alalla näytti siltä, kuin olisi mailmanloppu käsissä.

Tapahtuman todistajina olivat myöskin lukuisat niillä alueilla olleet laivat, joiden miehistö turhaan koetti pelastua tuhkasateelta. Muuan "Dora" niminen alus ja tullikutteri "Manning" mainitaan siellä siihen aikaan olleina laivoina. Tuhka täytti miesten sieramet ja poltti silmiä kuin happo, selitti Manningin kapteeni, ja linnut putoilivat alas laivan kannelle surkeasti valittaen. Piimeys oli niin synkkä, että lyhdyn valoa ei voinut nähdä käden mittaa itsestään, eikä laivan valonheittäjän säteilläkään voinut nähdä laivan keulaa kauemmaksi.

Veden syövä uurros laavatuhkakerroksen läpitse Kodiak saarella, noin sadan mailin päässä Mt. Katmailta.

Muun vuoritieteilijä George T. Miller, joka kävi tapahtumapaikalla noin kuukauden purkauksen jälkeen, kertoi kaiken olevan yhdestä kolmeen jalkaan paksun tuhkakerroksen peitossa ja näyn mitä ikävimmän.

Miljoonien vuosien ainekerrostumat, lausuu tohtori Miller, olivat vuotaneet ulos vuoren aukosta. Oli onni, että ihmisiä ei sattunut olemaan lähellä, sillä ne olisivat kaikki menehtyneet siinä helvetin hengähdyksessä, joka vuorelta lakasi alas laaksoon, tapaan tieltään yksinpä puutkin.

Suuret Kodiak ja Afognok saarten karhut menettivät näkönsä

ja 120 mailin päässä olevalla Iliamna järvellä tuhoutui vielä paljon pieniä eläimiä, kuten lokkeja, hanhia, sorsia ja haukkoja, joita löydettiin suuret määrät kuolleina. Koko purkauksen ainoa hyvä seuraus oli se, että Alaskan maanvaivana olleet sääsket hävisivät sen vaikutuksesta tuhansien mailien aloilla. Kokonaan uskomattomalta tuntuu, että purkaus ei saanut aikaan ihmishenkien hukkaa. Ainoastaan muutamia tiedetään kuolleen jälestäpäin, hengitettynään räjähdysten synnyttämiä kaasuja ja ilmassa ollutta tuhkaa.

Mikä aiheutti räjähdysten?

Yllämainitun tohtori Millerin seuraavat mielipiteet räjähdysten syistä ja vuoren sisällä ennen räjähdystä tapahtuneista muutoksista ovat mielenkiintoisia.

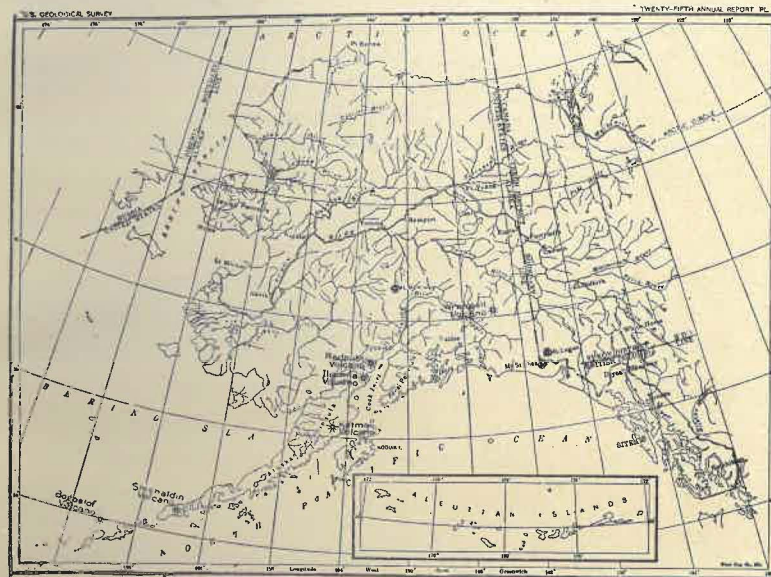

Ei lunta vaan tuhkaa; Mt. Katmain purkauksen jälkiä yli sadan mailin päässä vuorelta.

Kuten edellä on sanottu, on Katmai vuori ollut levossa ikimuistoisista ajoista saakka. Juuri räjähdysten edellisten kuukausien ajalla on sen kuitenkin täytyntä olla niiden muutosten alaisen, mitkä ovat olleellisia jokaisessa tulivuoressa ennen purkausta. Tulivuoren sisimmästä johtaa vuoren huipulle jonkinlainen reikä, eikä

itse vuorikaan ole mitään muuta kuin tämän reijän kautta aikoinaan purkaantunutta ainetta, joka on jäänyt kasaan reijän ympärille. Reikä pysyy aina vuoren harjalla.

Kun vuori ei ole "elossa", sulkeutuu tämä reikä siihen putoilevista aineksista tai edellisen purkauksen irrottamasta ainesjoukosta, joka ei ole jaksanut nousta pinnalle saakka. Räjähdysten edellä alkaa vuoren sisälle kokoontua suuria kaasumääriä, joiden vaikutuksesta vuoren sisäinen paine, sen räjähdysvoiman muodos-

Alaskan tulivuoret.

tava tekijä, alituisesti lisääntyy. Kaasu muodostuu vuoren sisällä olevista sulista kuumista aineksista. Kun tämä paine käy suuremmaksi kuin vuoren vastustusvoima, toisin sanoen, kun paine käy niin suureksi, että se kykenee vapauttamaan itsensä, puhaltamalla ulos vuoren aukkoon kerääntyneet esteet, silloin syntyy räjähdys ja hitaasti kohonnut laava lentää yhtäkkiä ulos hirtävällä voimalla. Räjähdysten edelläkävijöinä ovat joissakin tapauksissa pienemmät maanjäristykset, jotka aiheutuvat kokoontuneiden kaa-

sujen tunkeutumisesta maaperän halkeamiin. Niissä tapahtuvat pienemmät räjähdykset helpottavat varsinaisen purkausreijän (kraatterin) aukeamista ja siis edellyttävät varsinaisen purkauksen tapahtumista.

Vuoren sisään kokoontunut laavakaasu on samanlaisessa pakoituksessa kuin mineraalivesipulloon sulettu kaasu, joka purkautuu ulos tavattomalla voimalla heti kun pullon korkki aukastaan. Räjähdysten voima ajaa sulan laavan ylös ilmaan, jossa se hajaantuu hienonhienoiksi tomuhiukkasiksi ja muodostaa pilviä, jotka saattavat kulkea ilmavirran mukana tuhansia maileja.

Kirjotuksemme mukaan liittyvien kuvien avulla on lukijan helppo päästä selville minkälaista jälkeä tulivuoren purkaus jättää villiin luontoonkin, puhumattakaan siitä, mitä tapahtuisi jos sellainen sattuisi väkirikasten kaupunkien lähistöillä, kuten on useita kertoja sattunutkin.

Proletaarin uskontunnustus

Minä uskon, että kristillisen kirkon uskonto on riistäjien oppi;

että se on suora vastakohta ja häväistys sen miehen opille, jonka nimeä se oikeudettomasti kantaa;

että sen tarkoitus on pitää orjuudessa ja riistonalaisina niitä, "jotka työtä tekevät ja ovat raskautetut" ja joiden virvottamiseksi ja vapauttamiseksi Kristus eli, vaikutti, kärsi ja kuoli.

Minä uskon Kristuksen oppiin vilpittömästi sellaisena kuin sen olen järjelläni käsittänyt.

Minä uskon olevani yksi niistä, joita hän veljikköseen kutsuu, ja että minne hän on edeltä mennyt, sinne minä myös menen, kun kerran aikani päättyy.

Sen pitemmälle en tiedä, kuolemassa on inhimillisen tiedon rajapyykki. Siihen ainakin minun tietämyseni loppuu.

En kiellä mahdollisuuksien olemassaoloa, vaan päinvastoin myönnän niiden äärettömän moninaisuuden.

Se, joka kieltää jotakin mitä ei tunne, on yhtä suuri narri kuin sekin, joka sellaista *usko*.

Sanoessani, että "en tiedä", tunnustan ainoastaan totuuden. Mutta se, että en tiedä mitä huomenna tapahtuu, ei suinkaan merkitse, että huomenna ei silti mitään tapahtuisi.

Tämä tietämättömyyteni ei minua kuitenkaan tee onnettomaksi, koska tiedän sen niin täytyvän olla. Se

on luonnonjärjestyksestä johtuva välttämättömyys. Ihminen on ainoastaan rajotettu osa mailman kaikkeen äärettömästä kokonaisuudesta. Kokonaisuus käsittää kaikki sen osat, mutta osa ei voi käsittää koko kokonaisuutta. Siis rajotetun olennon tietämiselle täytyy jossakin raja löytyä. Minä uskon järjestykseen ja alistun välttämättömyyden alle.

Tulevaisuuteni samoin kuin nykyisyytenikin suhteen riittää minulle lohdutukseksi tieto siitä, että missä ikänensä olenkin, elämässä taikka kuolemassa, kaikkialla vallitsee ylinnä sama luonnonjärjestys.

Minä olen oppinut tuntemaan luonnonlakien ehdottoman oikeudenmukaisuuden. Syyn ja seurauksen lakia ei voi lahjomalla kiertää. Se ei armahda rikkojaa eikä rankase syytöntä.

Mitä ihminen kylvää, sitä hän myös niittää.

Armo ja oikeus eivät sovi yhteen. Missä yksi saa armon, siinä toinen kärsii vääryyden. Jos yksi saa jotakin ansaitsematta, niin silloin toinen ei saa kaikkea, mitä on ansainnut. Se on riistäjien järjestystä, ja minä olen sen vääryydestä kylliksi kärsinyt.

Minä kaipaen luonnonlakien mukaista oikeutta. Tyydyn siihen, enkä vaadi parempaa.

Elämä on taistelua. Kuolema on elämän vastakohta — siis rauha.

Minä uskon elämän onnellisemmaksi tekemiseen, ja että korkein muoto onnellisuutta on se, mikä tekee suurimman joukon onnellisemmaksi. Siis niinkauan kuin elän, minä — elämän lakia totellen — jatkan taistelua köyhälistön vapauttamiseksi tietämättömyyden aiheuttamasta orjuudesta.

Ja kun kuolema, välttämättömyyden valtakirjalla varustettuna, rauhan välittäjäksi saapuu, silloin taistelu päättyy.

Luonto lapsensa levolle kutsuu.

Leikkivälle on lähtö vaikea, vaan vaivatulle se on vapahdus.

Työn jälestä on uni makein. Taistelun perästä on rauha suloin.

J—S LAINE.

Työn palkka. — Kuva Minnesotan paloalueelta.

I t ä

*Idän taivas punasena palaa,
Punatähti vilkkuileepi salaa
Siellä, missä mustat voimat hallitsivat
Missä pyövel'-kirveet äsken vallitsivat.*

*Taistoon, veikot! huudot ilmass' kaikuu,
Kaikkialta syvänteistä raikuu.
Taistoon! huutaa nuoret, harmaahapset.
Taistoon! vastaa heille naiset, lapset.*

*Miljoonaisna nousee työläiskansa,
Murtautuu jo irti kahleistansa.
Taistoon ryntää vanha, sekä nuori.
On murrettava kapitaalın vuori.*

*On murrettava se mi turman tuotti,
Vuosisadat valehilla juotti,
Kansan puki hullun pakkopaitaan,
— Mistä köyhä oikeutta saikaan!*

*— Vapautta, valoa me haemme,
Kylliks' kahlehia me jo kantaa saimme!
Kuuluu huudot usvaisessa yössä.
Kansa kulkee itse luomistyössä.*

*Punasena puuntaa taivas, manner,
Punasena kuohuu tappotanner.
Köyhälistö nousee, kahleet katkee
Elon valtasuonet paukkuin ratkee.*

*Pyövelit myös kirveitensä nostaa,
Tahtoo kansan nousun veriin kostaa;
Nousun tielle koettaa saada sulun,
Pysähdyttää kansan voittokulun.*

*Vapisee jo ajan valtapylväät,
Päältään riisuu kruunupuvut ylväät.
Kansan tuomiota luikkivat he pakoon,
Eivät tohdi oikeuden jakoon.*

*Voittoisana kulkee kansanjoukko,
Joku vielä syrjäss' katsoo, "houkko",
Vaikka veljet verihinsä kaatuu,
Siskot rinnallansa maaksi maatuu.*

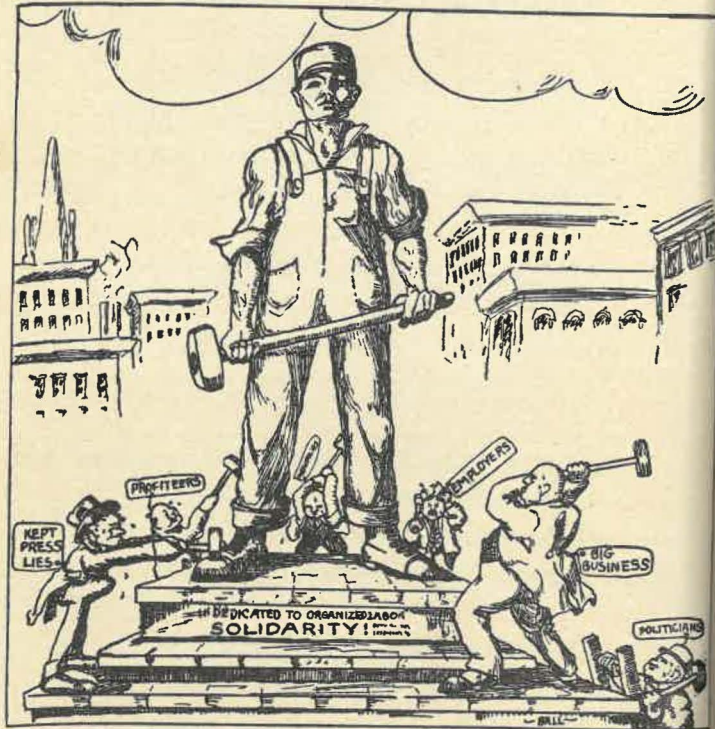
*Eipä uuvu urhot taistellessa,
Eikä murru mielet melskehessä.
Aate innostusta tuopi mieliin,
Säveliä luo se sydänkieliin.*

*Elon innostusta rinta palaa,
Vapauden taistoon mieli halaa.
Köyhälistön voitto silmiin siintää,
Uuden ajan koitto mieltä kiintää.*

Kerran päättävä on taiston retki,
Jo lyö vapauden aamuhetki.
Veli veljelle ei kudo hirttopaulaa,
Kansa vapahduksen laulut laulaa.

A. JÄÄSKELÄINEN.

ITSENÄISYYDEN PATSAS.
(Omistettu työväestön solidariteetille.)

Voittoilijat, ostettu sanomalehdistö, työnteettäjät, suurliikkeen harjoittajat ja poliitikoitsijat taistelevat yhdessä työväestöä vastaan.

Ratkaisu

“Sinä tulit aikaisin tänä iltana.”

“Onko se aikainen?”

“On. Sinun täytyy odottaa, kunnes olen syönyt.”

“Hyvä on.”

“Miksi sinä soitit viime lauantaina?”

“No, mene nyt syömään, niin kerron sitte myöhemmin.”

Hän meni. Minä jäin yksin hänen huoneeseensa. — Miellyttävä huone, kuin mikäkin pieni kirjasto kaksine täysinäisine kirjahyllyineen. Pöytä ja pöydänjalusta täynnä papereita ja vihkosia kuin opiskelijalla konsanaan. Suuri sanakirja jalustallaan. — — —

Siinä yksin istuessani tuntuu kuin olisin joutunut kirjastoon, jonka hoitaja on poissa, joten en saa haluamaani kirjaa. Otan iltalehden käteeni, mutta en lue sitä. Minua vaivaa että tulinkin puhelimella kysyneeksi häntä; nyt on minun tehtävä selvää minkä vuoksi tahdoin puhutella häntä. Ja mikä se sitten oli oikein asiani? Käsitänhän minä kyllä puhelimeen tarttumiseni syyn, mutta selittää sitä tuskin osaan.

Sitäpaitsi se on pitkä juttu. Synkkä historian lehti. Alkaa siitä, kun yleisenä tietona levisi että Suomen työväenliike on vieraan sotavoiman avulla murskattu.

“Kuinka on Suomen laita?” kysyi hän aikaisin viime keväänä.

“Minä tuskin uskallan sitä ajatella,” vastasin.

“Eihän loukkaa sinua, jos ajattelet.”

“Se loukkaa.” — — —

Ja se loukkasi. Minä tuskin uskalsin sitä ajatella, mutta en osannut ajatella mitään muutakaan. Kymmeneen kuukauteen en ole osannut ajatella mitään muuta kuin Suomen tovereiden synkkää kohtaloa. Lahtarien vuodattaman toveriveren paljous on ikäänkuin aivoni halpaannuttanut ajatukseen: *onnentonta!*

Ja minua on vaivannut että minun täytyy elää, vaikka haluni on elottomuuteen. Olen ollut kiusautunut, että minun täytyy olla tekemisissä vapaiden ihmisten kanssa, vaikka vankileireillä kärsivissä on mieleni. Olen ollut kärsimätön, että minun täytyy seurustellakin, vaikka johtaen ajatukseni yhteisen suuren haudan partaalle, aivoni parhaimman levon saavat.

Mutta mielikuvituksissani olen harhaillut pakolaistovereita etsien Ruotsista ja Venäjältä. Olen ponnistellut, ponnistellut niin armottomasti pakolaiselämän vaikeuksia vastaan — mielikuvituksissani. Joskus päässyt turvattuun asemaan — mielikuvituksissani. Olenko hullu, olen sitte itseltäni kysynyt, enhän yhtään voinut tovereitani auttaa.

Vaan kaikkein useimmin olen hiipinyt mökkeihin, pienoisiin pirtteihin, joissa ennen oli sentään niin kodikasta, niin puhdasta ja joissa perheenäiti huolella valmisteli yksinkertaiset ateriat, mutta joissa jo ennenkin ankarasti taisteltiin puutetta vastaan; — kuinka siellä ovat asiat nyt? Onnettomat kotiinjääneet, joiden nälkäkuolemalta suojaamiseksi isät ja puoliset aseisiin tarttuivat, tai kenties pakotettiin lahtareiden joukkoon omia aatetovereita vastaan, hoippuvat

nyt elämän ja kuoleman välillä. Odottaen pelastusta — mutta mistä?

Olen onneton että apu heille viipyy niin kauan.

Ikäänkuin onnettomuuteni hälventämiseksi tartuin tähän yhteisopiskelutarjoukseen. Keskustelussa ja yhteisopiskelussa ovat kauhunkuvat hetkeksi mielestäni hälvenneet. Vaikka monia kertoja olen opiskelutunnille saapunut kiihottuneena kuin jos olisin suoraan lahtarien kynsistä paennut.

“Mikä vaivaa?” on kirjaston isäntä tavallisesti kysynyt.

Ja minun tavallinen vastaukseni on ollut:

“Suomalaiset lahtarit.” Ja synkkänä ja katkera-
na olen kertonut uutistietoja heidän julmuudestaan. Olen kertonut melkein kaikki, mitä lehdistä olen lukenut. Minun on täytynyt kertoa. Hänen on täytynyt kuunnella.

Ellei hän tahdo kuulla kansani työväenluokan onnettomasta kohtalosta, ei hänen tarvitse seurastani välittää. Etsiköön muualta iloisempaa, jos sitä haluaa. Minulla on surua ja ainoastaan se, joka sen kanssani jakaa, on ystäväni.

Tämä on ollut ehdottelematon toveruusehtoni toiskieliselle yhteisopiskelutoverilleni. Ja hän on sen ehdon täyttänyt. Kuunnellut minua vakavana. Tuskaani on kertoen puolella vähentynyt.

Mutta täten totuin minä kertomiseen niin että tuntui vaikealta mitään asiaa yksin ratkaista. Tuntui kuin jos toisen puolen surustani hälvennyttyä olisi kadonnut toinen puoli ajatuksistanikin.

Minulla oli asia ratkaistavanani. Minun piti kirjottaa, käsitin sen. Mutta mitä kirjottaisin, sitä pää-

tin kysyä opiskelutoveriltani. Siksi tartuin puheli-
meen. Hän onneksi ei ollut kotona.

Nyt hetken yksin istuessani hänen kirjastossaan,
asia selveni minulle itsestään. En tästedes pidä su-
runi tasajakoa toveruusehtona, koska sitä näkyy seu-
raavan ajatuksieni hajaantuminen. Ajatukseni säi-
lyköt itsenäisinä. Ja itsenäisyyteni todisteeksi tah-
don eräessä suhteessa tehdä enemmänkin kuin oman
osani.

Ja uuden keksintöni keventämänä ensikerran
kymmenen kuukauden pitkän yhtämittaisen tuskan
jälkeen tunsin voivani hymyillä. Ja kun opiskeluto-
verini palasi, kysyen heti:

“No nyt, miksi sinä soitit?”

Vastaa: “Katsohan, sain juuri ‘I have helped
Finland’-neulan, jonka saa jokainen, joka antaa mää-
rätyn summan miljoonan markan rahastoon, mikä
raha käytetään Suomen työväenliikkeen avustamiseksi.
Tuo määrätty summa on verrattain pieni. Tah-
don antaa enemmän. Tahdon lunastaa toisen neulan
— sinulle. Soitin kysyäkseni tahdotko vastaanottaa
sen. Kun käytät tuota neulaa, vaikkapa vain yhteis-
opiskeluiltoinamme, lakkaan kertomasta kauhunku-
via Suomesta.

“I have helped Finland”-neula ikään kuin muis-
tuttaa, että ainoastaan tarmokkaalla ja päättävällä
toiminnalla me voimme asioita auttaa, mutta ei sur-
ren ja valittaan.

LYDIA AHOLA.

Työväenkysymyksen ratkaisusta

Heti kun kapitalistinen suurtuotanto tuli teollisuus-
dessa vallitsevaksi, toi se esille työväenkysymyksen,
jonka ratkaiseminen onkin aikakautemme suurin yh-
teiskunnallinen pulma. Sen toteuttaminen on suurin
tehtävä, mitä ihmiskunnalla on koskaan ollut.

Se kurjuus minkä kapitalistinen yhteiskunta syn-
nytti, oli omiaan antamaan aihetta kaikenlaisille yh-
teiskuntatutkimuksille. Silloin ilmestyi terävä-älyisiä
ja lämminsydämisä ajattelihoitoja, jotka riensivät kur-
juudessa elävän työväenluokan avuksi, antaen sille
neuvoja ja teorioita, miten työläiset voivat pelastua
kapitalismin ikeen alta.

Kapitalistisen yhteiskuntakehityksen alkukaudella
syntyi työväenkysymyksen ratkaisemiseksi lukuisia
yhteiskuntateorioita, joista utopistisocialistien opit oli-
vat huomatuimmat. Anarkismi on myös julistanut
itsensä työväenkysymyksen ratkaisijaksi, vaikka to-
dellisuudessa ei se sitä ole vähimmässäkään määrässä.

Noilla yllämainituilla oppisuunnilla ei tosin laa-
jojen joukkojen keskuudessa ole ollut sanottavassa
määrässä kantavuutta, vaikka heille pelastavana lää-
kkeenä niitä on tarjottu. Todellisuudessa niillä ovat
vain yksityiset urheilleet köyhälistön asian nimellä,
kuten utopistit kommunistisiirtoloilla ja anarkistit
niin sanotulla teon propagandalla, hallitusmiesten
murhilla y. m. Nykyään nuo oppisuunnat työläisten

keskuudessa eivät saa mitään merkittävää vastakaukua, jos jokin haaveilija niitä heille esittää.

Jo kauanaikaa ja varsinkin viimeaikoina ovat laajat työläisjoukot omaksuneet työväenkysymyksen ratkaisijaksi Karl Marxin vallankumouksellisen sosialismin, jonka tarkoitus on kohottaa työläiset yhteiskuntaa hallitsevaksi luokaksi. Mainittu oppi sisältää sen, ettei työväenkysymykselle löydy muuta pätevää ratkaisukeinoa, kuin työläisten vallankumous. Siitä saakka kuin tuo oppi tuli päivänvaloon ovat kapitalistista järjestelmää puolustavat tiedemiehet olleet ahkerassa työssä kumotakseen sen. He ovat pitäneet Marxin oppia filosofisena erehdyksenä, joskin arvokkaana erehdyksenä, samoin kuin utopisti-sosialistienkin oppeja. He uskovat työväenkysymyksen ratkaisun tapahtuvan kapitalistisen yhteiskunnan puitteissa, ilman että vähimmässäkään määrässä järkytettäisiin nykyisen yhteiskunnan perusteita. He myöntävät työläisillä olevan ne yhteiskunnalliset puutteet, mistä sosialistit moittivat nykyistä yhteiskuntaa. He sanovat, että se kurjuus, missä osa työläisiä tänäpäivänä elää, johtuu siitä, ettei kapitalistinen yhteiskunta ole vielä tullut yleiseksi ja vakiintuneeksi. Alkuasteella eli ylimenokaudellaan, kun kapitalistisen järjestelmän on raivattava tieltään pois feodalisen ja pikkuporvarillisen yhteiskunnan jätteitä, murrosaika synnyttää välttämättömyyden pakosta kurjuutta. Mutta kun kapitalistisen yhteiskunnan tieltä tulevat pois vanhan yhteiskunnan jätteet, niin olot vakiintuvat ja kurjuus poistuu.

Sen sanotaan tapahtuvan ensiksikin siten, että kun pääoma keskittyy ja trustiutumisen kautta poistetaan pikkuporvarillinen anarkia teollisuudesta, niin

siten rajotetaan liikatuotantoa ja työolot vakiintuvat. Toiselta puolelta työläiset järjestöjensä (unioiden) kautta hankkivat työoloihinsa parannuksia. Teollisuuden kehitys tekee mahdolliseksi työläisten elintason kohoamisen ja alituinen teknikan parantuminen helpottaa työtä ja saattaa mahdolliseksi työajan lyhentämisen, joka vuorostaan jälleen vaikuttaa työläisiin tehden heidät kykeneviksi sivistyselämään. Heidän tietonsa ja ymmärryksensä kasvaa ja heistä tulee tekojaan harkitsevia, ja se vallankumouksellinen mieliala minkä alkuasteella oleva kapitalistinen yhteiskunta pikkuporvarillisista piireistä irtaantuneissa työläisissä synnytti, katoaa, kuten hiljattain teollisuuden palvelukseen saapuneessa maalaisväestössä on havaittavissa.

Jotenkin ylläolevalla tavalla kapitalistista järjestelmää puoltavat yhteiskuntatieteilijät katselevat yhteiskunnan kehitystä ja työväenkysymyksen ratkaisua. Pintapuolisesti tarkastamalla kapitalistisen yhteiskunnan kehitystä, saa siitä tuonkinlaisen kuvan. Vaan se on peräti yksipuolinen, siinä sivuutetaan monta tärkeää yhteiskunnallista tekijää, eikä läheskään tulkita kaikkia kapitalistisen yhteiskunnan perustekijöitä.

Ensiksikin teollisuuden keskittyminen ja trustiutuminen ei ole pystynyt rajottamaan liikatuotantoa, ja jos jossain määrässä pystytäänkin, niin se merkitsee kroonillista työttömyyttä, joka on oleellinen korkeallekin kehittyneelle kapitalistiselle yhteiskunnalle. Toiseksi ei myös pidä paikkaansa se väite, että kun työläiset yleisen yhteiskunnallisen kehityksen ja oimien järjestöjensä kautta saavat oloihinsa parannuksia, tekisi se heidät tyytyväisiksi oleviin oloihin. Joillakin

hyvinpalkatuilla ammattialoilla näemme tuon ilmiön, vaan ainoastaan pieni prosentti koko työväenluokasta on sen vaikutuksen alaista.

Kun katselemme kokonaisuudessaan työläisten pyrkimyksiä ja mielialaa, emme voi nähdä, että ne parannukset, mitä työläiset ovat saaneet, olisivat tehneet heitä vähimmässäkään määrässä tyytyväisiksi oleviin oloihin. Päinvastoin yhä laajemmissa joukoissa työläiset käsittävät, ettei työväenkysymyksen ratkaisu tapahdu nykyisen yhteiskunnan puitteissa, vaan siihen tarvitaan ne toimenpiteet, mitä sosialistit ovat esittäneet.

Se hyökkäys minkä porvarien edustajat ovat tehneet sosialismia vastaan, on voitettu, yhteiskunnallinen kehitys on näyttänyt päivän selvästi heidän mieliteensä paikkansapitämättömyyden ja sitävastoin sosialismin päteväksi. Mutta sosialistien joukossa on ollut vakavia erimielisyyksiä niistä keinoista miten sosialismi toteutetaan.

Marxilaisessa sosialismissa on ilmennyt kolme eri suuntaa, jotka työväenkysymykseen nähden pitävät pääkohdissaan hänen oppinsa oikeana ja uskovat edustavansa oikeaa marxilaista sosialismia. Oikeistolaiset, niisanotut revisionistit, eivät hyväksy sinänsä Marxin vallankumousoppia. He uskovat työväenkysymyksen ratkaisun tapahtuvan jokseenkin samoilla perusteilla, kuin porvarilliset tiedemiehetkin, nimittäin kapitalistisen yhteiskunnan puitteissa kehityksen kautta, siten että työläiset panevat toimeen etujensa mukaisia yhteiskunnallisia uudistuksia ja noiden uudistusten kautta saavutetaan sosialistinen yhteiskunta. Kaikkien maitten sosialistien kesken on tuolla siivellä ollut koko voimakas kannatus. Mutta viimeaikaiset

tapahtumat ovat näyttäneet toteen, ettei tuo katsantokanta pidä paikkaansa.

Marxilaisesta opista on imenyt ravintonsa sosialistisessa liikkeessä ilmenevä vasen siipi, joka esiintyy äärimmäisenä kumousliikkeenä, joskin horjuvalla ohjelmalla ja epäselvillä katsantokannoilla. Joskus se on ilmennyt impossibilistisena liikkeenä, eli n. s. "vallankumouksellisen unionismin" oppina. Syndikalistien katsantokanta työväenkysymyksen lopullisena ratkaisijana on yhtä tehoton kuin revisionistienkin. Kuten tunnettua, luottavat syndikalistit yksinomaan teollisuusunionin kautta ratkastavan pulman. Kaikissa niissä maissa missä työväki on liikehtinyt viime aikana, on osottautunut, ettei tuolla opilla ole kantavuutta silloin kun on kysymyksessä työläisten valtaannousu yhteiskuntaa hallitsevaksi mahdiksi. Heidän ajatuskantansa mukaan tapahtuu ratkaisu siten, että kun työläiset järjestyvät taloudellisesti kyllin hyvin, niin he sen kautta pystyvät panemaan toimeen yhteiskunnallisen kumouksen. Siten ei voi olla muusta kysymys kuin että työläisten on kyettävä valtaamaan unioiden kautta valtiomahti ja sen kautta lujitettava työläisten yhteiskunnallinen valta; silloin toiminta muuttuu mukaväkisten siksi, mitä marxilaiset sosialistit ovat sanoet työväenkysymyksen ratkaisusta.

Työväenkysymyksen ratkaisu ei riipu kuitenkaan meidän mielivallastamme eikä toivomuksistamme; sillä ovat vissit yhteiskunnalliset lait, joiden sisällä sen on toimittava. Niiden lakien ymmärtäminen on työläisille tärkeä, koska työväenliike joutuu niiden kanssa tekemiseen luokkataistelussa. Yhteiskunnallinen kehitys määrää milloin ja missä muodossa työläisten valtaannousu tapahtuu. Tuolle katsantokannalle

meidän on asetettava edelleenkin, silloin kun suunnitteleme työläisille menettelytapoja luokkataisteluun.

Meidän ei saa asettua sille kannalle, mitä osa n. s. "radikalistisista" aineksista edustaa, että arvosteleme vain kaikkea käytännöllistä työväenliikettä ja odotamme vallankumousta kuin mitäkin messiasta. Työläisten on jaksettava kohota sille katsantokannalle, että kun järjestytään unioihin, valtiolliseen toimintaan ja osuustoimintaan ja kun noiden järjestöjen kautta hankitaan työläisille parannuksia, niin niitä ei pidetä muuna kuin kasvattavana ja voimistavana keinona työväenluokan lopulliseen valtaannousuun.

Vaikka sosialistinen liike työväenkysymyksen ratkaisijana on etupäässä työläisiä koskeva ja heidän liikettään, niin se on samalla koko ihmiskunnan elinkysymys, kuten tämän kirjoituksen alussa sanotaan. Kapitalistinen yhteiskunta on suurimmalle osalle ihmiskuntaa tullut sietämättömän rasittavaksi ja järjettömäksi. Ei ole mitään järkeä siinä, että on pystytty luomaan suunnattomat tuotantovoimat, kuten nykyään on, ja niiden ääressä suurin enemmistö ihmiskunnasta kuihtuu puutteeseen. Kun noin mahtavat tuotantovoimat saatetaan yhteiskunnan omaisuudeksi, työskentelemään kaikkien yhteiskunnan jäsenten hyvinvointia silmälläpitäen, niin silloin kohoaa yleinen hyvinvointi ja kasvattaa uuden kulttuurin ja uuden ihmisrodun, joka on taidossa ja tiedossa yhtä kaukana meistä kuin me hottentoteista. Eikä ainoastaan ulkonaiseen hyvinvointiin, vaan henkisesti ja siiveillisesti niin korkealla, että hallitaan tietoisesti elämää, lakataan olemasta luonnon ja yhteiskunnan orjia, jona nykyään sivistynytkin ihminen on.

PETER KÄHKÖNEN.

Sahamyllyn Tarina

*Jyskää koneet, höylät, sahat,
silpoo puita, ihmisluita,
tuoden pohatoille rahat —
meille lisää taisteluita!*

*Raajarikot, heikot lapset
kilpaa koneen kanssa raataa;
usein vanhat harmaahapset
koneet ruhjoo, mauhan kaataa!*

*Tuossa rinnallani nuorukainen
käsi katkenneena tekee työtä.
Hän sokean on äidin ainokainen
mi tähtens' valvoeli monta yötä.*

*Puujalka-vanhus lautaa kantaa; —
jalka katkes, päälle tukki vierii,
se täytyi elon uhriks' antaa.
Tätä kertoessa kyynel kieri.*

*Ei yksin hän, vaan monta, monta,
joll' on jalka, käsi pois,
näen työssä täällä, onnetonta,
joille lepo rauha olla vois.*

*Nuoret voimat sota kaataa,
on kidutusta kaikkiialla.
Vanhus viime voimin raataa,
hyvinvointi rikkahalla.*

*Murtui mielen tätä nähdessäni,
viha, sääli, rinnassani kasvoi.
Silloin toverini vieressäni
halveksuen minuun katsoi.*

*— Vasta nytkö silmät sulla aukes?
Etkö ennen nähnyt orjain työtä,
tahi uuvuilko kun toivos raukes,
ja nyt seuraat ruoskijaisi mieltä?*

*Katso itään, katso länteen,
kaikkialla horjuu vallapylväs.
Siinä näet uuden ajan enteen,
vapauteen kulkee kansa ylväs.*

*Päivä uusi kerran koittaa
jolloin orjat vapauden saavat.
Oikeuden maassa täytyy voittaa
ja poistaa valhevapauden kaavat.*

K—I.

Astoria

Huhtikuun 12 päivänä 1811 laski John Jacob Astorin vesiteitse lähettämä retkikunta veneensä laivasta vesille ja sousti Columbian jokisuun halki, ylös jokea lahdelman perukkaan missä nousi maihin ja valitsi sievän mäkikukkulan (nykyisen Astorian yleisen puistomäen) Astorin turkiskaupan päämajaksi, ja antoi sille nimeksi: Astoria.

Sentu oli Chinook indiaanien asustama ja lähiympäristöllä elivät samaan sukukuntaan kuuluvat heimot: Cathlamet, Wahkiakum ja Clatsop. Nämä heimot elivät pääasiallisesti kalastuksella. Chinookien päällikkö, yksisilmäinen Comcomly, oli ystävällinen valkoihoisille, joka seikka pelasti retkikunnan voittamattomilta vaikeuksilta ja teki vakituisen asutuksen seudulla mahdolliseksi. Vihdoin näytti Comcomly tyttärensä McDougal nimiselle retkikunnan johtomiehelle.

Tämä McDougal myöhemmin sukulaisuussuhteitten ja omien persoonallisten voitonhimojensa kiihottamana petti Astorin ja myi Astorian Northwest nimiselle brittiläiselle turkiskauppayhtiölle. Tämän jälkeen oli Astoria ja ympäristö Kalliovuorten länsipuolella riidanalainen alue Yhdysvaltain ja Englannin välillä yli kaksikymmentä vuotta kunnes se 40-luvun lähimailla palautettiin jälleen Yhdysvaltain lipun alle.

Vähitellen "kristittyjen" asutus Kalliovuorten länsipuolella laajeni ja "villipakanat" olivat pakotetut

väistymään ja antamaan tilaa sivistyksen tienraivaajille. Astoria kasvoi jokirantaan päin ja nousu- ja laskuveden takia rakennettiin kaupunkia pylväiden päälle veden yli. Tämä seikka oli erittäin edullinen eräänlaiselle kaupalle, jota vielä myöhäsiin vuosiin saakka kerrotaan melko laajalti harjotetun ja kutsutaan tuota liikettä nimellä: "shanghaing". Tätä liikettä toimitettiin siten, että juovuksissa nukkuvia ja tajuttomiksi lyötyjä miehiä pudotettiin yön pimeydessä lattiassa olevasta luukusta rakennuksen alla odottavaan veneeseen, jolla ne sitten kuletettiin pois ja myytiin orjiksi merellä purjehtiviin laivoihin. Kerrotaan kadulta korjattuja kuolleitakin tällä tavalla myydyn.

Toinen tuottava liike silloisessa Astoriassa oli kauppa, jonka eräästä huoneustosta tässä esitetty valokuva on otettu keväällä 1915. Näitä huoneita kutsuttiin nimellä "crib", joka suomennettuna merkitsee pieni karsina eli pahna. Näitä "liikerakennuksia" oli vielä useita (vaikka ei enään alkuperäiseen tarkotukseensa käytetty) Astor kadulla Astoriassa kesällä 1915, jolloin Astorian liikemiehet lähettivät lämpimän kutsun Astorin pojanpojalle, pyytäen häntä vierailemaan Astoriassa tässä hänen nimelleen pyhitetyssä muistorikkaassa kaupungissa.

Tässä pyydän lukijalta anteeksi kahdessa edellä olevassa paragrafissa käytettyä sanamuotoa. Valitsin tuon sanamuodon osottaakseni miten kirjaimellisen totuuden lausumisella voidaan maalata musta valkoiseksi ja valkonen mustaksi, miten mitäkin asiaa milloinkin tahdotaan värittää. Vaikkakin pohjoiseuroplaiset sanan laajemmassa merkityksessä ovat "kristityitä" ja kuuluvat n. k. sivistyskansoihin, niin ei sentähden ole sillä mitä nykypäivänä kristillisyydellä ja

sivistyksellä tarkotetaan, mitään ansiota Astorian pahundessa eikä hyvydessäkään. Astorian — joka ei suinkaan ollut sisarkaupungeitaan huonompi eikä pahempi — teki sellaiseksi kuin se oli, yksityisedun taloudellisen voiton pyynti ja sen seuralaiset sekä uhrin.

Työväenliikkeen puhdistava virta ei ollut silloin vielä lakaissut Astoriaa. Edellä olevaa lausetta en pyydä keltään anteeksi ja lausun sen vielä kerran: *työväenliikkeen puhdistava virta ei ollut silloin vielä lakaissut Astoriaa.* Työväenliikkeellä on ansionsa aina

Osa kuuluisaa Astor katua.

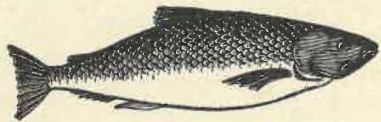
kaikissa kansan yleistä hyvää ajavissa reformeissa. Sillä se taistelu hyvän ja pahan välillä, mikä tässä mailmassa on alituisesti käynnissä, on taistelua yksityisedun ja yleisedun välillä; yksityisen liikekeinoitten ja kansan oikeuksien välillä. Ja merkille pantava seikka on se, että kaikki kansan yleishyvää tähtäävät reformiliikkeet ja reformit ovat aina seuranneet (poikkeukset pois luettuna) tämän tai tuon suuntaisen köyhälistöliikkeen kintereillä.

Kun sorronalainen kansankerros alkaa liikehtiä raskaan ikeen alta pois päästäksensä, herättää se huomiota ja synnyttää ajattelua, ei ainoastaan sorre- tuimman kansanryhmän keskuudessa, vaan myöskin niissä kansankerroksissa, joita ei yksityisvoittoja aja- va liikekeinottelu suoranaisesti paina. Ja niin syn- tyy reformien ajajia ja reformien kannattajia — sel- laisten reformien, jotka yleistä kansan hyvää ajaes- saan eivät katso sitä, kärsiikö siitä tämä tai tuo yksi- tyisliike tai yhtiö.

Ja reformiliikkeet, jotka levittivät vaikutusvaltan- sa yli mailman, koskettelivat tuntuvasti Astoriaankin. Ei voitane kieltää etteikö työväen unionistisella liik- keellä ole suuri ansionsa tuon shanghai-orjakaupan poistamisessa; unionistisella, naisten äänioikeus- ja sosialistisella valistustyöllä ansionsa tuon toisen kau- pan poistamisessa; ja viimeksi kaikilla näillä valistus- pyrkimyksillä — raittiusliike siihen luettuna — on ansionsa väkijuomakaupan poistamisessa ja väkijuo- mien kohtuuttoman nauttimisen lakkauttamisessa.

Ja Astoria tulee vielä tulevaisuuden historiassa löytämään kunnatilan sentähden, että siellä pidetään vireillä sitä ahjota joka yössä valaisee.

Selma McCone

Maapallo ja sen asukkaat

Palanen kulttuurua.

Kaikista nykyään tunnetuista historioista on kult- tuurihistoria mieltäkiinnittävin. Se käsittelee ihmi- siä ja niiden kehitystä, tullen, kuten ihmisetkin, yhä monipuolisemmaksi, sitäpaitsi on se yhtä herkkä lii- kunnoille kuin elohopea. Tämän vuoksi on tätä ai- netta käsiteltävä hyvin varovasti.

Otamme nyt ensin maapallon (jos se pallo on, jotkut sanovat että se on pannukakun muotoinen), kä- siteltäväksemme. Vanhoilta viisailta olemme kuulleet, että maapallo on kissanhännän mitan päässä auringosta. Jotkut taas sanovat sen olevan 20,000,000 maantieteellisen peninkulman päässä auringosta, mut- ta koska ovat unohtaneet mainita tämän matkan mit- taajan nimen, niin uskomme mieluummin edellistä. Jos niin kumminkin olisi laita, silloin nopein pikaju- na tarvitsisi noin 3,600 vuotta ehtiäkseen auringosta tänne maahan. Jos sellainen veturi vaunuineen jos- kus maapallollemme pujahtaisi, olisi sen tarvinnut lähteä matkalle samoihin aikoihin kuin prinssi Paris Troijan sodassa ryösti pois kauniin Helenan. (Niin- kuin suuri kansallisrunoilijamme Ryynelgreen "Hen- rikki Stoolen" tarinoissa niin ihanasti kuvailee.) Mut- ta tällaisen matkustajajunan saapuminen on hyvin epäiltävää, sillä silloin vaunuissa pitäisi olla jättiläis- tilat, synnytyslaitoksineen, koneenkäyttäjäkouluineen, y. m. laitoksineen.

Maapallo muuten kuuluu olevankin pelkkä tähti. Useimmat tähdistä ovat taivaankannella vain pelkän muodon vuoksi lurvailemassa, sillä mitään hyötyä niistä kaikista ei ole, ja ne on sinne kai kiinnitetty ennenvanhaan siksi, että tähtientutkijoilla olisi jonkinlainen "jobi". Merimiehet niitä toisinaan myös tarvitsevat muistellessaan kotona olevien hellujensa silmiä.

Monet ihmiset saavat elämänikänsä odottaa tähteä (rintaansa). Toiset taas ovat koko elämänsä tähtiä, varsinkin elävienkuvien y. m. teatterien näytteliä, kuten Charley Chaplin, Saksan Ville, y. m. Joskus sattuu sitenkin (varsinkin sodassa) että useimmat ihmiset saavat yhtäikaa tähtiä, ja sitä kutsutaan silloin tähtisateeksi.

Eksymisen vaaran poistamiseksi on maapalloomme peitetty kalaverkoilla joita ristiinrastiin käyppiä nuoria kutsutaan kääntöpiireiksi ja leveys- ja pituusasteiksi. Mutta ne sellaiset olisi välttämättä poistettava merenkulun tähden, sillä ne voivat sotkeentua laivojen potkureihin y. m. Nyt olisi muuten hyvä tilaisuus siihen, puhdistettaisiin varsinkin meret "miinoista", vedenalaisista y. m. Suurin osa maapalloomme on peitetty vedellä kaloja varten, jotka mieluummin elävät siellä. Merivesi ei kelpaa juotavaksi. Mutta jos kumminkin kaikinmukomin sitä tahdomme latkia, on sihenkin tilaisuutta kylpylaitoksilla. Ihmiset muuten enimmäkseen käyttävät merta tullakseen merikipeiksi, joka kuuluu olevan hyvin terveydelle edullista tautia.

Siitä syystä, että useimmat ihmiset eivät osaa laskea edemmäksi viittä, on maapallo jaettu viiteen osaan joita kutsutaan maanosiksi. Jotta kunkin asukkaat pysyisivät omalla maakamarallaan, on tekijä värjän-

nyt heidät erivärisiksi. Kumminkaan ei tästä toimenpiteestä ole ollut vastaavaa hyötyä, sillä joka maanosassa on jo kaikenvärisiä ihmisiä. Tärkein maanosista on tietysti Amerika, sentähden että se viimeksi löydettiin. Nyt löydetään täältä useimmiten karaneita kassanhoitajia. Seuraava järjestyksessä on Europa, jolla ei ole enää oikeastaan muuta merkitystä kuin se että sieltä palaavat tai tulevat ihmiset ovat euroopalaisia kuuluisuuksia.

Maantieteellisessä suhteessa käsittää Europa useita maita, joista mainittakoon tärkeimmät: Esimerkiksi Espanja, joka senjälkeen kuin maurilaisten runolliset ajat ovat olleet ja menneet, on muuttunut poliitisten melskeiden kentäksi, jossa ilma on huonoa. Siellä onkin valittu erikoinen komitea, joka valmistelee härkätaisteluja y. m. jalostavia huveja kansaa rauhottamaan. Ranskan erottaa Espanjasta Pyreneitten vuoristo. Ranska on muuten maa jolla ei ole muuta merkitystä kuin ottaa vastaan taiteilijoita, kirjailijoita y. m. suuruuksia, jotka menevät sinne porstastelemaan. Englanti on vallan ilman rajoja, senvuoksi tavataankin englantilaisia (aivan samoin kuin suomalaisiakin) melkein kaikilla maan äärillä. Italia, jonka ulkonäkökin on kuin suutarinkyltti, on kuuluisa vanhoista rakennuksistaan, taulukokoelmistaan, paaveistaan y. m. muinaismuistoistaan. Siksi ihmiset joiden suurimpana nautintona on tuhria kankaita, matkustelevat sinne. Turkki on onnellisin maa auringon alla, siellä kun anoppimuoreja jo syntyessään viskataan Bosporan salmeen. Siellä ei ole myöskään pelkoa vapaarakkaudesta, sillä joka miehellä saa olla laillisia eukkoja mielin määrin. Ruotsi on Jönköpingin paraffineerattujen tulitikkujen ja Ruotsin punssin

syntymämaa. Norja ei ole synnyttänyt muuta kuin Ibsenin draamat ja joukon rasvasillejä. Venäjällä asuu melkein yksinomaan ryssiä ja puolueita, joista mainittavimmat ovat "bolshevikit" ja "menshevikit", joista edellinen tahtoo että paita on pidettävä housujen päällä yhä edelleen, jopa entistä enemmän, jälkimäiset taas tahtovat paidan käyttöä supistaa. Nyt sinne tulvaa muitakin muodin määräjiä. Saksa on kuuluisa baijerilaisesta oluestaan sekä makkarastaan. Yhtä kuuluisaksi kuin metwurstimakkara, on tullut nykyään Ville, entinen keisari, joka kuuluu harjottavan teurastusliikettä jossain Hollannin rajoilla. Kiinalaiset ja jaappanilaiset ovat kiireellisen työn hedelmiä, sillä niille ei ole ehditty panna edes silmiäkään kunnolleen päähän. Suomi on tullut kuuluisaksi kalakukoistaan, Mannerheimistään ja lahtarikaarteistaan. Viime aikoina on siellä harjotettu teurastamoliikettä myöskin runsaalla mitalla, Saksan teurastamon haarasastona. Tämä tuottava liikkeenhaara on saanut sijaa jo Amerikassakin, jota, ottaen huomioon kaikki karanneet kassavarkaat y. m. hulttiot, syystä kyllä voipi kutsua vapauden maaksi.

"AFFÄ".

Yksi Tuhansista x]

*Et konsaan suurin sanoin jyrissyt,
vakaana mietit vain, kun toiset riehui,
mutt' tyynen kuoren alla sydän kiehui,
se sydän, jok' ei konsaan pettänyt*

*Yh' toveria. — Oi, mun veljyen!
— Kun kaikui torvet vapauden taiston,
sä kuulit ääntä ihmisyyden vaiston,
rivihin kiirein riensit sankarten.*

*Sait palkan sen min sai niin moni muu:
vuott' kymmenen, se ei tok' pieni luku,
vaan ei aate puoltamasi huku,
vaikk' paljon mailmassa unhottuu.*

*Viel' aukee ovet vankityrmäin kerta
ja urhot uljaat vapauden saavat.
Uus aika parantaa voi sydänhaavat
ne, jotka vuotavat nyt verta — verta!*

MIKAEL RUTANEN.

x) Kalle Rutanen, Mr. Rutasen veli, taistellut punakaartin riiveissä, josta syystä porvaristo lahjoitti hänelle kymmenen vuotta kuritushuonetta.

Historian ensi sarastus Vancouver-saarella

Niin "nuoressa" maassa kuin Canadian lännellä meidän ei tarvitse mennä vuosituhansia ajassa taaksepäin nähdäksemme historian ensimmäisen aamunkoiton. Täällä British Columbian rannikolla ei historia vielä ole varsin 150 vuotta vanha, sillä raakalaiten hallussa olleiden maiden historian alku lasketaan vasta valkoisen miehen saapumisesta -- raakalaisilla kun ei ole mitään historiaksi sanottavaa. Syntyvät, syövät ja joutuvat syötäviksi, siinä kaikki.

Kun nykyään katselee Canadian karttaa, luulisi ensimmäisten valkoisten tulleen tänne idästäpäin, Canadian mantereelta, sillä Atlantin rannikolle oli valkoisten siirtoloita jo aikoja sitten perustettu, ja yksityisiä seikkailijoita oli tunkeutunut kauas lännen erämaihin. Mutta Kalliovuoriston poikki British Columbian rannikolle ei kukaan heistä vielä ollut saapunut, kun äärimmäiselle lännelle ilmestyi ensimmäinen

VALKOISEN MIEHEN LAIVA.

Niinpä alkaa British Columbian historia Tyynenmeren puolelta, hurjien myrskyjen myllertämältä Vancouver-saaren epäystävälliseltä länsirannikolta. Enimmäkseen se on äkkijyrkkää, huimaavan korkeaa kalliorantaa, jota vaaralliset karit reunustavat. Tosin pistää siellä täällä syvälle maahan myrskyyiltä suojattuja vuonoja, osasta hyvinkin pitkiä ja monihaa-

raisia, mutta oudon ei ole uskaltamista niissä -- varsinkin niiden suulla -- vallitsevien merivirtojen väkivaltaisiin pyörteisiin.

Laajalla alalla ainoa ja ehkä paras satamapaikka koko Vancouver-saaren länsirannikolla on Nootka-salmi, jota saman niminen saari suojaaa valtameren hyökylaineilta. Seutu on tuon noin 300 mailia pitkän rannikon pohjoisosassa. Nootka-salmesta pistää poukamia puoleen ja toiseen; parhaimpia niistä on Vancouver-saareen pistävä Hope Bay. Siitä lahden poukamasta se alkaa British Columbian "valkoinen historia".

Ansiokas englantilainen löytöretkeilijä James Cook oli kolmannella -- ja kuten tulemme näkemään viimeisellä -- pitkällä matkallaan brittiläisen amiraalikunnan lähettämänä "hankkimaan tietoja mailman toiselta puolelta". Nykyiselle retkelleen oli Cook lähtenyt Englannista kesällä v. 1776, kahdella laivalla, jotka meidän aikaisen käsityksemme mukaan olivat verraten mitättömiä valtamerien kyntäjiksi. Isompi niistä, "Resolution", oli 462 tonnin vetoinen ja miehistöä siinä oli 112; pienempi, "Discovery", oli 300 tonnin alus, miehistöä 80. Ensiksi Cook purjehti eteläiselle Tyynellemerelle, kävi Van Diemenin maassa (Tasmaniassa) ja Uudessa Seelannissa, joihin jätti lampaista, vuohia ja sikoja kasvamaan ja lisääntymään. Utta Seelantia oli siihen asti luultu suuren, kuvitellun Etelänapa-mantereen rannikoksi, kunnes Cook nyt purjehti sen molempain saarien ympäri, löydettyään niiden välisen salmen, joka vieläkin tunnetaan hänen nimellään.

Sitte hän käänsi keulansa pohjosta kohden, etsi-

äkseen pääsyä Tyynestämerestä Atlantiin, Amerikan pohjospuolitse.

Oli maaliskuu v. 1778, kun Cookin laivat luovailivat nykyisen British Columbian rannikon ulkopuolella. Heti ne joutuivat täällä niin tavallisten rajumyrskyjen runneltaviksi ja rikkoutuivat melko pahasti. Sentähden täytyi Cookin poiketa lähimpään turvalliseen satamaan, joksi sattui edellämäinittu Nootka-salmesta pistävä Hope Bay. Siellä ryhdyttiin laivoja korjaamaan; tähän tarkotukseen mainiosti sopivaa puutavaraa löytyi lahden rannalta yltäkyllin.

Vaikka rannikko mereltä katsoen oli näyttänyt asumattomalta, eikä silloin ollut sananlennätinlaitoksia — ei langallisia eikä langattomia, niinkuin siellä nyt on — tuskin edes vieraan silmällä löydettäviä teitä tai polkuja, levisi tieto outojen aluksien tulosta niin nopeasti, että jo seuraavana päivänä suuret määrät alkuasukkaita kerääntyi katsomaan odottamattomia matkailijoita. Viisisataa kanoottia, itsekussakin viisi henkilöä, parveili sen päivän laivojen ympärillä. Ja yhä uusia tuli ja meni.

Laivoja korjatessa harjotettiin jonkun verran vaihtokauppaa alkuasukasten kanssa. Kaupassa nämä luonnonlapset olivat erittäin rehellisiä, mutta muutoin perin ovelia varkaita. Sentähden ei heitä laskettu laivoihin muuten kuin määrän perästä, joita-kuita kerrallaan. Intiaaneilla oli tarjottavana monenlaisia turkiksia, etenkin karhun, suden, ketun, peuran ja supin nahkoja sekä noita nykyään ylen harvinaisia ja kallisarvoisia merisaukon nahkoja ja niistä valmistettuja turkkeja. He myös kauppasivat alkuperäisiä aseitaan, helmiä ja hevosenkengän muotoisia metallikoristeita, joita he kantoivat nenässään

riippumassa. Oli heillä myös siiderin kuoren syistä kudottua kangasta.

“Mutta,” jatkaa kapteeni Cook matkakertomuksessaan, “omituisimmat tavarat mitä he toivat laivoihin ja tarjosivat myytäväksi, olivat ihmisen pääkallot ja kädet, joista ei aivan kaikki liha ollut lähtenyt. Meille täysin ymmärrettävästi he selittivät syöneensä niiden alkuperäiset omistajat, ja näissä kapineissa tosiaan näkyikin selviä merkkiä siitä, että niitä oli tulella korvennettu.” — Siitä päättäen nämä alkuasukkaat, samoin kuin useat muutkin länsirannikon intiaaniheimot, harjottivat ihmissyöntiä.

KAPTEENI COOKIN VIIMEISET VAIHEET.

Muutamien miestensä seuraamana Cook kävi useammassa alkuasukaskylissä. “Miehet ja naiset,” hän kertoo, “olivat paattuneen maali- ja likakuoren peitossa, niin että heidän ihoväristään ei voinut päästä selville. Lapset, joiden ihoa ei vielä oltu maalattu ja joiden väriä savu ei ollut tummentanut, ovat lähes yhtä vaaleaihoisia kuin europalaistenkin lapset.”

Saatuaan laivansa kuntoon, Cook purjehti edelleen pitkin rannikkoa pohjoseen päin. Näin hän vihdoin saapui Beringin-salmelle, jonka poikki hän purjehti Aasian rannalle, saaden siten selville tämän salmen leveyden. Tosin oli Venäjän palveluksessa ollut tanskalainen löytöretkeilijä Vitus Bering aikaisemmin purjehtinut tuon salmen läpi, mutta hän oli seurailut Aasian rannikkoa eikä sumuisen ja sakean ilman vuoksi ollenkaan nähnyt Amerikan rannikkoa.

Jääesteiden takia kääntyi Cook takasin etelää kohden. Tammikuussa v. 1779 hän saapui Hawaii-saarille, jotka hän tullessaan tännepäin oli löytänyt

ja nimittänyt Sandwich-saariksi. Noilla saarilla olivat tosin espanjalaiset 1500-luvulla käyneet pariin kertaan, mutta ne olivat tällä välin joutuneet tykkään unhotuksiin.

Siellä sai surmansa kapteeni Cook, yksi mailman suurimpia löytöretkeilijöitä, helmikuulla, 1779. Joukko laivamiehiä oli mennyt maihin, jolloin alkuasukkaat olivat varastaneet heidän veneensä. Cook läksi miehiään auttamaan veneen takasin saamisessa, ja siinä mylläkässä kiihtyneet villit löivät hänet kuoli-aaksi.

Johtajan kuoltua palasi retkikunta Englantiin. Heidän tuomansa tiedot ja Cookin jättämät muistiinpanot laajensivat suuresti sen ajan maantieteellistä käsitystä. Samalla ne laskivat perustuksen Tyynenmeren rannikon turkiskaupalle.

NOOTKAN KAUPPA-ASEMA JA "LINNOTUS".

Useat Cookin matkoilla mukana olleet alipäälliköt myöhemmin palasivat näille vesille jatkamaan hänen alottamiaan tutkimuksia. Näiden nimet, kuten Vancouver, Broughton, Bight, Burney, Dixon y. m. liittyvät siten British Columbian varhaisimpaan historiaan. Mutta koska he etupäässä liikkuivat Vancouver-saaren itärannikolla ja mantereen vuonoissa sekä niiden välillä olevassa laajassa saaristossa, siivutamme heidän saavutuksensa, nähdäksemme kuinka historian aamunkoitto valkeni niillä tienoin Vancouver-saaren länsirannikkoa, joihin juuri olemme tutustuneet.

Tieto pohjoisen Tyynenmeren rannikon turkiskauksista levisi nopeasti, sytyttäen seikkailuhalua ja voitonhimoa.

Muuan tällainen seikkailija, kapteeni John Meares, purjehti v. 1788 suoraan Kiinasta Nootka-salmeen, kahdella aluksella. Matkaan meni lähes neljä kuukautta. Meares näkyy olleen täysin selvillä mailmankaupan periaatteista. "Kokeeksi," kirjottaa hän matkamuistelmissaan, oli hän ottanut laivaväkinsä jatkoksi joukon kiinalaisia seppiä ja kirvesmiehiä. "Kiinalaiset kun elävät riisillä ja kalalla sekä tyytyvät alhaiseen palkkaan," selittää tämä uranavaaja, "aiheutui heidän ottaminen palvelukseeni taloudellisista syistä, eikä minun koko matkan ajalla ensinkään tarvinnut katua kauppaani." Niin vanhat juuret siis on kiinalaisten kuljettamisella Tyynenmeren rannikolle.

Mearesin laivoja katsomaan tulivat alkuasukkaat samalla tavoin kuin Cookin käynnistä jo kerroimme. Kaksi heidän päällikköään nousi laivaan, "toisella niistä kauniit, avoimet kasvopiirteet." Alempiarvoistakin väestöä kehuu Meares hyvin muodostuneeksi ja soreakasvuiseksi. "Öljyllä täytetty hylkeennahka nostettiin kanootista laivaan; päälliköt ottivat siitä kumpikin kulauksen ja sitte käskivät antaa sen kanoteissa odottavalle väkijoukolle, joka pian imi kuiviin tuon herkkujuoman."

Meares heti pani sekä kiinalaiset että euroopalaiset taiturinsa rakentamaan asuntoa niille, joita hän aikoi jättää tälle aikomiensa kauppahommien keskusasemalle. Rakennus ympäröitiin paaluväestöllä, jonka suojaksi asetettiin pienonen tykki.

Sitte ryhdyttiin rakentamaan laivaa — ensimmäistä laatuaan tällä rannikolla. Kiinalaisia kirvesmiehiä käytettiin sen rakentamiseen. Siitä syntyi 40 tonnin alus, jolle pantiin nimeksi "North-West America".

Sillä aikaa Mearesin molemmat entiset laivat kä-

vivät kauppaa rannikolla, toinen Nootkan pohjos- ja toinen sen eteläpuolella. Saatuaan kootuksi laivalastin turkiksia, lähetti Meares sen Kiinaan myytäväksi.

Seuraavana vuonna, 1789, tapahtui "Nootkan valtauksen" nimellä tunnettu väkivallantyo, joka oli välillä synnyttänyt sodan Suurbritannian ja Espanjan välillä. Espanja, jolla entisestä merivallastaan oli jäljellä ainoastaan ylpeys, toi esiin sen röyhkeän väitteen, että koko tämä Tyynenmeren rannikko kuului sille, lähetti sotalaivoja Nootkaan, otti aseman haltuunsa ja anasti Mearesin alukset kallisarvoisine lastineen.

Brittiläinen hallitus tarttui oitis asiaan, ja niin joutui ratkaistavaksi kysymys Espanjan oikeuksista Tyynenmeren rannikolla koko laajuudessaan. Neuvottelut edistyivät hitaasti, ja kumpikin valtakunta varustautui sotaan varten. Viimelopuksi kuitenkin saatiin sopimus aikaan rauhallista tietä, joten sodan vaara vältettiin. Espanja suostui korvaamaan Nootkassa tekemänsä vahingon.

CLAYOQUOT-SALMEN VERINÄYTELMÄ.

Turkiskaupan kehittyessä Tyynenmeren rannikolla, astuu Astoria historian näyttämölle — pilkistääpä niin sanoaksemme kulissien takaa tähänkin Vancouver-saaren länsirannikon historiaan.

Columbia-virran suulle oli New Yorkissa asuvan Astorin perheen toimesta 1800-luvun alussa laitettu kauppa-asema, josta käsin harjotettiin laajaa turkiskauppaa pitkin luoteisrannikkoa. Silloin laskettiin perustukset mainitun suvun rikkaudelle, ja Astoreista oli paikka saanut "Astorian" nimen, joka sillä on pysynyt tähän päivään saakka. Silloin ei ollut vielä mantereen poikki kulkevia rautateitä — ensimmäisillä

höyrylaivoilla vasta kokeiltiin suojatuilla sisävesillä —; kaikki turkiskaupassa käytettävä vaihtotavara ja muut tarpeet oli New Yorkista tuotava purjealuksilla Etelä-Amerikan ympäri, ja samaa tietä oli myös intiaaneilta kerätyt turkikset New Yorkiin vietävä.

Yksi Astorien laivoista oli "Tonquin", jonka päällikkönä oli kapteeni Jonathan Thorn. Maaliskuussa 1811 se saapui New Yorkista Astoriaan; siinä oli kaikkiaan 23 miestä, päällikkökuntakin siihen laskettuna. Purettuaan osan lastiaan Astoriassa "Tonquin" purjehti pohjoseen tekemään turkiskauppaa alkuasukasten kanssa. Näin se vihdoinkin saapui Vancouver-saaren länsirannalta pistävään monihaaraiseen Clayoquot-salmeen, satakunta mailia Nootkan eteläpuolella.

Tällä seudulla rannikkoa asui silloin voimakas Wahlenish-heimo. Kapteeni Thornilla oli eräs etelämpää otettu intiaani tulkkina, ja tämä oli häntä jo hyvissä ajoin varottanut luottamasta wahlenish'ten näennäiseen ystävällisyyteen. Niillä oli petos mielessä, sanoivat tulkki, ja ne aikoivat hyökätä laivaväen kimppuun. Mutta tuo kapteeni Thorn näyttää olleen auttamattoman itsepintainen mies, eikä välittänyt vähäkään tulkin varotuksista. Heti tulonsa jälkeisenä aamuna hän päästi laivaan noin 50 alkuasukasta, jotka tuomillaan turkiksilla vaihtoivat itselleen villapeitteitä ja puukkoja.

SALAKAVALA HYÖKKÄYS.

Saatuaan kaikki turkiksensa myydyksi wahlenishit heittivät vaihtamansa peitot laivan kupeelle kiinnitettyihin kanooteihinsa, mutta puukot piilottivat vaatetukseensa. Näin varustettuina he lähtivät peräkannelta, jossa kaupat oli tehty, ja hajaantuivat

pitkin laivaa. Ennakolta laaditun suunnitelman mukaan nuo viekkaat metsäläiset asettuivat niin taitavasti valituille paikoille, että jokaista kannella olevaa valkoista miestä vastassa oli vähintään kolme intiaania. Kun kaikki oli valmiina, antoi villien johtaja sovitun merkin, ja silloin nämä yhtäkkiä kauhealla kiljunalla hyökkäsivät uhriensa kimppuun. Merimiehet, joista useimmat olivat aivan aseettomina, eivät ollenkaan tieneet olla varuillaan; monet heistä pistettiin kuoliaaksi, ennenkuin ehtivät yrittääkään vastarintaa. Toiset tappelivat vastaan epätoivon vimalla, mutta minkäpä he mahtoivat paljain käsin niin monilukuisille hurjistuneille raakalaisille, joille kapteeni omapäisesti varomattomuudessaan oli muutamia minuuttia ennen antanut aseet kouraan. Vilauksessa olivat kaikki kannella olleet laivamiehet saaneet surmansa; samoin kapteeni ja perämies.

Ennen intiaani laivaan tuloa oli perämies lähettänyt seitsemän miestä ylös mastoihin avaamaan purjeita. Nähdessään mitä kannella tapahtui, he heti alkoivat laskeutua alas, aikoen pyrkiä kajuuttaan, jossa toivoivat olevansa turvassa tahi ainakin voivansa myydä henkensä mahdollisimman kalliista, siellä kun oli ampuma-aseita. Mutta ennenkuin heidän onnistui raivata pääsy kajuuttaan, oli kaksi heistä saanut surmansa ja kolmas kuolettavasti haavotettu. Haavoistaan huolimatta tämäkin mies jällellejäneiden neljän mukana kompuroi kajuuttaan. Siellä olivat pyssyt valmiiksi ladattuina. Kohta ne alkoivat paukkua, ja raakalaisia keikahteli kannelle kuolleina tai vaarallisesti haavotettuina. Näillä kun ei ollut muita aseita kuin puukot, ja kun he parveilivat kannella, oli heitä helppo ammuskella kajuutasta, sekä portailta

että kansiaakkunasta ("skailetista"). Niinpä intiaaneille pian tuli hätä käteen: näkivät parhaaksi paeta laivalta, joka siten jäi noiden viiden merimiehen haltuun.

Intiaanitulkki, joka kapteenia oli varottanut, oli myllerryksen alkaessa päässyt pujahtamaan intiaani kanoottiin, jossa olevat naiset piilottivat hänet tavaroiden joukkoon. Hänen kauttaan vihdoinkin saatiin tieto "Tonquinin" kohtalosta. Sillä noista viidestä merimiehestä, jotka laivaan jäivät, ei ainoakaan enää päässyt ihmisten ilmoille.

Yksi heistä oli, kuten sanottu, kuolettavasti haavotettu. Mutta missään tapauksessa eivät näin vähälukuiset miehet luulleet pystyvänsä ohjaamaan "Tonquinin" suuruista laivaa. Sentähden he katsoivat parhaaksi laskea vesille laivan "ison veneen", ottivat siihen ruokatavaroita ja juomavettä ja lähtivät sillä yrittämään Columbian suulle. Mielellään he olisivat ottaneet mukaansa haavotetun toverinsakin, mutta tämä ei lähtenyt. Sanoi itsellään olevan enää elettävänä vain päivä tai pari, joten hän saattoi yhtä hyvin kuolla laivalla kuin lähteä veneeseenkin heidän vastuksikseen. Niin jäi hän yksin "Tonquinille", toisten kadotessa pimeään yöhön.

KUOLEVAN MERIMIEHEN KOSTO.

Päivän valetessa seuraavana aamuna wahrenishien kanootteja jälleen lähti rannalta laivalle päin. Villit alkoivat uudelleen koettaa saada laivan valtaansa, anastaakseen sen lastin ja kaiken mitä heille kelpaavata siitä voi irti saada. Mutta muistaen eilisen luoti-tuiskun, joka heidät oli laivalta karkottanut, eivät he uskaltaneet tulla kovin lähelle. Kierrellen, kaarrellen

kanooteillaan pysyttelivät melkoisen välimatkan päässä, kunnes keksivät laivan reunalla miehen, joka viit-
tailemalla ilmotti olevansa yksin ja avun tarpeessa
sekä kutsui heitä tulemaan laivalle. Pitkään neuvot-
telujen jälestä muutamia uskaliaimpia lähestyi laivaa
ja miehen kutsua noudattaen kiipesi sen kannelle.
Tutkittuaan kaikki paikat laivassa he näkivät tuon
haavottuneen merimiehen ilmoituksen todeksi: laival-
la ei ollut ketään muita kuin hän. Oitis he viittoile-
malla ja huutelemalla saattoivat toveriensä tiedoksi,
että laivalle voi huoletti tulla. Pian vilisikin laivan
kannella raakalaisia, jotka viipymättä ryhtyivät mur-
tamaan auki lastiruuman luokkuja, päästäkseen ta-
varoihin käsiksi.

Mutta tuo yksin jäänyt, avuton, kuoleva meri-
mies, joka heidät oli laivaan kutsunut, oli yön kulu-
essa miettinyt vielä hirveämmän kostosuunnitelman
kuin mitä intiaanien edellisenä päivänä suorittama
salakavala veriteko oli ollutkaan. Hän oli ehdotto-
masti varma siitä, ettei hänellä ollut elettävänä enem-
pää kuin tämä ja ehkä korkeintaan huomina päivä,
vaikka hän säästyisikin villien puukolta. Niinpä hän
päättyi olla odottamatta verensä kuiviin juoksemista—
lopettaa itse elämänsä ja kärsimyksensä, mutta viedä
muassaan mahdollisimman suuren määrän vihollis-
iaan, kostääksensä sekä itsensä että toveriansa puo-
lesta.

Ennenkuin hän oli intiaaneja laivalle kutsunut,
oli hän kömpinyt laivan ruutisäiliöön, jossa oli lähes
puoli tonnia ruutia laatikoissa. Hän oli aukassut
muutamia laatikoita, laskenut niiden sisällyksen va-
lumaan ulos ja laittanut sytytinjohdon. Miina ei ollut
muuta vailla kuin sytyttämistä. Kenties oli mies jol-

loinkin mailmassa kuullut tai lukenut Simsonin kos-
tosta filistealaisille ja aikoi seurata esimerkkiä.

Innoissaan pyrkiessään saaliiseen käsiksi olivat
raakalaiset tyyten unhottaneet koko tuon näköjään a-
vuttoman merimiehen. Heidän touhutessaan tämä ke-
nenkään huomaamatta hiipi ruutisäiliöön. Iski tu-
luksillaan kipunan, joka putosi ruutiin. Silmänräpäys-
tä myöhemmin ei "Tonquinia" enää ollut olemassa.
Se oli räjähtänyt pieniksi sirpaleiksi, ja jok'ikinen
siinä ollut ihmisolio saanut surmansa. Kappaleita
edellisenä päivänä murhatuista laivamiehistä ja hei-
dän murhaajiensa ruumiista uiskenteli sekaisin lai-
van sirpaleitten kanssa hujan hajan pitkin Clayoquot-
salmen vesiä.

USKOLLINEN SANANTUOJA.

Kahteen vuoteen ei Astoriassa tiedetty mitään
"Tonquinin" kohtalosta. Koska laiva oli lähtenyt ai-
noastaan lyhyelle matkalle, otaksuttiin sen joutuneen
haaksirikkoon. Vasta kahden vuoden kuluttua siitä
saatiin varmuus, kun Astoriaan saapui eräs rannikko-
intiaani ja kertoi "Tonquinin" tarinan. Hän oli se
tulkki, joka oli kapteeni Thornia varottanut wahe-
nishien petollisista aikeista ja ollut laivalla näiden
toimeenpaneman verilöylyn alussa, mutta päässyt pa-
kenemaan. Heimion naiset olivat häntä jonkun aikaa
piilottaneet, mutta vihdoinkin hän oli joutunut ilmi, ja
häntä oli senjälkeen pidetty orjuudessa. Kaksi vuotta
kului, ennenkuin hänen onnistui paeta ja päästä As-
toriaan.

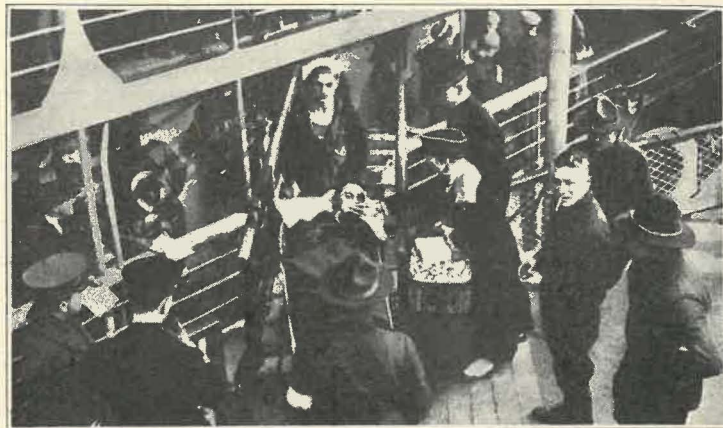
Hän oli nähnyt sekä edellä kerrotun verinäytel-
män että "Tonquinin" räjähdysten, josta viimeai-
nista hän tiesi yhtä paljon kuin kukaan muu ran-

nikko-intiaani. Myöhemmin saatiin muilta intiaaneilta tietoja, jotka täydellisesti vahvistivat tulkin kertomuksen tapausten menosta. Wahenishit itse myönsivät räjähdyksessä menettäneensä toista sataa soturiaan. Ei sillä hyvä, että kaikki laivalla olleet olivat menneet säpäleiksi; monet olivat saaneet surmansa laivan lähettyvillä olleissa kanooteissakin, ja suuri joukko loukkaantunut joko räjähdysten "puhdista" tai lentävistä laivan kappaleista.

Ne neljä miestä, jotka laivaveneellä lähtivät "Tonquinilta", eivät päässeet pitkälle. Mielettömä sellaisella asulla yrittääkään. Ensimmäinen myrsky viskasi heidän veneensä rannikolle, jossa he joutuivat villien vangiksi ja armotta teurastettiin.

Niin valkeni historian huomen Vancouver-saaren länsirannikolla.

A. B. M.

Hänen poikansa saapuivat takasin

Hän oli ollut niiden joukossa joita kannetaan rantaan niistä suurista laivoista, jotka saapuvat satamiin näinä päivinä höyrypillien puhaltaessa ja soittokuntien soittaessa — hän ja hänen veljensä.

Mrs. Sophia Kahlen meni Brooklynin sairaalaan kaksitoista vuorokautta myöhemmin. Hänelle oli kerrottu että hänen poikansa ovat saapuneet takasin Ranskasta. Kuukautta aikaisemmin hän oli lukenut poikainsa nimet sanomalehdessä olleesta mieshukaluettelosta. Tämä oli koskenut Mrs. Kahleniin ensin sangen kipeästi. Sitten hänen mieleensä oli johtunut ne häävottuneet sotilaat, joita hän oli nähnyt Broadwayn teatterin näyttämöiltä. He olivat olleet soreita nuoria miehiä, joka ontuivat viehättävällä tavalla ja

jotka hoipertelivat pois taistelukentiltä heidän otsansa siististi sidottuna. Ja viimeisessä näytöksessä nämä haavottuneet sotilaat aina paranivat — ja olivat kaikista iloisimpia loppukohtauksen onnellisista henkilöistä. Joten Mrs. Kahlen varttoi enemmän tai vähemmän kärsivällisesti. Hänelle oli sanottu että hän voi saapua katsomaan poikiaan sairaalassa — kahden-toista vuorokauden kuluttua.

Mrs. Kahlen meni Brooklynin sairaalaan. Hänet ohjattiin pieneen huoneeseen. Vuoteella makasi yksi hänen pojistaan. Pojan kasvot olivat kalpeat, mutta hän hymyili äidilleen.

“Älkää häiritkö häntä,” varotti sairaanhoitaja, “älkääkä syleilkö häntä.”

Mrs. Kahlen istui ja katseli poikaansa — ja hymyili. Hän näytti laihtuneen ja oli kalpeampi kuin ennen — mutta hän oli kotona. Sitten Mrs. Kahlen nyyhkytteli hiukan. Kun hän oli kuivannut silmänsä hän alkoi tuijottamaan sänkyyn. Sänky näytti hänestä jotenkin niin tyhjältä. Hän kumarsi lähemmäksi ja kysyi:

“Davie, mikä sinua vaivaa? Peitot näyttävät niin omituiselta.”

Mrs. Kahlen kääri peitteet pois poikansa päältä ja huomasi, että hänellä ei ollut jalkoja. Äiti pyörtyi. Sairaanhoitaja kiiruhti sisään. Ensin sairaanhoitaja peitti Davien, jonka kasvot olivat kalpeat ja hänen silmänsä ummessa.

“Minun äitini on nähnyt minut,” kuiskasi Davie.

Sitten sairaanhoitaja virvotti Mrs. Kahlenin. Hän oli vasta saapunut sairaalan palvelukseen, joten ei tuntenut kaikkia potilaita.

“Älkää olko niin pahoillanne, Mrs. Kahlen,” sairaanhoitaja lohdutteli. “Davie on onnellinen verrattuna joihinkin muihin. Teidän tulisi nähdä heitä. Jos te näkisitte joitakin niistä muista joita on saapunut takasin, te ihan kiittäisitte jumalaa, että Davie on säästetty teille sellaisena kuin hän on. Aivan tässä seuraavassa huoneessa — seuratkaa minua — —”

Sairaanhoitaja johti Mrs. Kahlenin seuraavaan huoneeseen. Vuoteella makasi ihmismuoto. Sillä oli omituisen näköiset kasvot — sellaiset kasvot kuin te näette vahakuvilla vaatekauppojen ikkunoilla, kuitenkin hiukan erilaiset. Käsivarsia sillä ei ollut ollenkaan. Ja sänky jossa se makasi, näytti tyhjältä. Mrs. Kahlen katsoi sitä kasvoihin. Vahanaamari tuijotti takasin häneen liikkumattomalla hymyllään. Vahaleuka liikahti sitten vain hiukkasen. Ja vaikka naamarin piirteet olivat aivan täydelliset, niin Mrs. Kahlen tuijotti niihin jäykästi. Vahanaamarin leukojen välistä kuului heikkoa ääntä.

“Ettekös nyt ole mielissänne, että Davie on säästetty teille?” kuiskasi sairaanhoitaja.

“Äiti,” sanoivat vahanaamarin leuat. “Äiti.”

Mrs. Kahlen peitti kasvonsa ja seisoi kankeana vuoteen vieressä. Hän seisoi hetken aivan äänetönnä ja sitten vaipui lattiaan. Tri Seipert kiiruhti sisään. Mrs. Kahlen kannettiin oitis toiseen huoneeseen. Hän kuoli siellä viisi minuuttia myöhemmin.

“Äkillisestä mielenliikutuksesta johtunut sydänhalvaus,” selitti lääkäri.

Sairaanhoitaja, kalpeana ja nyyhkytellen, palasi takasin siihen huoneeseen, jossa vahanaamari makasi

vuoteellaan. Sairaanhoidtaja silmäsi sängyn päässä olevaa taulua. Tauluun kirjoitettu nimi oli — Samuel Kahlen.

“Äiti,” sanoivat vahaleuat sairaanhoidtajan seisoes-
sa vuoteen vieressä ja tuijottaessa nimitäuluun.

Kirj. Ben Hecht Suom. A. N.

S u r u

Kuoleman kyy...

*Se puree ja pistää
ja viiltää niinkuin terävä rauta
ei tunne sääliä, armahdusta,
mutt' jäytää ja kalvaa
lakkaamatta,
ja — hautaa kaivaa.*

*Se on itsekäs toveri,
jota ei kenkään luokseen huuda;
mutt' saapuu sentään
ihan tahdotta meidän
niinkuin varas,
yövuoteelle saakka
ja on jokaisen tuttu
niin — tuttu...*

MIKAEL RUTANEN.

Kodin ryöstö

Peltojensa laajuuteen nähden Takalan torppa oli niinkuin pieni talo. Se kuului suureen Koriston kartanoon, jonka omistaja oli rikas aatelismies.

Takalan torpassa kyllä sopi asustaa, sillä se muun ohella sijaitsi kauniilla paikalla järven rannalla, asuinrakennusten sijaitessa sievällä järven rantaan muodostuneella kummulla, joten näkö-ala etupäässä oli järvelle päin. Kahta puolta asuinrakennuksia oli sievä puutarha, josta torpan asukkaat saivat vuotuiset hedelmät ja riittipä niistä vielä myytäväksikin joku määrä läheiseen kaupunkiin.

Kesäiseen aikaan Takalassa kävi paljon niin kutsuttuja kesävieraita läheisestä kaupungista. Sunnuntaisin heitä oli vallan tungokseen saakka jos vain oli auringonpaisteinen päivä.

Torppari eli iloista ja tyytyväistä elämää torppasaan kolmen lapsensa sekä talon vanhan mummon — isännän äidin — kanssa. "Oman väen" lisäksi täytyi pitää "piikaa" ja "renkiä", sillä emäntä ei yksin kaikkia taloustehtäviä ehtinyt suorittaa, eikä isäntäkään kaikkia "miesten töitä", kun kartanoonkin täytyi tehdä viisi veropäivää viikossa. Vero oli kyllä raskas, mutta senkin kyllä jaksoi suorittaa kun vain kärsivällisyyttä riitti.

Mutta sitten tuli onnettomuus, onnettomuus sellainen, joka torpparin ja hänen perheensä elämän

pirstoi aivan tuhansiksi siruiksi. Ei se onnettomuus vallan äkkiä tullut. Oli siitä torpan asukkailla aavistusta jonkun aikaa.

Tulipa kerran Koriston kartanoon "pehtoori", jonka nimi oli Karen, mutta jota paikkakuntalaiset rupeivat kutsumaan "valkopääksi" sen takia kun hänellä oli aivan lumivalkoinen tukka. Hän ei ollut vielä kauan ollut virassaan kun hänessä rupesi heräämään halu olla Takalan isäntänä. Huomattuaan mainitun torpan olevan sekä kauniin että hyötyä tuottavan paikan, hänen päältä päin valkoinen päänsä rupesi miettimään kaikenlaisia keinoja, joilla saisi Takalan isännöiden itselleen.

Takalan renki — jonka nimi muuten oli Kalle — oli nuori, elämänhaluinen nuorukainen sekä pahoine että hyvine taipumuksineen, niin kuin kaikki kuolevaiset. Pahin ehkä hänen huonoista taipumuksistaan oli ryyppäämisen halu, viinan mieliteko. Väkijuomat Kallelle kelpasivat ja maistuivat hyvälle kaikkina aikoina, kaikissa paikoissa ja kaikista seikoista huolimatta. Ja tästä sai "Koriston Valkopää" oivallisen välikappaleen ajaakseen perille voitonhimoiset pyyteensä.

Kun Kalle maanantai-aamusin alkoi suorittaa viikon veropäiviä, piti pehtoori häntä alussa silmällä ja näki hänet kelpo työmieheksi ollessaan selvillä päin. Osaasi erinomaisella ammattitaidolla ajaa hevosia sekä tehdä kaikkia muitakin maanviljelysalalle kuuluvia töitä. Pehtoori vähitellen tekeytyi Kallen hyväksi ystäväksi, jopa eräänä päivänä tarjosi hänelle viinojakin, selittäen että nyt maistellaan hänen — pehtoorin — nimipäivän kunniaksi. Ja Kalle otti ryyppyn "ystävältään" ilman vastaan sanomatta.

Jonkun ajan kuluttua Kallen jälleen ajaessa kartanoon sievällä hevosellaan torpan veropäiviä suoritamaan, tuli pehtoori häntä jo tiellä vastaan ja alkoi Kallea kehottelemaan ajamaan suoraan kaupunkiin, sanoen seuraavansa itse mukana. Kallen tiedustellesa miten niiden veropäivien sitten käy, selitti pehtoori pitävänsä huolen että kartanossa ei tiedetä tästä kaupunkimatkasta mitään, sillä "mistä ne tietävät missä sinä kulloinkin työtä teet," hän selitti. Kaupungissa pehtoori "pistouvasi" Kallelle aimo ryyppyt ja vielä toisetkin ennen kaupungista lähtöä.

Näitä kaupunkimatkoja pehtoori pani toimeen useampia ja kerran johtui Kallen mieleen — taas ajessaan kartanoon verotyöhön — että jos ensin pistäytyisikin kaupungilla. Kartanosta kaupunkiin ei ollut kuin yksi kokonainen kilometri. "Pianhan tämän matkan käy," Kalle tuumaili itselleen ja ajoi kaupunkiin. Siellä kuitenkin — kapakassa — tuli viivähdeittyä niin että Kalle päättikin vasta puolen päivän ajoissa mennä työhön. Pehtoori ei sanallakaan huomauttanut Kallea asiasta, eikä tehnyt sitä seuraavillakaan kerroilla kun Kalle sattui "viivähtämään" iltapäiville saakka, eikä vielä sittenkään kun Kalle rupesi olemaan työstä poissa koko päiviä. Otti vain tietoonsa oliko Kalle kotoakaan aamusilla lähtenyt. Kalle kyllä Takalasta lähti veropäivien suoritukseen säännöllisesti viitenä aamuna viikossa, mutta Koristoon hän ei läheskään joka kerta saapunut. Vetelehti vain kaupungissa. Mutta Takalan torpan isännällä ei ollut vähääkään epäilystä renkinsä rehellisyydestä ja uskollisuudesta.

"Koriston Valkopäätä" omanvoitonpyynti ajoi yhä eteenpäin ilkeissä hankkeissaan. Sen sijaan että olisi

mennyt Takalan isännälle kartanon puolesta lausumaan vaatimuksen, että veropäivät ovat säännöllisesti suoritettavat, jota ei viime aikoina oltu tehty — meni pehtoori kartanon omistajan puheille noin kautta rantain ensiksi selittäen, että Takalan torppa on siksi hyvä torppa että sen kannattaisi suorittaa kuusikin päivää viikossa kartanoon. Samalla vihjasi pehtoori, että jos siihen muuttaisi isäntää, niin samalla voisi lisätä veropäiviäkin. Pehtoori jätti asian sillä kertaa siihen, mutta jonkun ajan kuluttua hän jälleen oman isäntänsä kanssa otti asian puheeksi ja sillä kerralla hän ilmaisi Takalan torpan ei suoritaneen veropäiviään säännöllisesti pitkiin aikoihin. Velhettelipa vielä huomauttaneensa Takalan isännälle tästä asiasta, mutta ei muka se ollut mitään auttanut. Samalla pehtoori taas painosti sitä seikkaa, että isäntää olisi muutettava Takalan torppaan. Mutta sen hän tarkasti lasi, että hänen itsensä siihen mieli teki.

Pitäjän nimismies astui Takalan asuinhuoneeseen juuri kun väki oli syömässä päivällistään. Taskustaan hän otti esille ison arkin paperia ja alkoi siitä lukea kansan kuuluvalla äänellä torpan väelle häätökäskyä. Sen tehtyään "vallesmanni" meni menojaan hirvittävän virallinen ilme kasvoillaan.

Häiritsemätön äänettömyys vallitsi Takalan torpassa vielä kauan aikaa sen jälkeen kun nimismies oli mennyt. Kesken jäi päivällisen syönti, oli kuin olisi ruoka rintaan istunut solumatta ollenkaan vatsaan saakka. Isännän ja emännän päät painuivat alas, mummo turahti itkemään ja lapset ihmeissään katsoivat läsnä olevia vanhempia ihmisiä. Ainoastaan vanhin poika ymmärsi että heidät on käsketty

muuttamaan pois omasta kodistaan — jonnekin muualle, minne hyvänsä.

Raskaasti ja sanattomana käyskenteli Takalan isäntä tomissaan häätökäskyn saatuaan, eikä emäntäkään, vaikka oli hilpeäluontoinen, enään ilomielellä askareissaan liikkunut.

Käräjäkin siitä asiasta käytiin, mutta rahakkaampi voitti ja "syyskäräjissä" annettiin päätös, että ensi "maarianpäivänä" on Takalan isännän perheineen muutettava pois Koriston kartanoon kuuluvasta torpastaan.

Eihän siinä enää mikään auttanut. Muutettava oli ja jätettävä oli rakkaaksi käynyt koti, jossa isännän isä ja iso-isä ja vieläpä iso-isänkin isä oli asunnellut ja korpea pelloksi raivaellut. Torpparin pienlaiset varat olivat menneet käräjäin käyntiin ja myöhemmin hänet nähtiin alakuloisena ja masentuneena asustavan laitakaupungilla ja käyskentelevän puita hakkaamassa kaupungin parempiosaisille. Lasten oli jo alaikäisinä mentävä työansiolle kun eivät vanhemmat heitä jaksaneet elättää.

Mutta ei päässyt tuo omanvoitonpyytäjä pehtoriin Takalan isännäksi, sillä Koriston kartanon vaaherra oli hänelle syystä tai toisesta siihen määrään suutahtanut, että antoi hänellekin eropassin, joten pehtorin hankkeitten tulokset joutuivatkin jonkun muun nautittaviksi.

Niin on mailman meno.

Mutta edelläkerrottu on vain kuin höyhen kapitalistisen järjestelmän rikosten mittaamattomassa sarjassa.

LYYDI GRATCHEF.

Sammuva tähti

Käheä naisen ääni pimeässä kylmässä huoneessa:

Hikh, hikh, kuuletteko, lasi absinttia, hikh. Saatte kunnian palvella. Tässä on nimikorttini, hikh. Pitäisihän teidän muutoinkin tuntea kun kuvani on niin usein julaiistu suurissa päivälehdissä, — hikh, hikh, hikh...

Lasi absinttia — olkaa hyvä. Olen mademoiselle du Sabiness — hikh. Amerikalainen näytelmätaiteen tähti, — hikh. Olen syntynyt Amerikassa vaikka ei sitä luulisi. Tulin hiukan tunnetuksi voitettuani Johnsvillen kauneuskilpailussa, — hikh. Niin, se oli oikeastaan alkua vain se. — Juu, minä olen Johnsvillen Jessie Brown, hikh. Katsokaa vaan, eikö olekin minulla ne samat viattoman näköiset iloiset silmät. Mailman kauneimmat silmät, — hikh, hikh.

Lasi absinttia, kuulitteko. Olen jänkkityttö, — hikh. Lasi absinttia kansamme maineen nimessä, — hikh.

Lasi absinttia, — ettäkö maksu? — hikh. Lähettäkää laskuni herra Richmondille; kyllä George maksaa. Taikka Stokesille, taikka kenelle muulle tahansa New Yorkin seurapiirien herroista. Ettekö usko heidän maksavan? Näytätte vain nimikorttiani, tässä se on — osatteko tavata ranskaa, — hikh.

Lasi absinttia, kyllä herrat maksavat, — hikh. He ovat maksaneet suurempiakin laskujani. He ovat kaikki rakastuneet minuun korviaan myöten. Ettekö

usko? Minähän olen se kolmas nainen pelissä, jonka nimen Mr. Richmond ei sallinut tulla mainituksi avioerojutussaan, — hikh. Lähettäkää lasku hänelle, et tekö usko, että hän enään ostaisi minulle yhden lasin absinttia, yhden lasin, viimeisen, — hikh.

Lasi absinttia, vai epäilette, etteivät herrat mak-saisi. Hehän ovat lähettäneet minulle niin paljon kukkia, antaneet lahjoja kun esiinnyin oopperoissa Pariisissa ja New Yorkin Metropolitanissa —hikh. Minun tähteni he ovat keskenään tapelleet ja vuodat-taneet toistensa verta. Monet heistä ovat jättäneet ra-kastettunsa ja vaimonsa ja tuhlanneet omaisuutensa, sekä päättäneet kaiken itsemurhaan, vielä kuolles-saankin vakuuttaen toivovansa minulle kaikkein par-hainta, hikh, ja te tomppelit ette uskoisi heidän osta-van minulle yhtä lasia absinttia kurkun kastikkeeksi, — hikh.

Hikh, — enkä pyydä teiltä te tomppelit. Mistä te ymmärtäisitte mitään. Ettehän ole edes nähneetkään oikeita ihmisiä kuin joskus vilahdukselta. Ette ole koskaan asuneet Broadwaylla, ette olleet vierailulla hienoston piireissä, ette liidelleet kaupunkien ylitse lentokoneilla, ettekä ajelleet mantereen poikki auto-mobiililla. Ette tiedä kuinka "leidejä" palvellaan, — hikh, senkin tomppelit. Ette ymmärrä tuoda juotavaa — edes yhtä lasia absinttia, — hikh, hikh.

Kuulehan sinä siellä, si-sinä su-sukkela viiksiniek-ka viinuri. Kuule, tule tänne lähemmäksi. Tuo juo-tavaa niin saat, — hikh, Mitä, etkö välitä, tyhmä nauta. Ei pidäkkään välittää, kyllä minä saan parem-piakin, — hikh, hikh.

Te lihava herra siellä. Näettekö miten tuhmia nämä viinurit täällä ovat. Sallittehan, että tulen sin-

ne pöytään seuraksenne. Tarjoattehan lasin. Niin, saanko ottaa absinttia? On niin vilu ja voi tulla sai-raaksi ellei saa jotain lämmittävää, — hikh.

Te olette hyvä, herra, — hikh. Te ette välitä mi-tään niistä ulkomaalaisista, ranskalaisista, italialaisis-ta ja ties minkämaalaisista naikkosista, joita nyt tul-vii tänne meidän jalkoihimme Europasta, jossa ovat joutuneet virattomiksi, — hikh. Te ette välitä heistä, Te pidätte mieluummin oman kansanne tyttäristä, ei-kö niin? — hikh. Minä suutelen teidän päätänne. Juu, antakaa minä suutelen keskelle kaljua kohtaa. Antakaa minun syleillä, me amerikalaiset tytöt emme varasta kelloa, emmekä rahapörssiä, niinkuin ranska-laiset tekevät. Anteeksi, että kosketin partaanne. Teillä on niin sileä poski, vaikka hiukan arpeutunut, — hikh.

Uu—————uh! Tätä harmaata kylmää seinää-kö minä silittelinkin. Mitä, eihän täällä ole tarjoili-joita, eikä pöytiä. Ei ketään. Ei tämä ollutkaan mi-kään kahvila. Oh, minä olenkin tässä vanhassa kyl-mässä kortteerissani. Hyi, kun on vilu eikä ole mi-tään lämmittävää, ei yhtä tippaa. Lopettivat sen so-dan, eikä nyt ole merimiehillä ei tokkamiehillä työtä, eikä rahaa. Eivät käy täällä koskaan, — hikh. Ei saa enään viinan tippaa mistään. Oh, — ajatella, et-tä pari kolme vuotta sitten join samppanjassa pöydän alle monet kaupungin herroista... Ajatella sitä niin tulee hulluksi. Ihmekös jos näkee näkyjä. Noilla seinilläkin tanssii piruja yhtämittaa. Nytkin niitä siellä hyppelee.

Kas, nyt taas sinne ilmausi yksi hyppelevä, — hikh. Näkyy olevan neekeri, musta naaras, — hikh.

Hyi, kuinka rumasti ruumistaan kiemurtelee. Koettaahan kiemurrella, että saisi rahaa, mutta taisipa tulla, — hikh. Ei auta vaikka olisi ku-kuinka rivoikin, kun on nykyinen sota-aika ja tokkamiehillä ei ole rahaa, — hikh. Tulipa sinulle nyt aika tanssi taiteinesi, — hikh.

Ähää, nyt hiipii kuin kissa saalistaan pyydystäessä, — kastuiko käpäläsi kun sillä tavalla koipiastinostelet, — hikh. Ähää, nyt potkii kuin nuori varsa ja hyppii kuin tammahevonon, — hikh. Näyttää ontuvan, — kangistuuhan sitä jäsenet kun kymmeniä vuosia on keikkunut, — hikh.

Jo koppasi jotakin kynsiinsä. — Tyhjää se vain oli. Turhaan siinä hieruttelee kuin käärme kuolintuskassaan. Eivät katsojat ymmärrä. Eivät välitä taiteestasi. Eivät pulita lantteja vaikka tuhannesti enemmänkin kiemurtelisit. Säästävätkin rahansa bondeihin ja ylentyneihin menoihin, hikh.

Parhainta on että lopetat itsesi. Sammut pois, tumma tähti, — musta naaras. Ymmärrätkö, nyt on sota-aika, eikä tokkamiehillä ole rahaa kun laivat eivät purjehdi. Paremmatkin taiteilijat saavat kärsiä vilua ja janoa, — hikh. Niin juuri, kirkkaammatkin tähdet himmenevät, — hikh. Laivat eivät purjehdi, niin ei auta vaikka kuinka osaisit hypellä, — hikh. Oi, voi, voi, voivoih!

Oi pyhä neitsyt Maria ja kaikki irlantilaisten suojelepsyhimykset. Jos olisin tämän kaiken tiennyt niin en olisi synnilliseen taiteen palvelukseen antautunut. En olisi lähtenyt New Yorkiin. En olisi. Olin pysynyt Johnsvillessa ja mennyt rautakauppiiaan pojan kanssa naimisiin ja ollut hänelle elämän ikäni uskollinen. Mutta nyt on kaikki myöhäistä. Kaikki

sammuu, pimenee, — hikh. Saisi vain yhden lasin absinttia, yhden lasin, viimeisen lasin, — hikh, hikh. Kuule, sinä juutalainen, paljonko annat lainaa, kun panttaan tämän kuvan. Se on oikeastaan minulle kallis muisto, yhtä kallis kuin sydämeni, mutta tarvitsen, — hikh. Mitä sanoit? Ettäkö puitteet ovat vain pronssia? Kyllä ne ovat kultaa, puhdasta kultaa, — hikh. Vai kullatut vaan, — hikh. Mutta pitäisihän senkin merkitä, että niiden sisässä on tunnettu mies. Eikö mitään? No, onhan hän sentään kuuluisa nyrkkeilijä. Tekeekö sekin asiaan jotakin, että hän on neekeri? — hikh. Mutta kun ajattelen kuinka paljon olette voittaneet minulta saamillanne kalleuksilla. Kuinka paljon saittekaan herra Stokesin valokuvasta, jonka panttasin ja sormuksistani, kelloista ja jalokivikoristeista, jotka kaikki olette saaneet minulta, niin tuntuupa, että olette oikea shakaali ellette anna muuta kuin, — hikh. — Eikö sen enemää? Nylkyri te olette, — hikh. Olkoon kuitenkin menneeksi. Saanhan sillä tilkan absinttia, yhden ryyppyn, viimeisen ryyppyn, — hikh.

Huu, nuo harmaat seinät jälleen irvistävine ratkeamineen. Niin, minähän olen kortteerissani, enkä panttilainajan luona. Minähän panttasin jo kaikki eilen. Niin, olen jo eilen pantannut kaikki ja jo eilen join viimeisen lasin, — hikh. Ajatella, että olen ollut joku vuosi taaksepäin kansani ihailema tähti, — hikh. Kaikki nyt jo pimenee, sammuu, — hikh, hikh, hikh. Y—————äh!

AAPIN-AATTO.

“Simon” runoutta

Vapun toimitus pyysi kirjoitusta. Mitäpä kirjottaisi? Periaatteita, taktiikkaa, kiihotusta? Jotain uutta! Siis: koska kuukaan ei ole ennen nähnyt “Simon” kynästä lähteneitä runoja, niin tässä niitä on — aluksi:

KEVÄTTUNNELMA V. 1919.

(Kuoret varastettu, sisältö oma. Sovellutettu laulettavaksi Wennerbergin laulun nuotilla: Här är ljuft och godt att vara.)

*Nyt on kansain nousun aika,
Uudet voimat heräjä;
Huokuu uuden tarmon taika,
toivon henget väräjä.
Kuule kuinka kevät soittaa
Uutta aikaa valoisaa!
Katso kuinka purppuroipi
Kansan päivä noustessaan!*

SYVYYDESSÄ LEPÄÄVILLE

(Suomennos laulusta “Sleeping in the Deep.” Nuotit basso, baritoni- ja alttosooloille sekä mieskäärille on kustantanut F. A. Mills, 171 West 48th St., New York.)

*Myrskyinen yö,
Aallot korkeelle yö,
Laiva kun laineilla ui.
Kuulkaa kun valotornin kellot soi,*

*Myrskyssä huminoi.
Sulhonsa rinnalla neitonen,
Raivoa myrskyjen uhmaten:
Koh! kuolemaa,
Jos kulkee vaan,
Niin armaimpansa seuraa rinnallaan.*

*Ja ülvoen valotornin kellot soi,
Vaaraa ne meille tarinoid.
Vartioi ain,
Vaaralta vain,
Siis: vartioi, vartioi, vartioi, vartioi!
Meri on hautana urhoillekin siis vartioi, vartioi;
Meri on hautana urhoillekin — vartioi!*

KAUNOTARTA KATSELLESSA

*Tuo tyttö niin kumma, niin kumma,
Sinisilmät kun liekkiä lyö;
On tukka niin tumma, niin tumma,
Ruusunhohde on poskien vyö.*

*Myös sielus' jos muotosi lailla
Luo lumoja laumottain:
Sun valta on heikkojen mailla —
Poikapoloisten, horjuvain.*

*Mut useinpa muodon hurma
Sähkyt sielusta sammuttaa,
Ja niin välttyvi moni turma
Mihin lumot voi johdattaa.*

KEISARI WILHELMIA MUISTELLESSA

*Möhö-möhö, pöhö-pöhö
Keisar' Ville oli aikanaan;*

Suussa hällä tyhjä löpö
Kaitsiessa lampaitaan.

Ärjyi, räiskyi, puhui, uhkui,
Heilutti kurin kurikkaa,
Mutta vastaan hälle puhkui
Monta mullin murikkaa.

PROTESTI

Usein iski, moni piski,
Ärhenteli innoissaan;
Kävi liki niinkuin piki
Tarttui hampaat kulkevaan.

Miltä järjestynyt työväestö porvareista näyttää.

Käsitys kollektivismista tai sosialismista on sangen vanha Kiinassa. Sen kulkua voidaan seurata kiinalaisen sivistyksen alusta saakka yli 4,000 vuotta sitten.

Noin kymmenkunta vuotta sitten, jolloin nykyajan sosialistista oppia ryhdyttiin levittämään Kiinassa, löytyi sille kahta lajia arvostelijoita, joilla molemmilla oli vastakkaiset käsitykset, mutta jotka molemmat kuitenkin olivat yhtä ankaria arvostellessaan utta oppia. Yksi laji arvostelijoita sanoi: "Sosialismi! Eihän se ole mitään utta! Meillä on ollut sosialismia jo useita vuosisatoja!" Toinen laji arvostelijoita sanoi: "Sosialismi on kotosin muualta. Se on vierasta meidän maaperälle. Se voi soveltua europalaisiin oloihin, mutta se ei vammaankaan sovellu kiinalaisiin oloihin."

Molemmat lajit arvostelijoita olivat osittain oikeassa, mutta molemmat olivat kuitenkin ahtaan näkökantansa vuoksi väärässä. On totta että kommunisti-

sen ajatuksen jälkiä löydetään kiinalaisesta elämästä ja historiasta vuosisatojen ajalta. Mutta heidän käsitöksensä ovat selvästi utopistisia luonteeltaan ja niitä ei voi yhdistää nykyajan tieteelliseen sosialismiin. On myöskin totta että siihen aikaan (vuosikymmen siten) tieteellinen tai marxilainen sosialismi oli muualta tuotu kasvi, joka ei voinut menestyä kiinalaisessa maaperässä. Mutta olot Kiinassa muuttuvat. Kone- tuotanto astuu nopeasti käsityön tilalle. Siinä missä vielä eilen oli pieni suutarin verstaas, suuri kenkätehdas jo tänään kohottaa rumaa muotoaan. Siellä missä vielä eilen kiinalainen kantaja juosta hölkytteli taakkansa kanssa, kiittää pian menoaan kuorma-automobiili. Rautateitä on rakennettu ja kangaspuut käyvät sähkön voimalla. Tämä on maaperä, jossa tieteellinen sosialismi tulee kasvamaan. Mikään ei voi sitä estää.

Kiinalaisilla, samoin kuin kaikilla muillakin ihmisrotuun kuuluvilla olennoilla, on luonnollisia kollektivisia taipumuksia. Jos me yrittäisimme tunkeutua kiinalaisen filosofian syvyyteen, niin me pian löytäisimme sieltä rikkaan kollektivismin suonen, joka kulkee itsepintaisesti sen päästä päähän saakka. Aikahetta olisi riittävästi saatavissa kirjottaa siitä paksu kirjateos.

Mainerikkain kaikista kiinalaisista filosofiista oli Konfusius. Tämä viisas mies sanoi: "Koko ihmiskunta on veljeys. Ja vielä enemmän, ihmiset ovat ikäänkuin osia yhdessä ruumiissa, jota ei voi vahingoittaa pienimmälläkään tavalla aiheuttamatta tuskaa sille kokonaisuudessaan." Hän sanoi myöskin: "Tasa-arvoisuus on yhteiskunnallinen ihanne." Ja hän sanoi vielä: "Kansakunnan hyvinvointi ja tasapaino eivät

riipu sen rikkaudesta, mutta rikkauksien tasapuolisuudesta jaosta sen asukasten kesken."

Viimeisen vuosikymmenen ajalla löytyi siellä täällä yksilöitä sekä pieniä ryhmiä, hajaantuneena kautta koko Kiinan valtakunnan, jotka tutkivat ja kannattivat humanitarianismia, kommunismia ja sosialismia. Mutta näillä ryhmillä ei ollut mitään yhteyttä toistensa kanssa ja heidän käsityksensä olivat suurimmaksi osaksi hämäriä ja epämääräisiä.

Tämän kirjottaja, Kiang Kang Hu, kustansi radiokaalista sanomalehteä silloin kun hän saapui Pekingin yliopistoon. Lehden tarkoituksena oli levittää uusia käsityksiä Kiinaan. Tähän lehteen käännettiin ja siinä julkaistiin osia Balzacin, Victor Hugon, Byronin, Shelley'n, Goethen ja Heinen teoksista, ja lopulta jo myöskin muutamia Peter Krapotkinin, Karl Marxin ja August Bebelin teoksia.

Tultuaan täten kosketukseen sosialismin kanssa tämän kirjottaja kiintyi siihen ja lopulta uusi oppi käännöksi hänet puoleensa. Hän ryhtyi oitis agiteeraamaan m. m. naisten vapauttamisen puolesta ja kävi monella luentomatalla sosialismin hyväksi.

Ensimmäinen sosialistklubi perustettiin tämän kirjottajan aloitteesta Chang Shu Ho Gardenissa, Shanghaiissa, heinäk. 10 p:nä vuonna 1911, ja Kiinan ensimmäinen sosialistilehti, "The Socialist Star", ilmestyi ensimmäisen kerran samana päivänä.

Shih Hui Tong, jolla nimellä Kiinan sosialistipuolue tunnetaan, oli sellaisenaan ensimmäinen poliittinen puolue Kiinassa. Sosialistipuolue, joskaan se ei muodostunut selvänäköisistä marxilaisista, halusi kuitenkin vilpittömästi ja innokkaasti sosialistisen tasavallan perustamista. Kiinan sosialistipuolue kokoontui

ensimmäiseen vuosikokoukseen Shanghaissa marrask. 5 p:nä vuonna 1911 ja hyväksyi ensipuheen sekä vaaliohjelman.

Käsitellessämme Kiinan sosialistipuolueen vaaliohjelmua, meidän on pidettävä mielessämme erikoinen Kiinan historialliset sekä taloudelliset olot. Kiina on vieläkin suureksi osaksi käsityöasteella taloudellisessa kehityksessä. Vain osia Kiinasta on vasta kohonnut koneprosessiin tuotannossa, tai kapitalismiin. Tämän lisäksi on myöskin pidettävä mielessä seuraava seikka: Kiinassa on tavattoman suuri maanviljelysväestö, joiden keskuudessa on suuri määrä vuokratiljelijöitä ja niin ollen paljon suurten tilojen haltijoita. Historiallisesti Kiina on juuri herännyt vuosisatojen unitaudista ja koittavan päivän valo saattaa sen enemmän tai vähemmän hämilleen.

Vaaliohjelmassa oli kahdeksan pykälää, jotka olivat seuraavat:

1. Tasavaltaisen hallituksen perustaminen.
2. Kaikkien rotuerotuksien poistaminen.
3. Kaikkien jälellä olevien feodali-orjuusmuotojen poistaminen ja tasa-arvoisuusperiaatteen hyväksymisen laissa.
4. Kaikkien perinnöllistön feodali-herruusoikeuksien poistaminen.
5. Vapaa ja yleinen koulusysteemi sille pohjalle, että kaikille annetaan yhtäläistä opetusta, ja että opikirjat sekä ravinto lapsille hankitaan vapaasti.
6. Kaikkien arvonimien sekä säätyluokkien poistaminen.
7. Verotuksien kohdistaminen etupäässä maalaisuuksiin ja irtaimistoverojen välttäminen.
8. Armeijan sekä sotalaivaston poistaminen.

Seuraavat vallankumoukset Kiinassa olivat voimakkaita ja voimakkaita sosialisteihin nähden. Chen Ye Long, mestattiin elok. 8 p:nä 1919. Virkailijat kävivät toimittamassa taivassalissa lueen päävirastossa Pekingissä ja so. 1919. Vastaan annettiin hajaantumiskäsky. Toinen käsky annettiin myöhemmin.

Sen jälkeen kun nämä käskyt oli julkaistut, annettiin sosialistipuolueen osastot kaikkialla Kiinassa. Useita tovereita tuomittiin vankilaan ja useita teloitettiin. Yhtenäinen puolue lakkasi olemasta, joskin yksityiset henkilöt jatkoivat salaisesti hajanaista agitatoria.

Mutta sosialistinen liike Kiinassa tulee kokoamaan voimansa uudelleen. Sen askeleet kulkevat yhteen suuren punaisen internatsionalen kanssa ja se tulee marssimaan yhdessä sen kanssa lopulliseen voittoon.

Kirj. Kiinan sosialistipuolueen kansallissihteeri KANG HU. — Suom. A. N.

你要我不要

“Otatko minut tai etkö ota”, kuten kiinalainen sen kirjottaa sellaisen kysymyksen tehdessään.

Kaivosorja

Syvydessä alla maan
mä aherran,
ja niukan leipäkullan saan
kun ponnistan.
Ei tuiki säde auringon —
yö yllä mun;
mä olen täällä turvaton
ja — unhotun...

Oi rikkahat, oi onnekkaat
tuof' mieltikää:
kun valloittite mannut, maat,
mit' mulle jää?
— Työn kirous, työn orjuutus
on osa mun.
Kun saapuu vanhuus, raukeus,
niin — unhotun...

MIKAEL RUTANEN.

Sosialistinen presidentti

Ikäänkuin levähdykseksi lienee hauska luoda silmäys tulevaisuuteen; niihin aikoihin kun Yhdysvaltain työväestö, liittyneenä lujaan poliittiseen järjestöön, valitsee sosialistin tämän mahtavan maan presidentiksi. Aina kun puolueet ovat vaihtuneet johtasemaan Amerikan politiikassa, on suuria muutoksia tapahtunut hallituskoneistossa. Mutta nämä muutokset ovat olleet vaan mitättömiä "pyhäsiivoja" sen suursiivouksen rinnalla, joka seuraa sosialistisen presidentin valintaa. Yli puoli miljoonaa hallituksen siviilivirkailijaa silloin oikein kouraantuntuvasti tuntee että Yhdysvaltain työväestö on asioiden johdossa.

Kun sosialistit ovat olleet kaupunkien hallitusten johdossa, ovat he aina ensi töikseen tehneet suursiivouksen; ovat puhdistaneet lian, saastan ja syöpäläiset kaupunkien hallituksista ja sitten vasta alkaneet tekemään rakentavaa työtä. Vastustajiemmekin täytyy myöntää että he ovat tässä työssä onnistuneet. Kun he näin onnistuvat kaupungeissa, niin kuinka hyvin he voivatkaan onnistua liittohallituksessa!

Seuraavassa tehdään selkoa minkälaisia muutoksia hallituskoneistossa tulisi mahdollisesti tapahtumaan. Otaksukaamme että Yhdysvaltain kansa olisi valinnut oman miehensä maan korkeimpaan valta-

keskukseen. Vallankumouksellinen mies ottaa maan ylimmän viran vastaan vanhoilliselta edeltäjältään ja alkaa johtamaan sitä tykkänään uuden mailmankat-somuksen mukaan. Mitä silloin tapahtuu?

Koko ilmapiiri Washingtonissa alkaa hiljoilleen vaihtua. Tykkänään toisenlaisia vieraita alkaa käymään pääkaupungissa ja Valkeassa talossa. Ja kansapuheetkin muuttuvat aivan erilaiseksi kuin tähän

Hallitustalo; läntinen sivusta.

asti. Ei enään keskustella skandaaleista ja seuraelä-mäsensatsioneista, vaan mahtava työväestön nousu on pakottanut uudet kysymykset esille, joista keskustel-laan kaikkialla missä vaan kaksi tai kolme henkilöä kokoontuu.

Mahtavin ja tärkein osastopäällikkö hallitusko-neistossa huomaa että hänen suunnitelmansa ovatkin sellaisia joita järjestynyt työväestö ei katso tarpeelli-

seksi jatkaa. Se laatii uudet, ajanmukaisemmat ja hyödyllisemmät. Sellaiset tavat jotka ovat vakiintu-neet dogmeiksi ja opinkappaleiksi, muuttuvat nyt mi-tättömiksi; asiat joista ennen hallitusrakennuksissa kuiskailtiin, muuttuvat kovaäänisiksi määräyksiksi ja entiset kovaääniset määräykset muuttuvat kuiskai-luiksi.

Hyvinvoivat ja ylpeät hallitusvirikailijat, jotka vuosikymmeniä ovat olleet pääkaupungissa ja ovat tottuneet korkeille palkoille, loistavalle seuraelämäl-le ja muille ylellisyyksille, vetäytyvät nyt yksityiselä-mään, muistelemaan entisiä kukoistuksensa aikoja. Tunteettomia henkilöitä, sellaisia miehiä ja naisia joita ei ennen ole tunnettu muualla kuin järjestyneen työväestön riveissä, astuu nyt hallituskoneiston palve-lukseen. Ja vasta he, pohjalta tulleet, saavat tästä ih-meellisestä koneistosta kaiken sen mitä hyvää siinä on.

Näitä muutoksia hallituskoneistossa ja poliittises-sa suunnassa seuraa myöskin psykologinen muutos. Se entinen röyhkeä käytös, millä osastopäälliköt koh-telivat alamaisiaan, kirjanpitäjiä ja konttorityöläisiä, muuttuu nyt kokonaan toiseksi. Nyt sen sijaan tove-rillinen henki vallitsee päällikön ja alavirkailijan vä-lillä. Orjamainen arkuus työläisistä katoaa ja sen sijaan heistä tulee innokkaita ja vapaita ihmisiä. Täl-lainen olojen muutos saapi aikaan muutoksen näiden työläisten henkisessä elämässäänkin.

Varmaan voipi sanoa että yksi jokaisesta kahdes-takymmenestä hallituksen siviilivirkailijasta lasketaan "levähtämään". Monelle sotilasvirkailijalle tehdään samalla tavalla. Heidän vuoronsa on nyt olla työttö-mänä. Menkööt kotikaupunkiinsa "vierailemaan

omaistensa luo". On helppo käsittää millä mielellä nämä porvarillisen hallituksen sylilapset lähtevät lihapatain äärestä.

Presidentin vaihdos tapahtuu seuraavasti:

Valkean talon asukkaat ovat pukeutuneet juhlapukuunsa. Eroava presidentti kulkee ympäri, sanoen hyvästä kaikille. Kaikkiällä on äärimmäinen hermostuminen vallalla. Pieniä siirappimaisia puheita

Valtiorahaston rakennus Washingtonissa.

pidetään siellä täällä; pahotellaan sitä kun sosialistit onnistuivat valtaamaan presidentin viran. Mutta pian lähenee aika jolloin sosialistinen presidentti saapuu. Jännitys kasvaa. Ei kukaan voi olla rauhassa, vaan alituista liikehtimistä ja kuiskuttelemista on kaikkialla. ELÄKÖÖN huudetaan jo ulkona ja aivan oikein, sieltä tuleekin jo ensimmäinen Yhdysvaltain sosialistinen presidentti. Hurraa- ja eläköönhuudot kaikuvat edelleenkin. Sosialistinen presidentti puristaa eroa-

vaa presidenttiä kädestä ja kättelee muitakin läsnäolijoita. Joku taasen puhkeaa sanoiksi, alkaa pitämään tervehdyspuhetta, jota kumminkaan ei kukaan jaksaa kuunnella yleisen jännityksen kiihottamana. Pois menevät virkailijat jättävät hyvästä ja uudet virkailijat asettuvat paikoilleen. Sosialistinen presidentti asettuu istumaan työpöytänsä ääreen ja puhelee tovereilleen:

"Nyt me olemme täällä asti, toverit. Mutta kovi se ottikin ja kauan se taistelu kestikin."

"Joo, täällä ollaan," vastaavat toiset. "Nyt vasta me voimme alkaa todellisen työmme ja suunnata vihasimman iskun kapitalistista järjestelmää vastaan. Nyt on meillä vallanohjokset."

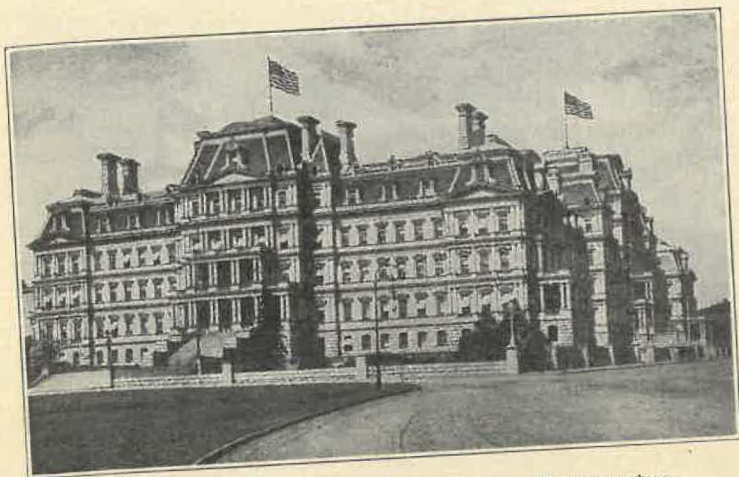
Ensi kerran Yhdysvaltain historiassa tapahtuu sellainen ihme että maassa on todella kansanvaltainen hallitus; sellainen hallitus joka todella edustaa kansaa.

Vaihdoksen aikana ovat hallitusasiat jääneet vähän rempalleen, vaikka sitä ne ovat aina olleet, mikäli työväestön etu on kysymyksessä. Tämä johdetaan siitä että porvarilliset kapinettivirkailijat eivät uskalla alkaa mitään siitä syystä että heidän sosialistiset seuraajansa eivät allekirjotuksellaan mahdollisesti hyväksy mitään porvareiden alkamia hommia.

Perustuslain mukaan on presidentillä oikeus nimittää 11,000 henkilöä erilaisiin hallituksen virkatoimiin. Tästä summasta on noin 9000 ensimmäisen, toisen ja kolmannen luokan postimestareita. Mutta kun hänellä lakien mukaan on oikeus erottaa melkein jokainen hallituksen 400,000 henkilöstä, niin onpa vaikea sanoa kuinka sosialistinen presidentti tulee me-

nettelemään. Ulottaako hän erottamisvaltaansa pitemmälle kuin mitä hänellä on oikeus nimittää.

Mutta että kukaan ei pääsisi sellaiseen käsitykseen että nämä sosialistiset virkailijat ovat nyt päässeet kissanpäiviille ja että heidän ei tarvitse nyt tehdä muuta kuin makoilla ja nauttia hyvää palkkaa, mainittakoon tässä vielä heidän tehtävistään. Heillä on tarkkaavaisuutta ja huolellisuutta kysyvä työ edessään. Pieni välinpitämättömyys voipi saada aikaan arvaa-

Valtio-, armeija- ja laivastoviraston rakennus Washingtonissa.

mattoja asioita. Ja eihän työväestö ole heitä sinne lähettänyt levähtämään, vaan palvelemaan kansaa ja se ei edellytä levähtämistä.

Kapinettivirkailijain täytyy vastata keskimäärin noin tuhanteen kirjeeseen kuukaudessa, muun työnsä ohella. Heidän täytyy kirjottaa nimensä 150—205 kertaa päivässä. Jotkut kirjurit kirjottavat nimensä erilaisten asiakirjain alle 600 kertaa päivässä. Se on

jo aikamoinen urakka kun täytyy vielä muutakin tehdä.

Kaikki työ luonnollisesti muuttuu suuressa määrässä, mutta meillä ei ole mitään syytä luulla että se tulisi vähenemään. Luultavaa on että kun työväestö on hallitusohjaksissa, yhä suurempi osa työväestöä alkaa tarkkaamaan hallituksen jokaista liikettä ja, joko käväsee vieraisilla tai lähestyy kirjeellä. Tämä lisää työtä.

Ja että lukija saisi käsityksen minkälaiset ne laitokset ovat, jotka ovat joutuneet sosialistien käsiin, tehdään tässä lyhyt selostus hallituksen eri osastoista.

Perustuslain mukaan jakaantuu Yhdysvaltain hallitus kolmeen osaan: toimeenpanevaan, lakialaatiivaan ja oikeusosastoon. Presidentti on ensimmäisen osan ylin virkailija, osa toisestakin, mutta kolmanteen — oikeusosastoon — hänellä ei ole muuta sanontavaltaa kuin nimittää tuomarit. Hänellä on neuvonantajanaan yhdeksän miestä, kapinettivirkailijaa, joista jokainen on erityisen departementin ylin virkailija.

Ei missään monarkistisessa maassa ole hallitsijalla niin paljoa valtaa kuin on Yhdysvaltain presidentillä virassa ollessaan. Hän on armeijan ja laivaston ylin komentaja; hän nimittää kapinettivirkailijat senaatin suostumuksella ja nämä virkailijat ovat vastuuvollisia ainoastaan hänelle; hän senaatin suostumuksella nimittää tuomarit ylioikeuteen ja muihin hallituksen oikeuksiin, nimittää lähettäjäitä ulkomaille, tekee sopimuksia toisten valtojen kanssa, allekirjottaa kaikki lait; nimittää suoranaisesti virkailijat laivastoon, armeijaan, posti- ja tullilaitoksen palvelukseen; hän on riippumaton kongressista ja ylioikeu-

desta ja ainoastaan senaatti voi hänet asettaa syytteen perustuslain rikkomisesta.

Lakialaativaa osastoa edustaa kongressi, jossa on kaksi osaa: edustajahuone ja senaatti. Presidentillä on veto-oikeus kaikkien kongressin laatimien lakien yli, mutta jos tämän jälkeen kongressi hyväksyy saman lain kahdellakolmattaosalla äänen enemmistöllä, tulee ehdotus laiksi ilman presidentin allekirjotusta.

Kongressin kirjastorakennus.

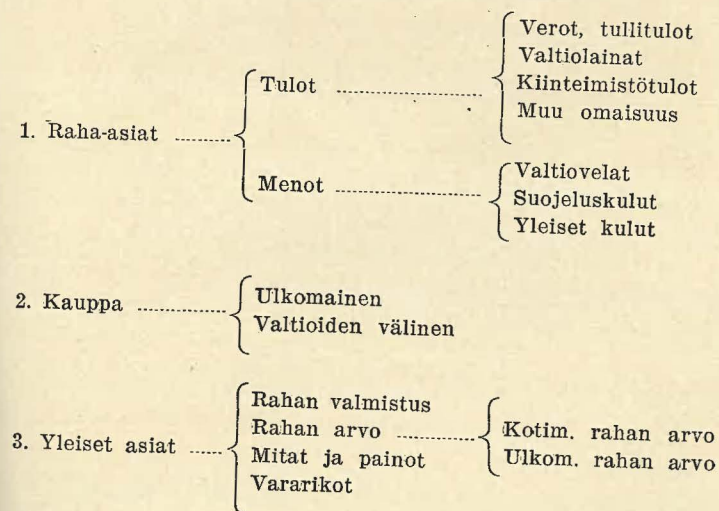
ta. Kongressissa on kaikkiaan 531 senaattoria ja kongressimiestä ja heillä on noin 2000 sihteeriä. Tämä armeija laatii vuosittain noin 40,000 lakiehdotusta. Tähän kirjotukseen liittyvässä kaavakkeessa esitetään kongressin perustuslaillinen valta.

Oikeusosaston muodostaa neljä eriluokkaista oikeuslaitosta: Ylioikeus, vetoomusoikeus, piirioikeus ja alueoikeus. Näihin oikeuksiin nimittää president-

ti tuomarit elämän iäksi ja ovat he yläpuolella kaikenlaisesta kansan tahdosta. Tästä johtuikin tämän maan oikeuslaitosten vanhoillisuus.

Tällaiset mahtavat yhteiskunnalliset voimat, jotka vielä ovat porvarien käsissä, valtaa sosialistipuolue ja asettaa ne palvelemaan koko kansaa, eikä ainoastaan pientä luokkaa kuten tänä päivänä. Kun tarkastelee näitä voimia, niin huomaa että kyllä ne sentään ovat jotakin muuta kuin paljasta heijastusta, joksi niitä joltakin taholta suvaitaan nimittää. Näiden yhteiskunnallisten voimain valtaamiseksi meidän on tehtävä järjestymistyötä. Ainoastaan järjestyneinä meillä on mahdollisuus saavuttaa se mitä edellä on kuviteltu.

KONGRESSIN PERUSTUSLAILLINEN VALTA

4. Rangaistukset {
 Väärennykset
 Rikokset merillä
 Kansainväl. rikokset
 Valtiorikokset
5. Postilaitos {
 Postikonttorit
 Postitiet
6. Patentit ja kustannusoikeudet
7. Sota {
 Julistus
 Armeija
 Laivasto
 Milisi { Yleinen kontrolli
 Aseisiin kutsu
8. Oikeuslaitokset
9. Kansalaistuttaminen
10. Territorit {
 Hallitus
 Hallintopaikka
 Yleiset työt
 Uudet valtiot
11. Valtiot {
 Vaalit
 Valtiokirjat
 Ulostteot ja tullit
12. Presidentin tilapäinen valinta
13. Nimitykset
14. Perustuslain lisäykset
15. Orjuus
16. Yleinen lainlaadinta
17. Kokoukset

HENRY ASKELI.

Auttamaton ihmisvihaaja

JOKA EI SUOSTUNUT LUOVUTTA-
 MAAN "KÖYHÄN VIIMEISTÄ ASETTA."

Tuskinpa on mitään niin mieltä ilahuttavaa kuin kauniina kevätpäivänä katsella kaupungin puistossa leikitteleviä lapsia — nim. jos tuo puisto on väljä ja siisti, sekä lapset terveitä, kauniita ja hyvin puettuja. Silloin on kuin katselisi kevyttä, vilkasta perhosparvea; näkisi kevään ilmassa, luonnossa, ihmiselämässä...

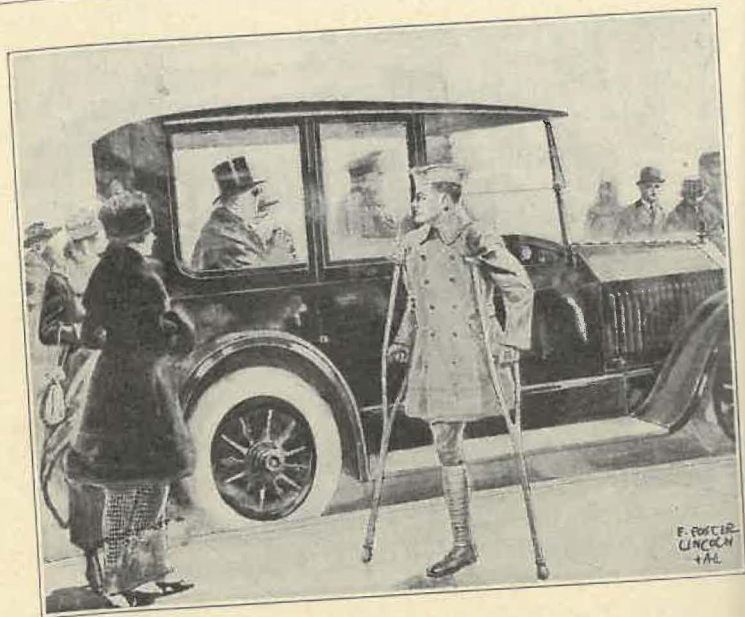
Mutta kevät on vaikea aika keuhkotautisille. Vaikea ja kavala. Sisällä huoneissa tuntuu tukahduttavalta — varsinkin niin ahtaissa, keunoissa ja siivottomissa huoneissa kuin missä kaupunkien köyhälistö asuu. Aurinkoiselta hohtava kevätilma houkuttelee ulos sairaankin, jonka heikot hengityselimet pitkän talven kuluessa ovat tottuneet, "sopeutuneet", suljetuun huoneilmaan. Näissä pohjoisissa maissa raaka kylmyys väijyy vielä myöhään kevääseen. Kasvoja niin suloisesti hivelevä lämmin on petollista.

Keväisin niin monta keuhkotaudin tapausta kehittyi ratkaisuunsa. Ja se ratkaisu tavallisimmasti on kuolema.

Kevät se lopullisesti hautaa kellastuneen kulon, nostaessaan sijalle uuden vihertävän nurmen...

Tämä vastakohta — vaikka se itse asiassa ei ole

mikään vastakohta, vaan mitä luonnollisin elämän juoksu — iski voimakkaasti mieleeni eräänä kevätpäivänä suurkaupungin puiston penkillä istuessani ja katsellessani lasten iloista leikkiä puistokäytävillä, kun samassa näin läheiselle penkille istahtavan ilmeisesti keuhkotaudin viimeisillä asteilla olevan miehen. Hän ei ollut vanhuuden heikko, sen näki ensi silmäyksellä, tuskin ohi keski-ään, mutta käynti ja ryhti oli tautisevan vanhuksen; lasimainen katse, kelmeät kasvatit, verettömät huulet ja miltei läpi vaatteiden pistävät luut heti ilmaisivat hänet keuhkotautiseksi. Jos siitä mitä epäilystä oli, niin se haihtui, kun kuuli hänen hirveän yskimisensä heti istumaan päästyään.

“Voitto ja tappio”

Tuntui kuin olisi hän yskinyt ja räkinyt sisälmyksensä ulos.

Tulikin siihen taas ja pilasi kaiken nautintoni! Lasten iloa katsellessani olin jo unhottanut elämän surullisen puolen.

Olin nähnyt tuon miehen ennenkin samalla paikalla istumassa, ja aina hän oli yhtä masentavasti vaikuttanut mielialaani.

Tietysti hänellä oli oikeus elää, hänellä niinkuin muillakin ihmisillä, siihen asti että luonnollinen kuolema hänet korjaa. Tässä tapauksessa sitä ei näyttänyt tarvitsevan enää kovin pitkään odottaa. Eikä miestä oikeastaan voinut moittia, jos hän viimeisinä elinpäivinään halusi virkistää mieltänsä, hänkin, katselemalla uuden polven elämänhalua ja huoletonta ilonpitoa. Saattoihan hänestä tuntua lohduttavalta varmuus siitä, että ihmiskunta silti jää uhkuvan elinvoimaiseksi, vaikka hän lähteekin...

Mutta onko hänellä — ja meillä muilla — oikeutta ottaa asioita vain oman itsemme kannalta? Eikö meidän aina ole muistettava muitakin ihmisiä? Ohjattava askelemme ympäristömme hyvinvoinnin ja, mikäli mahdollista, kokonaisuuden yhteisen edun mukaan?

Ja eikö näitä molempia näkökohtia mitenkään voisi sovittaa yhteen? Esimerkiksi tässä tapauksessa aivan pienellä käytännöllisellä toimenpiteellä?

Eihän hänen istumisensa tässä puiston penkillä, leikkiväin lapsiparviin keskellä, olisi ollut vaaraksi kenellekään, jos hän olisi pitänyt huolen ysköksistään. Mistään välittämättä hän syleksi puistokäytävän hiekalle tauti-itiöistä kihisevää näljää, jonka kuvuessa nuo surman tuottavat itiöt tomuhiukkasten

mukana nousivat lasten hengitettäväksi ja tietysti ahneesti aloittivat tuhonsa missä suinkin tapasivat suosiollista maaperää.

Eikö mies tiennyt siitä, miksi vaaraksi hän oli ympäristölleen? Eikö tiennyt, että huolelliset keuhkotautiset aina pitävät käsillä yskössäiliön, johon sulkevat ysköksensä? Vai eikö hänellä ollut varaa sellaista hankkia? — Näköjään hän kyllä ei ollut varakas; köyhä työläinen vain kaikesta päättäen, mutta puhutaan rievun voisi köyhinkin pitää muassaan, sylkeä siihen ja sitte polttaa. Se olisi välttämätön varokeino hänen omien perheenjäsentensä varjelemiseksi tartunnalta, jos hänellä perhettä oli; ja jos ei ollut, suojelisi sellainen varovaisuus kuitenkin häntä itseänsä yhä uusiintuvalta ja jatkuvalta tartunnalta...

Niinpä päätin puhua miehelle asiasta. Tulihan siinä tehdyksi yksi hyvä työ ihmiskunnalle tämänkin päivän nimiin. Minulla ei tällä kertaa ollut muuta tekemistä kuin "hyviä töitä" — eikä enimpänä aikoina muulloinkaan. Viettelini aikojani katselemalla kaupungin elämää ja lörpöttelemällä jokaisen kanssa, joka viitsi lörpötyksiäni kuunnella.

*

Tämä mies kyllä nöyrästi kuunteli, mutta omasta puolestaan ei ensinkään tuntunut puheliaalta, eikä edes minun hyvää tarkottaville esityksilleni suosiolliselta. Vasta kun olin hänelle asian moneen kertaan ja joka puolelta selittänyt, näytti se hänessä herättävän sen verran mielenkiintoa, että hän alkoi yksikantaan jotakin mörähdellä yskintänsä lomasta.

"Ei tämä tauti ole minun tekemäni," oli hänen ensimmäinen väitteensä. "Lahjaksi minä sen olen saanut, ja lahjaksi saa sen minulta ken haluaa."

Koetin hänelle selittää, että tuon pelottavan taudin ilmestymiseen ja levenemiseen ei kukaan yksityinen ollut syyllinen, vaan oli se ihmiskunnan yhteinen vitsaus, jota vastaan koko ihmiskunnan tuli yhteisvoimin taistella. Ja tässä taistelussa kaikkein tärkeintä oli niiden varovaisuus, jotka onnettomuudekseen olivat tuohon tautiin sattuneet sairastumaan.

"Sattuneet!" hän sähähti, katkeran ivallisesti. "Miksi se aina sattuu köyhien, työläisten kohdalle?"

Ahtaat, epäterveelliset asunnot — selitin — ovat oikeita tauti-itiöitten kasvupaikkoja. Sen ohessa pienet, tomuiset ja likaiset työpajat monellakin ammattialalla vaikuttivat hengityselimiä turmelevasti.

"Niistä itiöistä minä en tiedä," sanoi mies, alkaen vähitellen käydä hieman puheliaammaksi. "En ole niitä nähnyt enkä maistellut. Mutta teräksen tomun tunnen vieläkin suussani joka yskähdyksellä, vaikka en moniin vuosiin ole enää työhön kyennyt. Eikä se ollut mikään pieni ja ahdas se konepaja. Suurin tässä kaupungissa."

Arvelin jonkun työläisen tuoneen taudin siemenet tehtaaseen, jossa sitte oli erinomainen maaperä niiden levenemiselle.

"Ei sinne tarvinnut kenenkään mitään siemeniä tuoda," väitti mies. "Se tomu oli kyllin hyvää repimään keuhkot keltä tahansa. Tulipa mies vaikka miten terve ja vankka, niin muutaman kuukauden kulluttua alkoi köhiä, laihtua luurangoksi ja kalveta kuin kuoleman kuva."

"Miksette vaatineet tomunpoisto-laitteita tehtaaseen? Niitä löytyy sellaisia — —"

"Vaatineet! Kerrankos sitä vaadittiin! Mutta tehtailija sanoi niiden tulevan hirveän kalliiksi. Sensi-

jaan otti hän miehet muka osille voitosta. Viiden vuoden yhtämittäisestä palveluksesta sai aina osakkeen. Ei niitä saamaan tullut kuin pari kolme, mutta kaikki elivät siinä toivossa — ja niin miehet vähitellen lakkasivat vaatimasta niitä tomunpoistajia. Tehtailijan osalle tuli vihdoinkin täysi miljoona. Meidän osalle keuhkotauti.”

Kovin tuntui mies katkeroituneelta. Eikä ihme, sillä minunkaan nähdäkseni ei hänellä ollut pienintäkään toivoa paranemisesta. Oli mennyttä miestä.

Yritin puhua hänelle järkeä. Selitin, että vaikka yhteiskunta olikin häntä vastaan paljon rikkonut, niin ainakin olivat nuo herttaiset lapset siihen syyttömiä, ne kun eivät mitenkään olleet vaikuttaneet nykyisten yhteiskunta-olojen muodostamiseen. “Nuo lapset, joiden viaton ilo ja itsetiedoton suloisuus elähyttävät masentuneimmankin mielen, virittävät uuden toivon sieläkin, missä se jo on sammumaisillaan.”

“Itsetiedoton suloisuus!” toisti mies niin pilkallisella äänellä kuin suinkin taisi; melkeinpä luulen kuulleen hänen vielä rykivän joitakin kirouksia riekaleiksi. “Porvari on aina porvari — näkemätön nahkasilmä. Katsokaas noita tyttöjä!”

Olin jo hyvän aikaa ihailnut erityisemmän siististi puettua tyttöparvea, joka tuontuostakin lehahteli ohitsemme. Niin heleitä ruusuja harvoin näkee niin rikkaan valkoisella ihon pinnalla; niin suuria ja eloisasti säteileviä silmiä huomattavan tummine ripsineen. Vanhojen, tuhatvuotisen sivistyksen hienostuttamain sukujen puhdasverisiä jälkeläisiä, epäilemättä.

“Katsokaa niiden käyntiä,” hän jatkoi, “katsokaa kuinka ne jo osaavat keikutella niskojaan ja viskellä takapuoltaan! Eivät muuta muistakaan kuin oman

kauneutensa ja miellyttäväisyytensä. Parhaassakaan leikin ja vallattomuuden touhussa eivät erehdy likamaan edes vaatteitaan, saatikka kasvojaan. Kuinkahan monta työmiestä siinäkin imetään kuivaksi, kun noitakin joskus pyydystetään kapitalisti-elostelijain armasteltaviksi? Yhden työmiehen ansiot eivät pitkälle riitä hankkiessa ihmeellisiä pukuja ja kiittäviä helyjä sellaisille otuksille kuin noistakin kasvaa.”

Sydämensä kevennykseksi hän roiskautti entistä kauheamman räkälammikon melkein keskelle tyttöparvea.

“Tuollaisten ihan hyödyttömien hyväksi, niiden oikkujen ja mielitekojen tyydyttämiseksi, ne tuhlataan miljoonaperinnöt,” hän lausui ikäänkuin selitykseksi. “Viekööt samalla minunkin osuuteni voitoista. Jos mitään keuhkotaudin itiöitä on olemassa, niin noiden nieltäväksi minä niitä kylvän, minkä ikänä itsestäni irti saan.”

“Mutta,” huomautin, “käypihän täällä työläistenkin lapsia, jotka myös voivat saada tartunnan. Ja sillä seudulla missä asutte, ei ehkä muita olekaan kuin työläisperheitten lapsia.”

“Kukapa niitä kaipaa?” hän kysyi ylenkatseellisesti. “Työläisperheelle ei voi parempaa tapahtua kuin että lapset kuolevat pois sitä myöten kuin syntyvätkin: vähemmän on suita nälkäänsä huutamassa. Kapitalistille tosin voisi olla vahinkoa, jos orjasato tyyten loppuisi; ei saisi työjuhtia, eikä sotamiehiä niitä kurittamaan. Mutta ainapa niitä keksitään yhä vähemmällä ihmistyöllä käyviä koneita. Käyttäkööt kapitalistit niitä omilla äpäroillään.”

“Tehän olette oikea ihmisvihaaja,” tiuskasin vihdoinkin kauhistuneena. “Koko ihmiskunnan vihollinen.”

“Ja miksen olisi?” hän virkkoi. “Ainoa ihminen, joka koskaan on mitään yrittänyt tehdä minun hyväkseni — eikä siinä edes onnistunut —, joutui jo siitä yrityksestään kolmeksi vuodeksi vankilaan.”

“Kuka se oli?” kysyin.

“Se oli äitini. Heti synnyttyäni oli yrittänyt kurostaa minut sukkanauhallaan, mutta sivulliset pääsivät väliin ja ilmottivat poliisille. Niin sai äiti raukka kärsiä, kärsimästä päästyäkin...”

Tuolla miehellä siis oli ihmistunteita jossakin aivopainossa, jos siihen vain osaisi koskettaa —

Koetin hänelle selittää, kuinka tämä inhimillinen yhteiskunta, kaikista yhä enemmän ja enemmän kaatoavista luokkaerotuksista huolimatta, on yksi kokonaisuus — elimistö, jossa yhden elimen kärsimykset tuottavat tuskaa toisillekin. Kenen haltuun on uskottu enemmän varallisuutta, sillä on myös enemmän vastuunalaisuutta ja huolia.

“Vaihtakoot paikkoja meidän kanssamme, jos kenelle varallisuus tuntuu liian raskaalta,” vastasi hän nauraa hohottaen. “Meillä ollaan aina valmiita siihen vaihtokauppaan.”

Auttamaton olio!

Kuvailin hänelle niin kauniisti kuin suinkin osaisin koko ihmiskunnan vaaranalaista asemaa luomakunnan yleisessä olemisen taistelussa. Köyhien, kurjissa oloissa elävien kohdalla rintama on heikoin sekä ruumiillisia että henkisiä kulkutauteja vastaan, jonka tähden parempiosaiset puolestaan ovatkin rientäneet tätä vaaranalaista rintamaa vahvistamaan.

“Parempiosaiset!” sai mies vaivoin köhineeksi. “Sanokaa: parempi-aset — niillä kun on hallussaan yhteiskunnan nylkyveitset.”

En ollut tuota kuulevinani, vaan jatkoin kuvauksiani niistä ihmiskunnan jaloimmista, jotka oman terveytensä ja henkensäkin uhalla ovat ryhtyneet johtamaan ihmisyouden taistelua tauteja ja enennaikaista kuolemaa vastaan. Erityisesti keuhkotaudin poistamiseksi mailmasta oli ryhdytty laajaperäisiin toimenpiteisiin sekä valtion voimilla että yksityisten hyväntekeväisyysseurojen innostuksella. Mutta ulompi-impina etuvartijoina ovat kuitenkin sairastuneet itse, joiden tunnollisesta varovaisuudesta ja huolellisuudesta koko taistelun onnistuminen riippuu. Selitin hänelle perusteellisesti ysköksien vaarallisuuden ja niiden talteenottamisen ja hävittämisen tarpeellisuuden. Tarjouduin joltakin keuhkotautia vastaan taistelevalta yhdistykseltä hänelle ilmaiseksi hankki-imaan tarkotuksenmukaisen yskössäiliön, jota hän aina voisi pitää mukanaan, ja siihen sylkeä. Lausuin arvelevani, että tartuntavaaran rajottamiseksi sellaiset seurat luultavasti pitävät niitä köyhille maksuttomasti saatavina.

“Sen kyllä uskon,” myönsi vieras. “Väkisinhan ne veisivät köyhältä viimeisenkin ase- — ainoankin myrkkyhampaan kiskoisivat suusta...”

Silloin minä hänet jätin rauhaan, katkeruuttansa hautomaan. Auttamattoman —

KAAPRO JÄÄSKELÄINEN.

Muuan Ystäväin

Mull' ystävä kiltti
 ol' pienoinen pillti,
 niin korea, pullea ja nätti.
 Mua ei jättänyt milloin,
 ei — vaan öin sekä illoin
 hän muiston mulle käynnistään jätti.

Olin vaikka missä
 hän ei ikävissä,
 vaan riemuiten teutaroi ja hyppi.
 Minuun puristau kiinni,
 ol' tulinen kuin viini.
 Mua kutitteli, puri sekä nyppi.

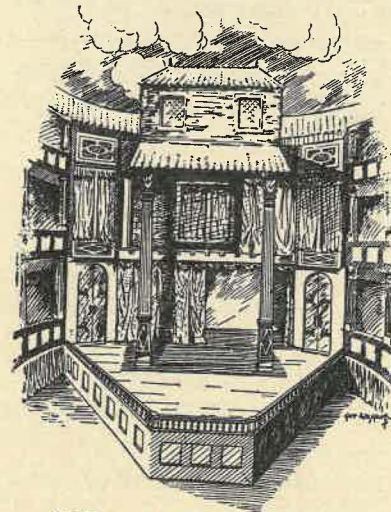
Kun nukkumaan aioin,
 hän povellain kaivoi,
 kunnes kädellään kahmasin milloin.
 Hän silloin muutti paikkaa,
 ei suuttunut hän vaikka
 joskus kirosin lempeänsä silloin.

Ja saunahan joskaan
 ei tullut hän koskaan,
 silti kiltisti ootti hän varmaan.
 Tultua saunasta jälleen,
 kun vaatteet sain päälleen,
 tunsin mä läsnäolonsa armaan.

Itken moneen kertaan
 kun häntä mä vertaan
 minun nykyisiin ystäviini,
 jotka henkeni lennon
 tulisen tuon hennon
 naulaavat siivistä kiinni.

Nyt kylmänä vallan
 mun paitani alla,
 ompi pienoinen puhtoinen sirkku.
 Oi voi poloista piikkaa,
 miks' söikään hän liikaa,
 tuo ainoain, joka oli — kirppu.

Murheensekaisella huumorilla
 kirjotti — "ÄFFÄ".

Shakespearen aikuinen näyttämö.

Kauniita poliiseja

Kautta aikojen on kreikkalaisten taiteilijain veistoksia pidetty — eikä suinkaan suotta — kuvanveistotaiteen suurenmoisimpina saavutuksina.

Katsellessaan niiden kipsijäljennöksiäkin taide-museoissamme tai vaikkapa vain jäljennösten jäljennöksiä kirjoihin kuvattuina, ei voi välttyä siltä tunteelta, että on suuren taiteen kanssa silmätysten. Ja kuitenkin näissä jäljennöksissä esiintyvä kauneus useimmiten on vain varjo siitä kauneudesta, jota alkuperäiset teokset edustivat taiteilijain kädestä lähtiesseen parisen tuhatta vuotta sitten, sillä meidän päivillemme säilyneistä veistoksista useimmat ovat enemmän tai vähemmän rikkoutuneita, ajan hampaan rosoisiksi hakkaamia ja jäljennökset siis sen mukaisia.

Aniharva katsellessaan noita ihania teoksia tulee ajatelleeksi kuinka sanomattoman kalliilla hinnalla ostettua tuo kauneus on. Jokainen pisara kauneutta, mikä noissa "jumalaisissa" teoksissa hurmaa katsojan silmää merkitsee valtamerta tuskia, lukemattomien ihmisolentojen kärsimyksiä, mielivaltaista räökkäystä, eläimellistä raadantaa ilman hituistakaan elämän iloa, ilman pienintäkään toivonkipinää.

Niin taiteeseen kuin muuhunkin kreikkalaiseen kulttuuriin nähden idealistiset historian kirjoittajat näyttävät meille tavallisesti vain sen valoisan puolen, ja koettavat mahdollisimman vähin sanoin sivuuttaa tämän kulttuurin kaamean yhteiskunnallisen taustan.

Kuitenkin, ymmärtääksemme kuinka kreikkalainen kuvanveistotaide kohosi milteipä täydellisyyden asteelle mikäli ihmisruumiin muotojen ja sen sopu-suhtaisuuden kuvaamisesta on kysymys, on meidän kiinnitettävä huomiomme juuri tähän synkkään puoleen kreikkalaisessa yhteiskunnassa.

Kreikkalainen yhteiskunta oli orjayhteiskunta. Tuottava työ miltei kokonaan oli armottomien isäntiensä ehdottoman mielivallan alaisena raatavien orjien tehtävänä. Aamusta varhain myöhäiseen iltaan orjat — miehet ja naiset — hikoilivat pelloilla, kaivoksissa tai muissa toimissa piiskan sivallusten hoputtaessa alituisen. Tämän kurituksen lisäksi oli ainakin Spartassa tavallista, että jokainen orja kerran päivässä ruoskittiin "pelotukseksi ja varotukseksi". Isäntä sai orjansa tappaa koska tahansa se hänen päähänsä pälkähti.

Orjien lukumäärä vapaisiin kansalaisiin verraten oli tavattoman suuri. Esimerkiksi Attikan väestöön mainitaan 300-luvulla ennen ajanlaskumme alkua kuuluneen 21,000 vapaata kansalaista, 10,000 puollittain vapaata vuokralla eläjää ja 400,000 orjaa.

Huolimatta siitä, että henkiorja-järjestelmä siihen aikaan katsottiin yleensä yhtä "luonnolliseksi" kuin palkkaorja-järjestelmä kapitalistisena aikana, olivat orjat halukkaita kapinoimaan kun siihen vain suinkin oli tilaisuutta, sillä heillä, oikein kirjaimellisestikin asia otettuna, ei ollut muuta menetettävää kuin kahleensa.

Kun muistamme, että ruuti ei siihen aikaan ollut vielä keksitty, puhumattakaan konetykistä, voimme helposti käsittää että tuollaisen orjajoukon kurissa pitäminen ei ollut verrattain harvalukuisille vapaille

kansalaisille niinkään helposti ratkaistu kysymys. Taistelun syntyessä oli vapailla kansalaisilla käytettävänä vain miekat, keihäät ja muut yhtä alkuperäiset aseet.

Tämä tosiasia määräsi vapaiden kansalaisten varustuneisuuden laadun.

Orjat oli estettävä saamasta pienintäkään kokemusta aseiden käytössä, kun taas vapaiden kansalaisten oli harjaannuttava niiden aseiden käytössä mestareiksi.

Niinpä rangaistiinkin orjia kuolemalla, jos he mistä syystä tahansa kajosivat isäntiensä aseisiin. Kerrotaan erään orjan kerran siepanneen isäntänsä keihään ja tappaneen metsänpedon, joka hyökkäsi hänen isäntänsä pikku pojan kimppuun. Isäntä kiitti orjaa poikansa hengen pelastamisesta, mutta mestautti hänet syystä, että orja oli pojan henkeä pelastaessaan vastoin ehdotonta kieltoa käynyt käsiksi herransa aseeseen.

Sen aikaisten aseiden käytössä taitavuuden ja tehokkuuden saavuttamiseksi oli ruumiillinen voima ja notkeus ensimmäinen ehto. Ja näiden ominaisuuksien kehittäminen oli tämän ajan vapaiden kansalaisten tärkein tehtävä. Niinpä Spartassa (historioitsija Tainen sanoilla sanoen) avioliittoon nähden järjestelmä oli "sama kuin hevossiitoslaitoksessa". Terveysuhteet otettiin tarkoin huomioon lapsia tuottaessa. Heikot lapset surmattiin heti syntymisen jälkeen ja elämään kelvollisiksi katsottavat kasvatettiin orjavoudeiksi tai hienommin sanoen, sotilaisiksi. Ruumiin harjoitus oli niiden tärkein tehtävä varhaisimmasta nuoruudesta. Se oli huolellista, voi sanoa täydellä syyllä tieteellistä. Joka lihas, joka jänne oli saatava

joustavaksi, voimakkaaksi ja nopeaksi toimimaan. Mitään hemmoittelua ei kärsitty lapsiin nähden, jotka kasvatettiin joukkolapsina, yhteisissä kasvatuslaitoksissa. Ruumiin harjoituksen ohella karaistiin myös järjestelmällisesti "luontoa" m. m. siten, että poikasten sallittiin hyökätä iltahämymässä työstään palaavien orjien kimppuun ja tappa heitä harjoituksen vuoksi, tottuakseen näkemään verta. Joskaan muualla Kreikassa ei vapaiden kansalaisten kasvatus orjien kurissa pitäjiksi saavuttanut sitä systemaattista täydellisyyttä kuin Spartassa, oli se kuitenkin tyyppillistä koko Kreikalle.

Fyysillisen kasvatuksen tulokset asetettiin julki näytteille voimistelun ja urheilukilpailuissa. Niissä voittajana suoriutuminen oli suurin kunnia ei ainoastaan voittajalle itselleen, vaan koko hänen kotikaupungilleen.

Jo varhaisina aikoina alettiin tällaisten voittajien muistoksi pystyttää patsaita. Aluksi ne olivat kömpelötekoisia, Egyptistä ja itämailta saatujen vaikutelmien mukaan veistettyjä. Mutta kansan keskelä, jonka tärkein harrastus oli vuosisadoiksi keskittynyt juuri ihmisen fyysillisen olemuksen kehittämiseen mahdollisimman tarkotuksenmukaiseksi (mikä myös samalla merkitsce kauneutta) oli veistotaiteen kehittymiselle kaikki edellytykset. Ihmisruumiin muotojen tuntemus, kyky arvostella sen jokaista lihasta, niveltä ja jännettä tarkotuksenmukaisuuden ja kauneuden kannalta kehittyi näissä oloissa vapaiden kansalaisten kesken pitemmälle kuin se koskaan missään muualla on yleisesti voinut kehittyä. Useimmilla meidän aikamme ihmisistä, jotka päivät ja yöt olemme puettuina ja alastomuutta häpeilemme, on vain

hämärä käsitys oman ruumiimme muodoista yksityiskohtiin nähden. Hyvin harvan silmä on kykenevä huomaamaan pienempiä virheellisyksiä alastonta ruumista esittävässä veistoksessa tai kuvassa, vaikkapa niitä siinä olisi viljemmältikin. Tiedämme, että vyötaisten kohta on kapeampi hartioita niin miehellä kuin naisellakin, mutta hyvin harva kykenee sanomaan, hartioidenko vaiko lanteiden tulee olla leveämmät sopusuhtaisessa naisvartalossa. Toisin oli Kreikassa, jossa vapaat kansalaiset kuluttivat päivänsä alastomina voimistelulaitoksissa alituisissa harjoituksissa. Yhtä silmiinpistävää kuin meidän aikamme ihmiselle on, jos juhlatikki ei "istu hyvin", oli sen ajan vapaille kansalaisille se, jos joku pienempikin lihas näytti "istuvan huonosti". Käsitämme helposti, että kuvanveistolle tällaisissa oloissa asetettiin suuret vaatimukset, mutta samalla myös olot, elämäntavat ja yleisön harrastukset antoivat kuvanveistäjille mitä parhaimman tilaisuuden nähdä ja oppia tuntemaan ihmisruumiin muotoja, käsittämään sen kauneusarvoja. Taide silloin, kuten aina senkin jälkeen, palveli ajan henkeä. Jumalia esittävässä teoksissaan kuvanveistäjät koettivat esittää ihannevirtaloita, luoda esikuvia, mihin olisi pyrittävä. Fyysillinen täydellisyys oli vapaiden kansalaisten ihanne ja jumalat edustivat täydellisyyttä voimassa ja kauneudessa.

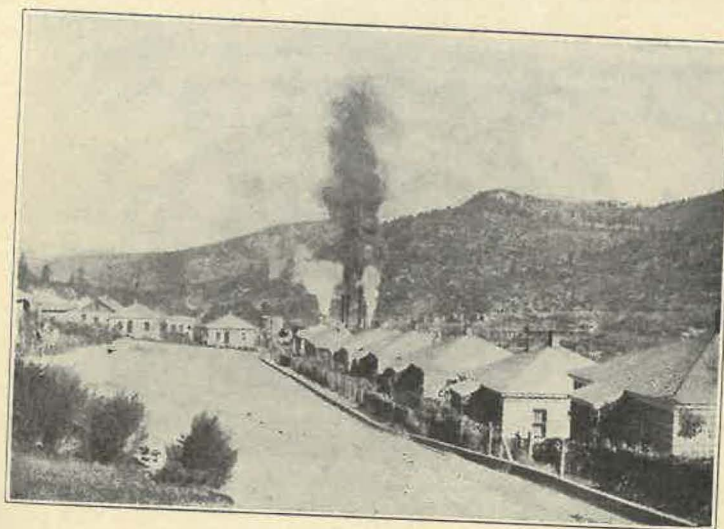
Katsellessamme kreikkalaisten taideteoksia tätä yhteiskunnallista taustaa vasten, me huomaamme, että nekään eivät suinkaan olleet "taidetta taiteen itsensä vuoksi", vaan palvelivat määrättyä yhteiskunnallista tarkotusta. Nuo sopusuhtaiset, kauniit patsaat esittävät, millaisen tulee vapaan kansalaisen ol-

la, että hän kykenee tarpeen vaatiessa yksinään voittamaan vähintään kymmenen orjaa — Spartassa oli säädetty kuolemanrangaistus sille, joka ei kykene taistelussa vastaamaan kymmentä orjaa.

Nykyaikaisia sanoja käyttäksemme nämä ihanat kreikkalaiset patsaat esittävät siis mallikelpoisia — poliiseja, mikä virka itsestään kuului silloin kullekin vapaalle kansalaiselle, oli jokaisen varsinainen tehtävä ja yhteiskunnallinen velvollisuus.

Tältä kannalta asian katseleminen tuntuu tietenkin jonkun idealistisen kaunosielun mielestä tavattoman raa'alta, mutta asiaa ei voi auttaa. Kauneimpienkin ilmiöiden takana on usein raaka todellisuus.

K. A. SUVANTO.

Etelä-coloradolainen kaivoskylä.

Taistelua

*Syv' on rannan lieju,
suur' on meren nielu.
— Kuinka kestän, kuinka kestän
tyrskyin tuhot estän --?*

*Jalkan painuu, painuu,
syvyys alla vainuu,
— kunhan koitan, kunhan koitan
ehkä kerran voitan — —*

*Tuolla välkkyi helmi — —
kuohut päällä telmi.
— Helmen linnat, helmen linnat
maksaa suuret hinnat!*

*Vaipunenko liejuun
— kenties hukun nieluun —
koittaissani, koittaissani
helmen valtahani?*

VEIKKOLAN SIUKKU.

Yksi niistä monista

Hän oli tuskin 30-vuotias, vaan näytti jo vanhuk selta. Hän oli kevääseensä kuihtunut ihmisraunio. Nyt hän oli sairastanut yhteen mittaan jo kolmatta vuotta. Hiljattain kaupunkiin tullut lääkäri oli hänelle vakuuttamalla vakuuttanut, että niissä oloissa, joissa hänen täytyi elää, oli paraneminen aivan mahdotonta.

Hän muistelee taasen entisyyttään, kuten niin useasti ennenkin. Muistelee hämärästi niitä aikoja, jolloin hän äitinsä ja sisarustensa kanssa oli muuttanut kaupunkiin, jossa isä oli työskennellyt jo ennen heidän tuloaan.

He olivat asuneet monta pitkää vuotta erään viheliäisen talon peräpihalla — seitsemän henkeä yhdessä ainoassa huoneessa. Seinän takana oli juuri Laaksosen talli ja tallin rinnalla rillavaja. Toisella puolella seinää asui juoppoja naisia, joiden luona, vallankin markkina-aikana, kävi joukottain meluavia maalaisia. Markkinat olivat tehneet häneen jo lapsena ollessaan säälittävän ja vastenmielisen vaikutuksen. Tällöin oli piha aina täynnä hevosia ja miehiä. Oli huutoa ja rähinää. Kun ulkona kaupungilla ei saanut ruoskia hevosraukkoja, niin ruoskittiin niitä pihassa sitä enemmän, että ne olisivat tulleet hyvin virkuiksi ja "meneviksi".

Kaupunkiin muuton jälestä kävi isä työssä olut-
tehtaalla ja äiti pesulaitoksessa. Isä joi ja kokoili

sunnuntaisin toisiakin juoppoja kotiin. Äiti itki ja teki nurkumatta kaikki mitä vaan vaadittiin.

Oli eräs pitkäperjantai — hän muistaa sen useasti — jolloin hän oli rakentamassa lumiäijää pihalla toisten poikien kanssa, niin eräs isän kumppaneista, seppä Peterson, huusi ovelta yht'äkkiä: "Kuolema on vienyt äitisi!"

Kun hän juoksi sisälle, makasi siellä äiti pitkään lattialla kahvipannu kädessä. Laaksonen nousi kaupungin lääkärin, joka sanoi äitiä kohdanneen sydämen halvauksen. — Jälestäpäin kertoi Peterson, että heitä oli tavallisuuden mukaan useita miehiä juopottelemassa isän kanssa. Äiti keitti kahvia "puolikuppisia" varten. Tällöin joku mies oli kysässyt isältä, että miksikä hän ei ole ostanut emännälle uutta hametta juhliä varten. Tähän oli isä hurjasti kiroten vastannut: "Tienatkoon h—tin tamma, kuten moni muukin, niin saa käydä silkissä ja sametissa, kuten pormestarin rouva!"

Äiti oli yrittänyt vastata jotakin, mutta huulille typeryivät sanat ja hän kaatui äänettömänä lattialle.

Eräs toinen tapaus muistuu useasti hänen mieleensä. Hän oli ollut silloin tuossa yhdeksän-vuotias.

Lähelle Laaksosen rillavajan nurkkaa alkoi kasvamaan yksinäinen apila. Se oli siinä niin suojattoman ja orvon näköinen, kun koko kivitetyssä pihasa ei ollut mitään muuta vihəriäistä. Hän kokoili sen juurelle enemmän multaa ja laittoi sen ympärille tiilen pätkistä aitausten. Joka päivä hän kasteli sitä ja tarkasteli sen kasvamista. Sitten eräänä lauantaina, kun Laaksosen renki puhdisti pihaa, hävitti hän apilaraukankin. Tämä oli ottanut häneen niin raskaasti, että itku tuli silmiin.

Äidin kuoleman jälestä hävisi koko perhe. Äiti oli ollut se sitova voima, joka kurjuudessakin oli pitänyt koossa perhettä. Kun se voima murtui, niin murtui kaikki muukin. Toiset lapset vietiin vaivastalolle ja lastenkotiin, vaan hän pääsi opettajansa suosituksilla kirjapainoon juoksupojaksi.

Ajatellen näitä entisiä köyhiä, ilottomia vaiheita hän astelee ja astelee. Raitis talvinen ilta tuntuu kuin luovan kuolevaan mieheen uusia voimia. Hän on mennyt mies, tuomittu häviämään silloin, kun elämän tuomien ja pihlajain kukkia pitäisi.

Mutta hän haluaa tehdä vielä jotakin!

Nyt on kysymyksessä kotikaupungin puolustus. Kysymyksessä koko Suomen työväen tulevaisuus. Nyt joko kirjotetaan tuomio rahavallan kukistumiselle — ja hänkin haluaa painaa sen päätöksen alle sinnettinsä sillä viimeisellä veri-unssilla, mitä hänessä enää on jälellä; tai kirjotetaan tuomio hänen ja hänen kohtalotoveriensä häviöksi ja hänkin haluaa olla tuomittujen joukossa.

Hän ei tiedä kuinka hän on lähtenyt vuoteeltaan ja kuinka hänellä on kivääri olalla. Hän kävelee sinnepäin, mistä tietää odotettavan hyökkäystä. Matkalla tapaa hän paljon tuttuja tovereita. Hän on iloinen ja onnellinen kuin olisi hän menossa kaivatun morsiamensa luo.

Saapuu takimmaiselle puolustuslinjalle.

— Minne matka, kalpea mies?

— Hautausmaalle.

— Tunnussana?

— Eläköön työväen yhteistunto!

— Hyvä!

Kalpea mies käy edelleen. Surullisia katseitaan luo häneen kaamea kuu.

Saapuu seuraavalle puolustuslinjalle.

— Minne matka, kalpea mies?

— Hautausmaalle.

— Tunnussana?

— Olka olkaan, toverit!

— Hyvä!

Edelleen hän kulkee. Hänet valtaa sanaton onni ja ylevä suuruuden tunne. Hän tuntee olevansa koko mailman lapsi. Tuntee kuuluvansa suureen, voimakkaaseen sukuun, jota ei hävitä nälkä, ei tauti, eikä tuli, joka on *kuolematon*, kuin Hämeen visa. Kun hän pikkupoikana äitinsä ja sisarustensa kanssa matkalla kaupunkiin käydä paaperteli pitkin K—n kaulasta harjua, äidin työntäessä nuorinta heistä ja vähä tavaroitaa käsikärryissä, niin tapahtuipa tapaus, jota ei hän koskaan ole unhottanut: Nousi kaksi jylhää pilveä, toinen Roineen, toinen Längelmäveden puolelta ja lähenivät toisiaan. Äiti sanoi, että pian saadaan vettä ja lähti etsimään tuuheaa puuta suojaksemme. Pian olivatkin he erään tuuhean ja matalan visakoivun juurella. Samassa välähti viiruinen valo Roineen puolelta. Se tuntui niinkuin olisi poikapiru kysynyt isä-pirulta, jotta pyyhkäisensä puolipäivähuvikseni kerjäläisen pentuinensa maan pinnalta?

— Sitten jyrähti hirveästi, telefooni lanka soi ja sähisi ja lähellä oleva kannatinpylväs repesi sadoiksi säleiksi. Äiti juoksutti heidät kiireesti takasin maantielle, "sillä ukkonen lyö puihin", sanoi hän tuskissaan, vaikka tuli vettä alas aivan juoksemalla. Samassa välähti se turmanvalo toisen kerran vielä hirveämmän jyrinän säestämänä ja visakoivu, jonka suo-

jan he olivat juuri jättäneet, romahti kärvennettynä ja revittyinä maahan. Äiti riisui hameet päältänsä heidän suojaksensa ja taasen jatkoivat he matkaansa. Pian heidät sivuutti parivaljakko ja eräs vaunuissa istuva nuori herra huusi äidille: "Pistäppä akka päitä housuihisi, sillä jumala ei pidä tuollaisesta muodista!" — Tämä koski niin kipeästi häneen, että hän noppasi kiven maantieltä ja nakkasi sen vaunujen jälkeen. Mutta äiti oli häntä tästä nuhdellut. Kun hän sitte pari vuotta tämän jälestä pääsi käymään setänsä kanssa maalla, niin kertoi hän koko tapauksen ja osotti paikkaa, missä suuri visa oli seisonut. Tällöin oli setänsä sanonut: "Ei visaa hävitä itse emä pirukaan, sillä jos tänä vuonna ukkonen sen lyö maahan, on sen kannossa seuraavana vuotena kymmeniä uusia vesoja; sillä kukapa kykenee hävittämään sen kivikkoon ja kallion rakoihin imeytyneet juuret."

Näitä muistellen on hän saapunut ensimmäiselle puolustuslinjalle lähellä kaupungin rajaa.

— Minne matka, kalpea mies?

— Hautausmaalle.

— Tunnussana?

— Sanokaa tervehdykseni kaikille niille, jotka laaksojen lapsia rakastavat.

— Eiköhän toveri ole sairas?

— Olen ollut kauan sairaana, mutta pian tulen terveeksi.

Punakaartilainen ilmottaa esimiehelleen heikon ja omituisesti puhelevan miehen pyrkivän hautausmaalle kohti vihollista. Esimiehen tullessa paikalle tuntee hän pyrkijän tuttavaksensa ja kehottaa häntä palaamaan vuoteelle takasin. Mutta kalpea mies uudistaa vakavasti pyyntönsä päästä eteenpäin tiedus-

telija patrullien joukkoon. Täytyy siis suostua. Saa-
vuttuaan yksinäiselle paikalle istahtaa hän kivelle ja
ottaa esille taskukirjansa. Laiha, sininen käsi hapui-
lee kynää ja kuun valossa ilmaantuu paperille seu-
raava lause:

*“Sanokaa tervehdykseni kaikille niille, jotka laak-
sojen lapsia rakastavat!”*

Siinä oli hänen testamenttinsa. Se oli suora ja
vaatimaton, mutta se oli kansainvälinen. Se oli teu-
rastuspenkkiin köytetyn Suomen työväen jäähyväis-
huuto. Se oli tarkotettu kauas itään ja kauas länteen
ja kaikkialle missä elämän huiput synkillä varjoil-
lansa laaksojen lapsia pimentoihinsa peittävät.

Äkkiä hän muistaa, mitä hänen setänsä oli hänel-
le sanonut ukkosesta ja visan kannosta. Ja sininen
käsi jatkaa kynänpiirrettä ja lehdelle ilmestyy seu-
raava vakava ennustus: “Sillä mitäpä merkitsee, vaik-
ka ukon nuolet murskaavatkin rungon, kun juuret
työntävät kymmeniä nuoria vesoja kaatuneen tilalle!”

Hän käy taasen eteenpäin. Sivuuuttaa etuvartio-
patrullit ja lähenee vihollista.

— Seis mies! Ketä etsit?

— Sukuni orjuuttajaa!

Pamahti kivääri raikkaassa talviyössä ja kalpea
mies horjahti hangelle. Kuula oli lävistänyt rinnan
ja pilaantuneet keuhkot. Hän yskähti heikosti ikään-
kuin jäähyväisiksi yölliselle maisemalle, ja kuulan
reijästä tirsasi hiukan ulos punertavaa nestettä. —

VEIKKOLAN SIUKKU.

Punalippu

*On läpi aikojen purppuravaate
liehunul sorrettuin taisteluissa,
sen verihohteesta veljeysaate
nostavi kansojen oikeutta.*

*Sen punahohteella sankarisielut
kalliimmat aarteensa uhriksi toi,
kun katusulkujen kuoleman nielut
ahnaasti urhojen hurmetta joi.*

*Ympäri mailman tuttu on rusko
min punalippumme ilmoille tuo,
Sorrettuin kansojen yhteinen usko
sen juurella oikeusistuimen luo!*

AXEL H.

Sosialistipuolueen uusi kansallinen päämaja, sijaitsee Chicagossa, 220 Ashland, Boulevard. Tämä entinen "herraskartano" ostettiin puolueelle joitakin aikoja takaperin ja saadaan se Vapunpäiväksi siihen kuntoon, että puolueen kansallisvirasto voidaan sinne sijoittaa. Rakennus maksoi 40,000 dollaria.

Pikkuruikkunen Kevätlaulu

*Parku vihan ja tuskan käy yli maan,
soi korviisi, vaikka et tahtoisikaan —
Vaan sittekin veristen verhojen taa
missä kuoleman ratsut vaahtoa
ja maaemon narratut lapsoset nuo
yhä uusia uhrilaumoja luo,
pääs' pikkunen auringon säde:
se lämmitti, lämmitti lämmitti kauan,
sulatti lyijyn, sulatti rau'an
ja sitäkin kovemman — ihmismielen;
soinnutti laumojen karkean kielen
jättiläissuureen kumouslauluun,
hyisien patojen murtumis pauhuun,
sen Suuren Kevään puhdistusmyrskyyn.*

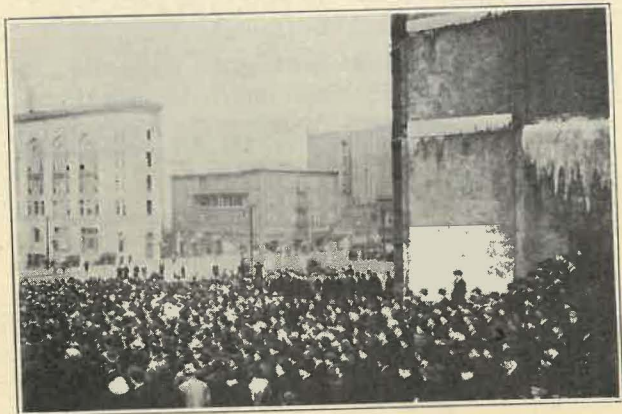
VEIKKOLAN SIUKKU.

Toukokuulla 1918.

SEATTLEN SUURLAKKOKUVIA

“Laki ja järjestys” toimintavalmiina.

Se joukkokokous, jonka poliisi hajotti sunnuntaina tammik. 12 p:nä Neljännen ja Steward katujen kulmassa olevalta tyhjältä tontilta.

SEATTLEN SUURLAKKOKUVIA

“Laki ja järjestys” toimintavalmiina.

Liikkuva katusulku laitettu valmiiksi lakkolaisia varten.

Pikku paukkuja itseäni tyhmemmille

Alamme nyt vaikkapa umpisuolesta.

Eräs tukkilainen meni erään "tunnetun lääkärin" luo valitel-
len vatsansa vaivoja. Rento lääkäri kopeloi vähän pojan vatsaa
navan oikealta puolelta, puristi otsaansa pari kolme tieteellistä
ryppyä ja lausui: "Umpisuoli läpeensä mätä! Siis leikkaus on
toimitettava heti, koska muussa tapauksessa voitte elää korkein-
taan kaksi päivää!"

"No pernales, kun olen juonut jok'ainoan sentin", vastaa poi-
ka tyyneästi. "Mutta eikös sitä kuolinpäivää sopisi vähän siirtää,
voidakseni tienata leikkauskustannukset?"

Uudelleen kopeloi "tunnettu lääkäri" pojan vatsaa ja uudel-
leen palasivat tieteelliset rypyt hänen otsaansa, kun hän sanoi:

"Voitte elää vielä kaksi kuukautta. Mutta menkää nyt heti
työhön ja palatkaa leikkaukselle kahden kuukauden kuluttua!"

Tapauksesta on kulunut nyt jo yhdeksän vuotta ja tukkilai-
sellamme on vieläkin umpisuoli aivan koskematta.

— ○ —

Eräs tuttavani, jolta jo oli leikattu umpisuoli, meni sairaalas-
ta päästyään lääkärinsä konttoriin suorittamaan laskuja.

"Sairashuonekustannukset voitte suorittaa sairaalan kontto-
riin ja minulle tulee \$125.00 leikkauksesta ja kaksi ja puoli dolla-
ria tarkastuksesta ja neuvottelusta ennen leikkausta," ilmoittaa
lääkäri.

Laskee vakava väsynyt mies \$125.00 kullassa ja viisi dolla-
ria hopeassa lääkärin kirjotuspöydälle.

"Tässähän on liikaa kaksi ja puoli dollaria," huomauttaa
lääkäri hymyillen koko naamallaan.

"Joo, — mutta tohtorihan tervehti minua kun tulin vastaan
kadulla sen neuvottelupäivän jälkeisenä päivänä. Suoritan siis

senkin nyt samalla kerralla, ettei tohtorin tarvitse lähettää eri
laskua," vastasi vakava mies ja painautui ulos ovesta.

— ○ —

Tyhmän pään yksi kultaisia ominaisuuksia on se, että se sel-
vittää hikoilematta vaikeatkin kysymykset.

— ○ —

Jos tuntisin halua rukoilla, niin sanelisin näin:

Oi herra, anna minulle tyhmä pää, kelju mieli ja elukan si-
säkalut voidakseni vaelttaa kunnian miehenä tämän mailman läpi!

— ○ —

Kuuleppas, kohtalotoverini: Jos olet niin syvälle vajonnut
raukka, tai synnynnäinen idiootti, ja sosialistipuolueessakin luu-
let vaan näkeväsi mustien luikkien armeijan (kuten kerran sa-
noit) etkä kuitenkaan halua vähä leivisköitäsä kätkeä maahan,
niin rupea arvostelijaksi. Kas siinä on ala, jossa pärjää viiden-
kinkymmenen gramman aivoilla ja voipa vielä, kun onni potkasee,
saavuttaa mainettakin!

Yksinkertaisinkin työ kysyy jonkun verran älliä; täysin pöhlö
pärjää ainoastaan arvostelijana.

— ○ —

Onko naisilla puhtaammat ajatukset ja periaatteet kuin mie-
hillä? — Luonnollisesti! Eihän siinä vähässä ajassa minkä nai-
set samoja periaatteita pitävät, mikään ennätä likaantua.

— ○ —

Hiljattain päättynyt mailmansota löi alas yksinpä taloustie-
teelliset termitkin. The Minneapolis Tribunen laskelmien mu-
kaan (julaistiin viime kesänä) tuli miehen tappaminen tässä
suursodassa maksamaan \$14,000.00, vaikka työtä on tehty tieteen
viimeisien saavutuksien mukaan ja mailman etevimpäin ammat-
tilaisten johdolla. Härmän kansan "kukoistuksen" aikakautena
kykeni ken tahansa tavallinen täysiverinen härmäläinen päästä-
mään päiviltä useampia "kansalaisiansa" vain tavallisella 50 pen-
niä maksavalla maalaissepän tekemällä puukko-veitsellä. Siis
kun pidetään silmällä tuotantokustannuksia, niin edellä kerrotuis-
sa tapauksissa on pientuotanto edullisempaa kuin suurtuotanto.

— ○ —

Mikä on I. W. W.-liitto? Vanhanaikainen käsipora, jonka
pään työläiset hutkivat toisinaan hyvinkin lujasti, vaan jota
kapitalismi syöttää.

Hatut pois, toverit, sillä eteenne astuu kaksi "vallankumousmiestä"!

Hän oli kaikin puolin reipas ja pulska mies. Luulin häntä ensin joko ruotsalaiseksi tai saksalaiseksi, sillä en koskaan ennen ollut nähnyt niin vaaleaveristä italialaista. Hän oli kiihkeä syndikalisti ja puolsi innolla leveää veetä. Päivällistunnilla hän piti koko roikan hyvässä huumorissa kertoen murteellisella kielellä suunnitelmiaan yhteiskunnallisesta vallankumouksesta, jonka alkuna ja loppuna oli kaikkien kruunupäiden hirttäminen. Kun vain ne saataisiin pois raivatuksi, niin työvälle koittaisi onnen päivät.

Mutta se tapa, millä hän nämä "hirttämiset" toimitti se meitä nauratti. Tosiaan hän oli nero kuvailemiskyvyssä. Sitten eräänä torstai-aamuna ei hän saapunutkaan työpaikalle. Tapasin hänet seuraavana sunnuntaina kadulla. Heti ensi työkseen hän kysäsi, olenko vielä entisessä työssäni. Kun vastasin myöntävästi, päästi hän helakan naurun: "Oletko hullu, kun pusket kolmella dollarilla päivän, kun tuolla (hän viittasi rantaan) voit saada dollarin tunnilta?!" Tämän jälestä alkoi hän iloisesti kertoa olleensa jo kolme päivää lastaustyössä ja tienanneensa puoliväliin neljäntäkymmentä dollaria.

"Mutta etkö sitten tiedä, että satamatyöläisten unio julisti lakon, ja se alkoi keskiviikkona, vai oletko tietesi skääppinä?" tokasin vastaan miehelle.

"Tiedänhän minä sen," vastasi mies. "Juuri siksi että unio julisti lakon, nyt maksetaan dollari tunnilta," lisäsi hän ja nauroi voitokkaasti. — Jätin "vallankumousmiehen" rauhaan, sillä havaitsin, että hän hirttää osatovereitaan yhtä kirikkaalla omallatunnolla kuin kruunupäitäkin.

Ja sen toisen "vallankumousmiehen" tapamme eräässä s. s. o:n haalin eteisessä. Hän on meidän omia tanakoita kansalaisiamme. Hän kuuluu paikalliseen "r-kaaliseen ryhmään", vieläpä eturiviin, sillä hän käy säännöllisesti partioretkillä sosialistien haalin eteisessä koettaen käännyttää takasin iltamiin menijöitä. Hänen vallankumous-katekismuksensa sisältää ainoastaan yhden käskyn: vahingoita sosialistien toimintaa kaikella voimallasi!

Mutta sakramenteja on hänellä paljon. Ja kaikki, mitä halpa mieli ikinä kykenee esille luomaan, on luvallista, kun on kysymys sosialisteista.

On naamiohuvit haalilla. Sankarimme nojaa eteisen seinään ja tarkastelee tihrutavilla silmillään sisälle menevää yleisöä. Hän on levottoman ja vähän arkailevan näköinen. Ken tietää, olisiko hänellä heikko, hämärä aavistus ammattinsa alhaisuudesta, vai johtuuko levottomuus siitä, ettei työ tuotakaan toivotuja tuloksia. Tuon tuostakin hän kostuttaa hiukan avoinna olevia huuliaan terävällä kielellään ja joka kerta, kun joku pari osaa piletit ja menee hänen ohitsensa haaliin, tekee hänen ruumiinsa omituisia käivertäviä liikkeitä. Jotakin tekisi mieli sanoa, mutta kun tuokin pari taasen oli "kielisiä" — — Ja opetella jotakin — vaikkapa vaan viatonta engelskaa — sehän olisi paksua porvarillisuutta!

Vastakkaisella seinällä seisoo eräs pitkä amerikalainen ja katselee tarkkaavasti sankariamme.

— Luullakseni olette sairas? tiedustaa hän vihdoin osaaottavasti.

Sankarimme ravistaa päätänsä "nosserin" merkiksi.

— Anteeksi. Luulin että teillä on ripuli, sekä että te — —

Sankarimme keskeytti hänet nyökyttämällä päätään, joka siirtolaiskielellä merkitsee "jesseri".

Nyt tuli amerikalainen luokseni huomauttaen, että "tuolla gentlemannilla joka seisoo tuolla ovenpielessä, on nähtävästi vaikea ripuli ja kenties hän ei tiedä missä on talon toiletti."

— Ripuli kyllä, vaan henkistä laatua, jota varten ei ole toilettia Duluthia lähempänä, vastasin tälle ystävälliselle miehelle.

— Mitä tarkoitate?

Kerroin miehelle lyhyesti, että eteisen seinään nojaava kummallisen näköinen mies on "vallankumous-sankari", joka on ottanut urakakseen suorittaa yhteiskunnallisen vallankumouksen. Työ on jo suoritettu niin pitkälle, että enää on kukistamatta ainoastaan sosialistipuolue. Kun sosialistipuolue saadaan hävitettyksi, on koko mailma työläisten kontrollissa. Käytännöllisenä toimintaohjeena on heillä jesuiittaliiton perustajan tunnettu motto: "Tarkotus pyhittää keinot". Niinpä on tämäkin rakennus päätetty hävittää, "ettei jää kiveä kiven päälle".

— Mutta miksikä ette työnnä tuollaisia ulos ovesta? kysäsi amerikalainen.

— Emme viitsi välittää sillä sairaita pitää kohdella ystävällisesti.

”Suomen tyväestö vetoaa sivistyneen mailman myötätuntoon,” luin kerran lehdestä. Sydämeni löi kiihkeästi. Mutta samalla kohoutui ajatuksiini suuri tumma kysymysmerkki: missä on sivistynyt mailma?

— O —
 Sosialismi on tauti, joka ”raivoaa” ainoastaan sivistyneiden keskuudessa, raakalaisiin ja luonnostaan idiootteihin sen ”basilit” eivät pysty.

— O —
 Fysiikot ovat unhottaneet laskea syvien rivien ominaispainon; toverit, tämä tehtävä siis kuuluu meille!

— O —
 Toverit: kun havaitsette, että kohtalotoverimme häpäisevät teitä siksi, kun käytätte kaiken joutoaikanne sosialismin hyväksi, niin älkää loukkaantuko siitä. Palkkatyöläisen elämä ei kyllä häppöistä ole, mutta sille jolla sen lisäksi on typerä pää, matalat ajatukset ja luihu kateellinen luonne on taakka kaksinkerroin raskas.

— O —
 Suola ja pippuri ovat kyllä O. K. kyökissä, mutta silti ei niillä koskaan tulla tekemään yhteiskunnallista vallankumousta vaikka ne joillakin tahoilla kuuluvatkin olevan tehokkaiden samenttien arvossa.

— O —
 No hyvä, sanoi eräs sosialismin ankara vastustaja, mitä tekisitte siellä uudessa yhteiskunnassanne esim. tällaisella naisella kuin tämä mrs. X, joka jo kello kuudelta aamulla juoksee naapureihin tiedustamaan ”uutisia” ja samoin miehen tullessa päivälliselle menee naapurista ”lainaamaan” kuumaa vettä, kun ei ole ”joutanut” valmistamaan päivällistä? — Vastaus kuului: Luonnollisesti hän joutuisi sanomalehtireportteriksi.

— O —
 Kävelin erään Närpiön pojan kanssa kämpältä toiselle Montanan vuoristossa ollessamme siellä rautatien työssä. Elämä oli tavattoman kurjaa ja ryöstömurhia tapahtui tuon tuostakin. Ätkä kysäsi poika:

— Jospa nyt tulla rosvo, ampu sinä henki pois ja otta kaikki raha plakkarist, niin mitä sinä sitte teke?

— Tokkohan muuta, kuin maata rötköttäisin turpa hiekassa, vastasin kaverilleni.

— Mutta mitäs sinä tekisit, jos rosvo ampuisikin sinut? kysäsin vuorostani.

— Jaa! Kyllä minä ei sitte enä makka rötköttä, sitte minä suuttu. Minä koola heti ylös kaunti seriffi; ilmotta asia henelle, ja murha mees saa angara rangastus! vastasi toverini reippaasti.

— O —
 Sodan alussa, jolloin useilla tahoilla riennettiin selostamaan Europan historiaa, puuttui asiaan Siirtolais-vainajakin ja tiedotti mailmalle, että Venäjän keisari Nikolai I lähetti v. 1848 Itävaltan avuksi kukistamaan kapinaan nousseita unkarilaisia sotajoukon, joka käsitti 800,000 miestä. Kun luvusta vähennetään yksi nolla ja kahdeksainen muutetaan kuutoseksi, niin olemme oikeassa.

— O —
 Pihtisynnytyks oli se hiljattain päätynyt mailman sota — joskin kiperänlainen.

— O —
 Rehellisyys ei välttämättä tarvitse olla mikään miehuuden tunnusmerkki, sillä alhainenkin luonne voi olla rehellinen, ero ilmenee vaan siinä, että se silloinkin näyttölee omaa osaansa.

— O —
 Osa kohtalotovereistamme on painunut niin syvälle aikamme saastaan, että aivan luonnollinen puhtaus tavoissa ja siisteys puheissa on niiden mielestä herrasmaisutta.

— O —
 ”Konstit ovat monet”, sanoi entinen muija. — Kun tuplajussi menee skääppämään, niin kutsuu hän sitä työmaa-lakoksi. Kun tässä takavuosina puutavaratrusti alkoi särkeä kattopäretyläisten järjestöä, niin eräässä pikkukylässä ovela sahanomistaja kirjotti kaikille työhaluisille miehilleen \$10.00 osakkeen sahalaitokseensa. Nyt tuli skääpeistä ”sahan-omistajia”, jotka työskentelivät ”omassa sahasa”.

— O —
 Puhutaan mitä puhutaan aikamme korkeasta sivistyksestä ja teknillisestä kehityksestä, niin olemme me sittenkin ainoastaan raatojen-syöjä rotu, sillä koko meidän aikakautemme korkeam-

man opetuksen ja sivistyksen tarkoitus on vapauttaa siitä osalliseksi päässeet saaliin ajamisen vaivoista. Me olemme sivistyksemme kanssa saavuttaneet alimman ja häpeällisimmän kurjuuden asteen mihin ihmiskunta milloinkaan voi vajota: alkaneet halveksimaan ravinnon hankkijaa, ruumiillisen työn tekijää! Milloin tällainen luonnonlakien vastainen ajatussuunta pääsee josakin luokassa tai valtiossa vallitsevaksi, on sen luokan tai kansan kurjuuden kypsyys täydellinen. Se on itse sulkenut itsensä ulos luomakunnasta. Se on tehnyt sovittamattoman rikoksen luonnon suurta pyhääheneä — elämää — vastaan ja on tuomittu häviämään.

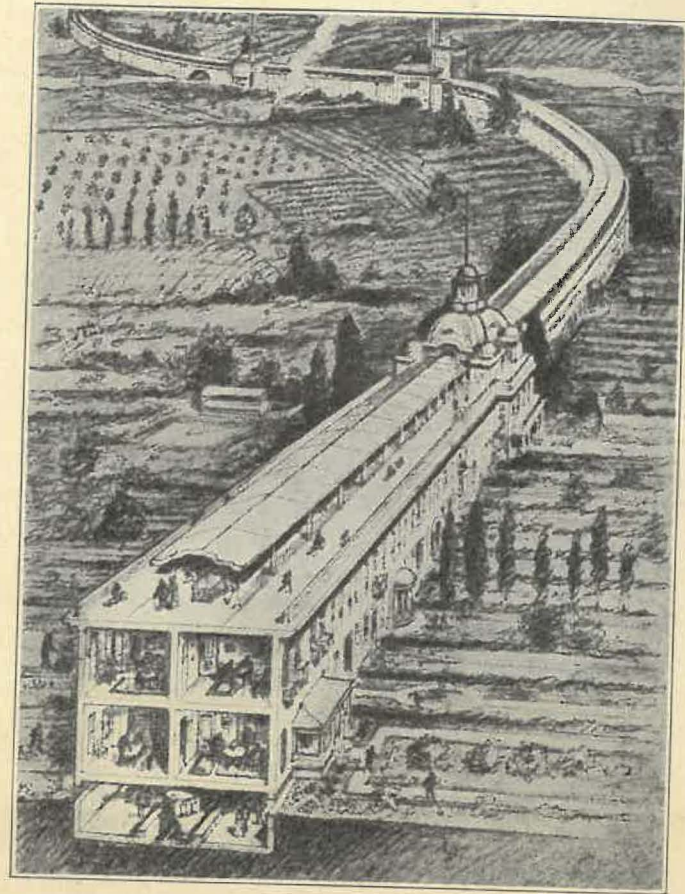
— ○ —
Aamunairueet ovat liikkeellä, kuunnellaan, toverit, mitä ne sanovat!

— ○ —
Kaiva hautasi, kapitalismi, sillä me olemme tulossa!

MAAHERRAN POIKA.

Maatila Islannissa.

“Tiekaupunki” eli tulevaisuuden asunto, sellaisena kuin sen suunnitteli joitakin vuosia sitte muuan amerikalainen insinööri. Näissä uudenaikaisissa asunnoissa tulisi olemaan raitiotie kellarissa ja katukäytävä katolla, sekä maaseutu ympärillä. Ja kukapa uskaltaa väittää, etteikö tämä haaveilija ole yhtä oikeassa kuin kaikki edeltäjänsäkin.

Sisällysluettelo

	Siv.
Riemun kevät (runo), A. Mäki	3
Joudu, armas kevät, joudu, A. N. Koskela	6
Valtion omistuskokeilua Alaskassa, —o.	11
Katoajan ballaadi (runo), Aku Päiviö	17
Elämän evankeliumi, A. Sevo	20
Vienan Karjala kansainvälisenä saalistuspaikkana, K. E. Heik- kinen	25
Ihmiskunnan kevät (runo), Mikael Rutanen	36
Tulivuorimuodostumista Amerikan länsirannikolla	38
Proletaarin uskontunnustus, J—s Laine	47
Itä (runo), A. Jääskeläinen	50
Ratkaisu, Lydia Ahola	53
Työväenkysymyksen ratkaisusta, Peter Kähkönen	57
Sahamydlyn tarina (runo), K—I	63
Astoria, Selma McCone	65
Maapallo ja sen asukkaat (humoreski), "Äffä"	69
Yksi tuhansista (runo), Mikael Rutanen	73
Historian ensi sarastus Vancouver-saarella, A. B. Mäkelä	74
Hänen poikansa saapuivat takasin, suom. A. N.	87
Suru (runo), Mikael Rutanen	91
Kodin ryöstö, Lydia Gratchef	92
Sammuva tähti, Aapin-Aatto	97
"Simon" runoutta:—	
Kevättunnelma v. 1919	102
Syvyydessä lepääville	102
Kaunotarta katsellessa	103
Keisari Wilhelmiä muistellessa	103
Protesti	104
Kiina ja yhteiskunnallinen vallankumous, suom. A. Nelson	105
Kaivosorja (runo), Mikael Rutanen	110
Sosialistinen presidentti	111
Auttamaton ihmisvihaaja, Kaapro Jääskeläinen	121
Muuan ystäväin (runo), "Äffä"	130
Kauniita poliiseja, K. A. Suvanto	132
Taistelua (runo), Veikkolan Siukku	138

Yksi niistä monista, Veikkolan Siukku	139
Punalippu (runo), Aksel H.	145
Pikkuruikkujen kevatlaulu, Veikkolan Siukku	147
Pikku paukkuja itseäni tyhmemmille, Maaherran poika	150

Kuvia

	Siv.
Kuularuiskuja Berliinin kaduilla	5
Sewardin kaupunki Alaskassa	11
Fairbanksin kaupunki Alaskassa	12
Toinen kuva Sewardin kaupungista	13
Kartta Alaskan rautateistä ja vesikukuväylistä	14
Maatila Tanana laaksossa Alaskassa	16
Mt. Lassen purkautuessaan	38
Kartta Tyynenmeren rannikon tulipitoisista vuorista	39
Mt. Wrangell Alaskassa	40
Laavakerroksen läpi uurtanut puro	40
Alkuasukasten majat laavatuhkan peittämänä	41
Mt. Katmain purkauksen jälkiä	42
Mt. Katmain purkauksen jälkiä Kodiak saarella	43
Laavatuhkan peittämää metsää	44
Alaskan tulivuoret	45
Työn palkka, kuva Minnesotan paloalueelta	49
Itsenäisyyden patsas, vertauskuva	52
Osa kuuluisaa Astor katua Astoriassa	67
Hänen poikansa saapuivat takasin	86
Miltä järjestynyt työväestö porvarista näyttää (pilakuva)	104
"Otatko minut tai etkö ota", kiinalainen lause suomennettuna	109
Hallitustalo	112
Valtiorahaston rakennus Washingtonissa	114
Valtio-, laivasto- ja armeijaviraston rakennus	116
Kongressin kirjastorakennus	118
"Voitto ja tappio"	122
Shakespearen aikainen näyttämö	131
Etelä-coloradolainen kaivoskylä	137
Puolueemme kansallisviraston talo	146
Seattlen suurlakkokuvia	148
Maatila Islannissa	156
"Tiekaupunki"	157

VÄLITTÄKÄÄ rahanne Suomeen
sukulaisillenne ja tuttavillenne,
tahi Suomen pankkeihin

**Toverin, Työmiehen ja
Raivaajan**

**Rahanvälitys Osasto-
jen välityksellä**

Maksamme päivän korkeimman kurssin. Käyttäkää aina teidän omia liikkeitänne kaikessa, sillä ne voivat antaa teille rehellisen palveluksensa.

Liikkeittemme osoitteet ovat

TOVERI
Box 99, Astoria, Ore.

TYOMIES
Box 553, Superior, Wis.

RAIVAAJA
*Box 468, Fitchburg,
Mass.*